

# SPREKEN OVER ZIJN UITGANG



F. von Kietzell

# Spreken over Zijn uitgang

*Het kruis en de laatste dagen er voor*



**Spreken over Zijn uitgang**  
*Het kruis en de laatste dagen er voor*

Auteur F. von Kietzell  
Vormgeving: Jan Paul Spoor  
Herziene editie 2017  
OudeSporen online uitgeverij

*‘En terwijl Hij bad, werd het uiterlijk van zijn  
gezicht anders en zijn kleding werd lichtend wit. En  
zie, twee mannen spraken met Hem; het waren  
Mozes en Elia, die in heerlijkheid verschenen en over zijn uitgang  
spraken die Hij zou volbrengen in Jeruzalem.’*

Lucas 9:29-31



# Inhoud

Van Betanië naar Getsemane .....	11
Verraad en gevangenneming .....	17
De nachtelijke rechtzitting .....	23
De verloochening .....	29
Smaad en speeksel .....	35
Het einde van de verrader .....	39
Pilatus .....	43
Herodes .....	49
Barabbas of Jezus .....	53
Zie, de Mens! .....	59
Uit de legerplaats .....	67
De kruisiging .....	71
Vader, vergeef hun .....	77
Smaad tot in de dood .....	81

De boosdoener aan het kruis . . . . .	85
Zie, Uw moeder. . . . .	89
Zie het lam van God . . . . .	93
Het is volbracht . . . . .	99



---





## Van Betanië naar Getsemane

Onder alles waar Gods Woord onze aandacht op vestigt, is er niets meer van belang dan het leven en sterven van de Heer Jezus, de Mens geworden Zoon van God. We kunnen niets met dit kostbare onderwerp vergelijken. We beseffen dat het heilig land is dat we hier betreden en doen de schoenen van de voeten. Op geen ander terrein ontbreekt ons het inzicht zo vaak als hier. Moet het ons verwonderen dat het hun die de Heer Jezus omringden, ook zo verging? 'En zij beseften niets hiervan en dit woord was voor hen verborgen en zij begrepen niet wat gezegd werd.' (Luc. 18:34). Hij had de discipelen toch meegedeeld dat alles volbracht moest worden wat aangaande de Zoon des mensen geschreven was door de profeten? Hij had het hun toch nauwkeurig gezegd: 'De Zoon des mensen zal overgeleverd worden aan de overpriesters en de schriftgeleerden, en zij zullen Hem ter dood veroordelen en Hem overleveren aan de volken; en zij zullen Hem bespotten, Hem bespuwen, Hem geselen en doden; en na drie dagen zal Hij opstaan.' (Marc. 10:33-34). Hoe duidelijk en nauwkeurig was dit! Op drie plaatsen wordt ons gezegd dat Hij met de twaalf heeft gesproken over Zijn uitgang die Hij zou volbrengen in Jeruzalem. En toch: 'En zij beseften niets hiervan (...)'. De openlijke dienst van de Heer eindigt in Matteüs 25, Marcus 13 en Lucas 21. In de daaropvolgende hoofdstukken houdt de Heilige Geest Zich bezig met de geschiedenis van het lijden van de Heer Jezus, het laatste en moeilijkste deel van Diens leven op aarde. In het Evangelie naar Johannes hebben we nog een tussenschakel; de opwekking van Lazarus en de daarmee samenhangende gebeurtenissen. De openlijke dienst van de Heer is daar al afgesloten in hoofdstuk 10. Terwijl door de hogepriester en de oudsten in geheim overleg het definitieve besluit genomen wordt om Hem te grijpen en te doden, zegt de Heer, nadat Hij al deze woorden geëindigd heeft, voor de laatste maal aan de discipelen wat nu onmiddellijk te wachten staat: 'U weet

dat na twee dagen het pascha is en de Zoon des mensen wordt overgeleverd om gekruisigd te worden' (Matt. 26:2). Begrepen ze Hem nu? Voldeden ze helemaal aan wat nu over hen, of, liever gezegd, wat over hun geliefde Heer losbarsten zou? Na alles wat we zien en horen, moeten we zeggen: nee. Het was aan een vrouw voorbehouden tegenover Hem het juiste gevoel op een gepaste manier tot uitdrukking te brengen. Om ons dit te tonen brengt de Heilige Geest ons een paar dagen daarvoor in het huis van Simon de melaatse, waar de twee zusters nog eenmaal met hun Heer samen waren. Hier zien we Maria, die telkens als van haar gesproken wordt, aan de voeten van de Heer Jezus te vinden is, voor de derde en laatste maal in deze houding, waaruit de volledige overgave van haar hart blijkt. Zij zalft de Heer met echte, zeer kostbare balsem en droogt Zijn voeten af met haar haren, het sierraad van de vrouw. En het huis werd van de balsemgeur vervuld (Joh. 12:3). Wat een betekenisvolle handeling was dat! Het was het betonen van echt meegevoel en liefdevol begrijpen, al spraken anderen ook van verkwisting. Maria had eens het goede deel gekozen, toen zij naar Zijn woord luisterde. Daardoor was ze nu de eerste die in staat was om de dingen goed aan te voelen en zich in de toestand van de Heer te verplaatsen. Zij voelde duidelijker dan alle anderen hoe zich de duistere wolken van haat en vijandschap steeds dreigender boven Zijn hoofd samenpakten.

Daarom was het haar wens haar meegevoel en toegenegenheid voor Hem te tonen. Maar wat kon zij als zwakke vrouw doen? Zij neemt het beste wat ze bezit, breekt de kostbare fles en giet de dure inhoud over het hoofd en de voeten van de Heer Jezus. Daarmee eert zij Hem, zoals het de Koning van Israël, de Dienstknecht van God en de Eniggeborene van de Vader toekwam. Hij stond toch op het punt Zichzelf door de eeuwige Geest onberispelijk aan God op te offeren. 'Want', zegt de Heer, 'dat zij deze balsem op mijn lichaam heeft gegoten, heeft zij gedaan voor mijn begrafenis' (Hebr. 9:14; Matt. 26:12; Marc. 14:8).

In Matteüs, waar ons de Heer als de Messias, en in Marcus waar Hij ons als de Profeet wordt voorgesteld, vinden we de zalving van Zijn hoofd. In Johannes, waar we Hem zien als de Zoon van God, zien we de zalving van Zijn voeten. We kunnen wel begrijpen dat Lucas de geschiedenis van dit eerbetoon niet meedeelt. Daar vinden we de Mens Jezus Christus die in nederigheid op aarde wandelt. De betekenis van de zalving door Maria geeft de Heer Zelf aan, terwijl Hij Zich plaatst tussen haar en de onverstandige discipelen (Matt. 26:8-13). Hij

ziet dat deze daad uit haar hart voortkwam. Daarom betuigt Hij plechtig dat 'van wat deze heeft gedaan, gesproken zal worden tot haar gedachtenis'. Wat een waarde heeft haar daad voor Zijn hart! Zoals Jonathan bij de vermoede achtervolging van de aartsvijand wat honing nam, zodat zijn ogen weer helder stonden, zo vond de Heer hier een verkwikking, zoals Hem door geen mens ten deel was gevallen in de dagen van Zijn leven op aarde.

De feestdag, de eerste van de ongezuurde broden, brak aan. We zien de Heer voor dit feest van het paasmaal met de twaalf discipelen aanzitten (Luc. 22:15). Hij zegt: 'Ik heb vurig begeerd dit pascha met u te eten voordat Ik lijd'. Voor de Zoon des mensen, de Erfgenaam van alles, definitief verworpen werd, voordat de baren en golven van Gods toorn over het hoofd van de Reine en Onschuldige heen zouden gaan, was het de wens van Zijn hart om nog eenmaal op de bodem van het Goddelijk voorschrift uit Exodus 12 met het zwakke overblijfsel van Zijn volk samen te zijn, voordat Hij als het ware Paaslam Zijn leven en Zijn bloed zou geven.

Maar zelfs op het afscheidstoneel, zoals we dat onder andere zó lieflijk beschreven vinden in Lucas 22 dat het ons begrip te boven gaat – zelfs daarop vallen donkere schaduwen. Niet alleen dat de door de hogepriester gehuurde verrader openbaar werd en met zijn vreselijke plan in de donkere nacht naar buiten ging. We lezen ook van de strijd onder de discipelen: 'wie van hen wel de grootste mocht zijn' (vs. 24), en dat Simon Petrus zijn Heer driemaal zou verloochenen (hoewel hij het niet geloven wilde en zei?: 'Ik ben bereid met U zelfs in de gevangenis en in de dood te gaan'). Maar de Heer Die dit alles nog veel meer beleefde dan wij kunnen bedenken, schrikt niet terug omdat Hij de Zijnen heeft liefgehad – liefgehad tot het einde (Joh. 13:1). Vóór de maaltijd toonde Hij hun in de zinnebeeldige handeling van de voetwassing dat Hij altijd bereid was de Zijnen met de reinigende kracht van Zijn Woord te hulp te komen. En na de maaltijd geeft Hij hun een kostbare nalatenschap.

Hij wist hoe vergeetachtig wij zijn en hoe de meest aangrijpende scène die de wereld ooit heeft aanschouwd – die van Zijn lijden en sterven – heel vaak maar weinig indrukken in de harten van de Zijnen tevoorschijn roept. Daarom gaf Hij hun Zijn tafel, brood en wijn. Het lichaam dat voor ons is overgegeven en het bloed dat voor ons is vergoten, stellen ons de gestorven Christus voor Die de Vader volkomen verheerlijkte en Die de eeuwige God voor eeuwig bevredigd heeft. 'Doet dit tot Mijn gedachtenis'. Zou deze wens van de Heer, die Hij later

opnieuw aan de Zijnen liet herhalen, niet een warme weerklank in de harten van ons allen laten ontstaan (1 Kor. 11:24-25)?

Na de lofzang gaan ze in de nacht naar buiten. De Heer ging, zoals Hij gewoon was, naar de Olijfberg. De woorden die Hij nu tot hen spreekt, zijn afscheidswaarden: 'Laat uw hart niet ontroerd en niet bang worden' (Joh. 14:1, 27). Trouwe Heer! Hij had reden om met Zichzelf bezig te zijn, maar Hij troost, bemoedigt en onderwijst Zijn discipelen. In het huis mag de grote opperzaal de aanleiding voor Hem geweest zijn om te spreken over de vele woningen in het huis van Zijn Vader en de weg erheen. Nu zijn het de wijnbergen op de bergheilingen van het dal van Kedron die Hem ertoe brengen te spreken over de tere en innige verhouding van de ranken tot Hem, de Wijnstok (Joh. 15).

Maar ze gaan verder. Achter hen ligt de heilige stad. In het nachtelijke donker verdwijnt de dakrand van de tempel, die anders in het zonlicht zo helder glanst en schittert. Hier zegt de Heer tot hen dat het oude voor hen voorbij is. Hij vertelt dat nu de Trooster zal komen, de Heilige Geest, om hen in de hele waarheid te leiden en hen in te voeren in een nieuwe verhouding tot de Vader (Joh. 16).

Dan heft Hij Zijn ogen op naar de hemel voor een aangrijpend gebed. Hij geeft hen die de Vader Hem uit de wereld gegeven heeft, als het ware terug, opdat de Vader hen in een boze wereld zou bewaren tot aan het einddoel. Hij eindigt met de woorden die alleen Hij tegenover de Vader mag gebruiken: 'Vader, wat U Mij hebt gegeven - Ik wil dat waar Ik ben, ook zij bij Mij zijn, opdat zij mijn heerlijkheid aanschouwen' (Joh. 17:24).

'Nadat Jezus dit gezegd had, ging Hij uit met zijn discipelen over de beek Kedron, waar een tuin was die Hij met zijn discipelen inging' (Joh. 18:1). Kwamen er misschien herinneringen bij Hem boven dat 1.000 jaar geleden een ander door dit dal de helling van de Olijfberg besteeg (2 Sam. 15:30)? Koning David ging deze weg als gevolg van zijn eigen leven – maar de Zoon van David, onze Heer, was daar omdat hier voor Hem de weg zou beginnen die Hij wilde gaan voor de schuld en de zonden van vreemden! Want hier, in het duister van de nacht waarin Hij overgeleverd werd, op deze plaats Getsemane, werd aan satan, die voor een tijd van Hem geweken was, toegestaan voor de tweede en laatste keer tot Hem te komen. Hier viel de schaduw van het kruis op Zijn weg. Hier gaf de Vader Hem de drinkbeker die Hij wilde drinken – de bittere beker van de toorn van God in het rechtvaardige oordeel over de zonde. Daarvoor was Hij

op aarde gekomen. Daar aan het kruis, in de drie uren van duisternis, zou Hij onze zonden in Zijn Lichaam dragen. 'Hem Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij voor ons tot zonde gemaakt' (2 Kor. 5:21). Hoe kon het anders dan dat Zijn heilige ziel terugschrok, toen satan Hem de uitgang (dood) die Hij te Jeruzalem volbrengen zou, in al zijn verschrikking voor ogen stelde.

Het is de Mens Jezus Christus Die hier voor ons staat met het besef van volkomen afhankelijkheid en gehoorzaamheid. Hoe dichter Hij bij de weg kwam die Hij zou inslaan om het reddingsplan van God te volbrengen, hoe meer Hij moest ervaren wat Hem te wachten stond. Hij zei tot de discipelen: 'Mijn ziel is zeer bedroefd tot de dood toe, blijft hier en waakt' (Marc. 14:34). Hij verlangde naar medelijden en troost. Hij kon daar aanspraak op maken, maar wist dat Hij bitter teleurgesteld zou worden. De bronnen voor Zijn kracht lagen alleen boven, bij Zijn Vader. Zo ging Hij verder de tuin in. Eerst neemt Hij drie van Zijn vertrouwde discipelen mee, van wie Hij Zich later scheidde. Want Hij ging nog ongeveer een steenworp verder. En daar, in volledige afzondering, knielde Hij neer en bad. Hij viel op de aarde, ja, op Zijn aangezicht. Daar bad Hij met sterkeroep en tranen tot Hem Die Hem uit de dood kon verlossen (Hebr. 5:7). En zoals op Zijn hele weg, behalve in de drie uren van duisternis op het kruis, de hemel boven Hem geopend was en de engelen van God op-en-neer stegen op de Zoon des mensen, zo was het ook hier. 'En Hem verscheen een engel uit de hemel, die Hem sterkte' (Luc. 22:43).

In de hof van Getsemane was de Heer Jezus in zware strijd; toen bad Hij des te ernstiger. Zijn zweet werd als grote druppels bloed die op de aarde vielen (let wel: het werd geen bloed, maar het werd groot als bloeddruppels!). Nog aangrijpender dan dit tafereel zijn de woorden die de Heer bidt en die ons door de Heilige Geest worden meegedeeld. Was er geen andere weg? Hij bad of het mogelijk was dat dit uur aan Hem mocht voorbijgaan. Was voor God de Vader niet alles mogelijk? 'Abba, Vader, alles is U mogelijk, neem deze drinkbeker van Mij weg' (Marc. 14:36). 'Mijn Vader, als het mogelijk is, laat deze drinkbeker Mij voorbijgaan; maar niet zoals Ik wil, maar zoals Gij wilt' (Matt. 26:39b).

Niemand wist zo goed als Hij dat juist dit niet mogelijk was voor de Vader. Immers, Hij wilde een weg kunnen openen om zondaren te verlossen en Zijn eeuwige raadsbesluiten ten uitvoer te brengen. Daarom voegt de Heer eraan toe, waaruit Zijn diepe afhankelijkheid en onderworpenheid blijkt: '(...) maar niet zoals Ik wil, maar zoals Gij wilt' en '(...) Mijn Vader, als deze Mij niet voorbij kan gaan, tenzij Ik hem drink, Uw wil geschiede'. Ook hier, in het enige geval

dat Zijn wil schijnbaar tegenover die van Zijn Vader stond, onderwierp Hij Zich en 'Hij is verhoord om Zijn Godsvrucht' (Hebr. 5:7). Hij kwam uit de moeilijke strijd als Overwinnaar tevoorschijn. Terwijl Zijn discipelen van droefheid in slaap waren gevallen, stond Hij op van het gebed en ging Hij in volkomen rust op weg, om de drinkbeker die Hij uit de hand van Zijn Vader aannam, tot het bittere einde te ledigen.





# Verraad en gevangenneming

‘Terwijl Hij nog sprak’ - zo beginnen de eerste drie evangeliën het bericht over het onderwerp waaraan we nu aandacht willen schenken. Terwijl de Heer Zich in onvermoeide trouw jegens de Zijnen bezig hield en terwijl Hij een laatste poging aanwendde om de van droefheid ingeslapen discipelen voor te bereiden op wat nu ging gebeuren, komt in het donker van de nacht de verrader, Judas, één van de twaalf. Het zal ons niet ontgaan zijn dat de Heilige Geest aan de daad van Judas een bijzonder opvallende plaats geeft. Over geen enkele tijd van het leven van de Heer wordt zó uitgebreid geschreven als van deze nacht. Als we later hiervan lezen wordt gezegd: ‘de nacht, waarin de Heer Jezus overgeleverd werd’. Geen enkele maal wordt de naam Judas genoemd of we worden tevens herinnerd aan zijn verraad. ‘Judas, de Iskariot, die Hem ook overgeleverd heeft’.

Een vreselijke daad! De Zoon des mensen gaat wel heen gelijk van Hem geschreven staat, maar wee die mens door wie de Zoon des mensen overgeleverd wordt (Matt. 26:24). Het was die mens goed zo hij niet geboren was geweest. Van oudsher heeft het menselijke verstand over de persoon van Judas, over zijn innerlijke staat, over zijn weg en zijn wanhopig einde heen en weer gekrakeeld, zonder tot een bevredigende oplossing te zijn gekomen. Voor het verlichte oog is echter alles eenvoudig en duidelijk maar vol ernstige betekenis en lering. Judas stelt het toppunt van de menselijke verdorvenheid voor. Zou zijn gestalte in de Schrift ontbreken, dan zouden wij niet weten waartoe een mens komen kan.

Men kan in zijn *eigen* naam profeteren, duivelen uitwerpen, vele krachten doen (voor zover we weten is Judas als één van de twaalf ook op deze wijze

bezig geweest), men kan een lamp hebben, d.w.z. een uiterlijk getuigenis, men kan in Zijn tegenwoordigheid gegeten en gedronken hebben, en menigmaal aan Zijn voeten gezeten hebben, en toch buiten staan als de deur gesloten is, en van Hem moeten weggaan als iemand die Hij nooit gekend heeft. Men kan met het Licht wandelen dat in deze wereld gekomen is, en toch niet tot het Licht komen, omdat men de duisternis meer lief heeft dan het licht, terwijl men kwaad doet en niet wil dat zijn werken openbaar worden. Zo was ook Judas niet rein, had nooit werkelijk de staf gebroken over zijn zelfzuchtig hart. Hij werd tenslotte een dief en gleed steeds verder af op het hellende vlak, totdat de duivel hem het meest duistere verraad in zijn hart gaf dat een mens ooit beging. Toen Satan in hem voer en zijn hart geheel verhard werd. Mogen ook mensen zich vergissen over de ware toestand van zijn hart, de Heer kende de valse discipel vanaf het begin.

Zijn oordeel over hem luidt: 'hij is een duivel', de zoon des verderfs. Ach, wij begrijpen goed dat de Heer Jezus bij het laatste samenzijn ontroert in de geest, als Hij plechtig moet zeggen: 'één van u zal Mij overleveren'. Zo is het met hem die onder de apostelen gerekend was, en die het lot van deze bediening had gekregen; die met hen gegaan was al de tijd waarin de Heer Jezus met hen in en uitging, die brood met Hem at, wiens hand met Hem aan de tafel was. Hij is het die Jezus greep en wegwijzer werd. Een grote menigte met zwaarden en stokken komt, en Judas gaat voor hen uit. Ook lantaarns en fakkels ontbreken niet, hij heeft alles in de puntjes voorbereid.

Zijn hart, dat tot alles in staat was, wist exact het juiste moment te vinden. Hoe weet ook precies juiste plaats. Hij kende deze goed, omdat Jezus daar dikwijls met de discipelen samenkwam. Kwamen er dan geen herinneringen bij hem boven? Drong het rampzalige wat hij deed niet tot hem door? Maar zijn hart was te hard, de verharding was reeds te ver. Zo bleef, om zo te zeggen, voor God slechts over om hem te gebruiken voor Zijn raadsbesluit. 'Wat je doet, doe dat snel', had de Heer gezegd, en met vreselijke vastberadenheid ging hij de hem door Satan ingegeven weg tot het einde. Terstond is hij naar buiten gegaan in de donkere nacht, en terstond kwam hij met een grote schare, ging tot Hem en zei: Rabbi, Rabbi! en hij kuste Hem innig.

Wij spreken dikwijls over een 'judaskus', maar hebben we ook wel aandacht geschonken aan zijn groet. 'Wees gegroet Rabbi!' Verblijdt u, zo luidt de Griekse uitdrukking woordelijk. Wat een spot, wat een wrede, harteloze ironie. Want dat is het, zelfs als men bedenkt dat Judas zich de ware betekenis van

deze groet niet bewust was. Hij geeft de heidense soldaten een voorbeeld die later de Heer bespotten als zij zeggen: Wees gegroet, Koning der Joden.

Nu had hij die Hem overleverde, hun een teken gegeven en gezegd: Die ik zal kussen, Die is het; grijpt Hem! Was er geen ander teken mogelijk dan deze kus? Ach, hij wilde Hem misleiden die nooit te misleiden was. Hij vreesde dat geweld Hem zou vermorzelen, Hem die alle macht had. Had Hij Zich niet steeds aan zijn vijanden onttrokken? Laat ons niet vergeten dat de Heer zowel het goede als het kwade dat tot Hem kwam heeft ervaren en gevoeld. 'Gij hebt mij geen kus gegeven (...) deze heeft niet opgehouden Mijn voeten te kussen'. Zo sprak Hij in Lucas 7. Zowel de koude onverschilligheid van Simon de farizeeër, als de toegenegenheid van de zondares lieten hun spoor achter in Zijn goddelijk hart, hoeveel te meer hier, waar zich in Judas, de mens openbaarde in zijn volle goddeloosheid.

Nog een derde maal vinden we in de evangeliën voor een kus de in de grondtekst gebruikte, zeer intieme uitdrukking, n.l. als de verloren zoon uit het verre land terugkeert om zijn vader te ontmoeten. Toen hij nog ver was zag hem zijn vader, en werd met ontferming bewogen, en toelopende viel hem om zijn hals en kuste hem zeer. Daar zien we de mens en daar zien we God. Moest deze confrontatie niet tot onze harten spreken? Hoe dikwijls had de Heer met de scherpste van een tweesnijdend zwaard (het woord) geprobeerd het geweten van de discipelen te raken. Oprecht gemeend zijn de wonden door een vriend geslagen, maar overvloedig zijn de kussen van een vijand (Spr. 27:6).

Vriend! waartoe zijt gij hier? Judas! levert gij de Zoon des mensen over met een kus? Het klinkt als een laatste aandoenlijke poging, het hart van zijn discipel te bereiken; het toont hoe diep hij Zijn heilige ziel heeft verwond.

We willen nu eerst zien hoe het evangelie van Johannes ons de dingen van een heel andere kant doet zien. Hier lezen we niet dat Judas vooraan gaat, maar hij is één van hen die uitgaan om de Heer te vangen. Hier is de Heer - geheel in overeenstemming met het karakter van dit evangelie - hem vóór, want Hij alles wist wat Hem overkomen zou, met de vraag 'wie zoekt gij?' Waarop zij zeiden: Jezus, de Nazarener. Jezus zegt tot hen: 'Ik ben het!' Hij spreekt als iemand die gezag heeft. Hij wierp de geesten uit met één woord. Zijn gebiedende roep wekte doden op, ook al hebben die al vier dagen in het graf gelegen. Nooit heeft een mens gesproken als deze mens. Een kort woord uit Zijn goddelijke

mond was voldoende om zijn vijanden terug te doen gaan en ze op de grond te werpen. Nu zou Hij, zoals eens aan de rand van de berg van Nazaret, door hun midden kunnen weggaan. Maar Hij blijft, plaatst zich beschuttend voor Zijn geliefden en geeft Zich aan Zijn vijanden over. Ik heb u gezegd dat Ik het ben, indien gij dan Mij zoekt, laat deze heengaan. Aanbiddend aanschouwt men in deze paar woorden het hele verlossingswerk. Ook de grote liefde en overgave van Hem die het volbracht. De huurling verlaat de schapen en vliedt, maar de Goede Herder stelt zijn leven voor de schapen. Hij laat Zich gevangen nemen om anderen in vrijheid heen te zenden. En opgevaaren in de hoge heeft Hij de gevangenis gevangen genomen. Als het ging om de verheerlijking van God, hoe zou Hij dan de beker die Hem de Vader gegeven had, niet drinken.

Toen traden zij toe en sloegen de handen aan Jezus en grepen Hem. (Matt. 26:50). Dit is voor het eerst dat de mens de hand aan Hem slaat, met uitzondering van wat in Nazaret gebeurde, waar zij Hem op de rand van de berg leidden om Hem van de steilte af te werpen. We lazen telkens: 'niemand sloeg de handen aan Hem', 'niemand greep Hem'. Nu echter, onder Gods toelating zijn uur aangebroken is, kan het kwaad zijn gang gaan. De dwaasheid van het vlees wordt nu openbaar, als Simon Petrus zijn zwaard trekt. Hij deed het natuurlijk uit warme liefde tot zijn Heer, en hij was niet de enige die zó dacht! Die om Hem heen waren, ziende wat er geschieden zou, zeiden tot Hem: Heer! zullen wij met het zwaard slaan? Bij een andere gelegenheid hadden zij gezegd: 'Heer, wilt Gij dat wij zeggen dat vuur van de hemel nederdale en hen vertere, gelijk ook Elia gedaan heeft?' Zij toonden daarmee dat ze niet wisten van welk een geest zij waren. Het was al eigenaardig dat twee van hen een zwaard droegen. Maar steeds heeft de chr. kerk letterlijk of niet, het zwaard gedragen en daarmee de gezindheid van de zachtmoedigen en ootmoedigen van hart verloochend. Hoe mild wijst Hij ook nu weer Zijn discipelen terecht. 'Laat het hierbij! Keer het zwaard weer in zijn plaats.' Wat hier plaats vindt en de ervaring tonen ons de waarheid van Zijn woord; 'allen die het zwaard dragen zullen door het zwaard omkomen.'

Het was ook dwaasheid om met twee zwaarden tegen de gewapende schare van de overste over duizend iets te willen uitrichten. De slag die Petrus deed was dan ook erg onzeker, maar de Heer vindt in deze nachtelijke verwarring nog tijd, de nadelige gevolgen van deze voorbarige daad van Zijn discipelen te herstellen. Voor de laatste maal strekt Hij zijn milde hand uit om wel te doen en te genezen. Wat Petrus deed was tenslotte daarom dwaasheid, omdat hij

geheel buiten beschouwing liet wat voor het menselijk oog verborgen was, maar hem geopenbaard in Matteüs 16:17.

De bescherming voor de Heer was niet gelegen in Zijn twaalf apostelen, die Hem omringden - van wie één Hem zelfs verraden had - maar slechts één roep tot de Vader was voldoende om Hem meer dan twaalf legioenen engelen ter zijde te stellen. Was Hij niet de 'HERE der heerscharen, de machtige Israëls' zelf, die wraak zou oefenen aan Zijn tegenstanders en zich wreken op Zijn vijanden. Maar daarvoor was de tijd nog niet gekomen. De Heer was in genade tegenwoordig om het grote verlossingswerk te volbrengen en daarom moest dit alzo gebeuren. Als Hij voor de tweede maal op aarde zal komen, niet in genade, maar om te oordelen, niet in nederigheid, maar in heerlijkheid, dan komen de engelen met Hem.

In nederigheid staat de Heer voor ons, maar ondanks dat verheven boven alles wat zich aan Hem opdrong. Hij is niet met Zichzelf bezig, maar zoals we zagen, met Judas, met al de Zijnen, met Simon Petrus, met de knecht van de hogepriester. Tenslotte keert Hij zich in heilige overgegevenheid tot de gerechtsdienaars gezamenlijk, om hen nu ook hun dwaze houding in goddelijk licht te tonen. 'Zijt gij uitgegaan als tegen een rover, met zwaarden en stokken om mij te vangen?' Hoe veelbetekenend voor hun slecht geweten was dit vertoon van macht, waar Hij toch dagelijks onder hen zat, lerend in de tempel. Was het werkelijk zo moeilijk geweest Hem te grijpen? En toch, ook nu gelukte het hen alleen maar 'opdat de Schriften zouden vervuld worden.' Nu *Zijn* ure was gekomen, nu ook - vreselijke gedachte! -, hun uur, en de macht der duisternis. De mens en Satan in vereniging tegen God, om ogenschijnlijk te overwinnen, en toch overwonnen te zijn. Toen verlieten Hem al de discipelen en vluchtten. Zij werden allen aan Hem geërgerd, zoals Hij het van te voren gezegd had, want zij verstonden Zijn weg niet noch wat Hij deed. Vriend en metgezel werden van Hem verwijderd. De schapen verstrooid (Zach. 13:7) en de Herder alleen gelaten, tegen Wie het zwaard ontwaakt was. En toch, het kon niet anders. De ark - Christus - moest de afstand van circa 2000 el bereiken. 'Komt niet dicht bij haar, opdat gij de weg moogt weten waarlangs gij gaan zult,' Wat voor een weg was dat? Hij ging door de Jordaan die geheel buiten zijn oevers getreden was, een weg die zij gisteren noch eergisteren gegaan waren. Proberen niet duizenden rondom ons, waar zij geen licht voor zichzelf bezitten, zonder de ark door de Jordaan te gaan om in het beloofde land te komen - zonder een Verlosser door de dood in het hemelse Kanaan te

komen? Vreselijke dwaling! Zij zullen voor eeuwig in de vloed van de Jordaan verdrinken. Eeuwige scheiding van God is hun deel - de tweede dood - omdat zij meenden met hun zonden voor Zijn heilig aangezicht te kunnen verschijnen. 'Waar Ik heenga kunt gij Mij nu niet volgen' had de Heer tot Petrus gezegd. Slechts hij die het volkomen verderf van de natuurlijke mens beseft heeft kan dit verstaan. Dit ontbrak echter bij Petrus en de andere discipelen. De jongeling die Jezus toch nog wilde volgen moest daarom, evenals later ook Petrus, ellendig te schande worden. Zijn linnen kleed, waarvan hij wel een zekere steun verwachtte, waarop hij vertrouwd had, moest hij achter laten, en het enige wat hem overbleef was zijn eigen treurige naaktheid. En de Heer? 'De bende dan en de overste over duizend en de dienaren der Joden namen Jezus, en bonden Hem.'

De handen die zoveel goed hadden gedaan, die pas nog het oor van Malchus genezen hadden, die Hij beschermend over Zijn discipelen heeft uitgebreid, - door de mensen werden ze in de boeien geklonken. Dit was de waardering van de mens. En spoedig -daarna de nagels van de beulsknechten.



# De nachtelijke rechtzitting

Zes verschillende verhoren of onderhandelingen moet de Heer in het totaal ondergaan. Een kort overzicht zal het ons vergemakkelijken de toedracht uit elkaar te houden.

1. Christus voor de hogepriester (Joh. 18:12-24).
2. Nachtelijk verhoor voor het sanhedrin. De hogepriesters zoeken getuigenis tegen Jezus (Matt. 26:57-66; Marc. 14:53-64).
3. Onderhandeling voor de hoge raad tegen het aanbreken van de dag. De hogepriesters hielden raad tegen Jezus (Luc. 22:66-71, vermelding hiervan in Matt. 27:1; Marc 15:1).
4. Christus voor Pilatus (Matt. 27:11-14; Marc. 15:2-5; Luc. 25:1-7; Joh. 18:28-38).
5. Christus voor Herodes (Luc. 23:8-12).
6. Christus opnieuw voor Pilatus (Matt. 27:15-26. Marc. 15:6-15; Luc. 23:13-25; Joh. 18:39; 19:16).

We kunnen moeilijk de gehele omvang van deze in de wereldgeschiedenis nooit vertoonde rechtszitting aanvoelen. De eerste broeders en zusters waren diep onder de indruk van de gebeurtenissen, toen zij eendrachtig hun stem ophieven tot God: 'Want in waarheid zijn in deze stad vergaderd tegen uw heilige knecht Jezus, die Gij gezalfd hebt, zowel Herodes als Pontius Pilatus, met de natiën en volken van Israël'. Ja, de koningen der aarde stonden daar en de oversten vergaderden zich tegen de Heer en Zijn Christus. Menselijk gesproken

was er voor Hem die voor dit gerecht stond geen ontkomen mogelijk. Maar wij weten dat het woeden van de volken slechts een schijnbaar gevolg, en het overleggen van hen ijdel was. Want waarom waren ze bijeen? we lezen het direct daarna: 'om te doen al wat Uw hand en Uw raad te voren bepaald had dat geschieden zou.' Maar dat vermindert niet de verantwoordelijkheid van de mensen en speciaal van Zijn aards volk.

Al bij de komst van de Heer op aarde werd Herodes ontroerd en heel Jeruzalem met hem en ook toen al werden al de overpriesters en de schriftgeleerden van het volk bijeenvergaderd. Verwerping en steeds toenemende haat waren de drijfveer van alles wat men tegen deze Ene op zijn gehele weg deed. Kort voor de kruisiging vlamde deze haat op tot de grootste woede. maar reeds vanaf het ogenblik waarop zij meenden Hem helemaal in hun macht te hebben, dreef het hun er toe zich rust noch slaap te gunnen. Na de gevangenneming werd de Heer tot Annas gebracht, en vandaar direct naar Kajafas gezonden, die in dat jaar hogepriester was. In het evangelie van Johannes staat de Heer alleen voor deze twee mannen, niet voor het hele Sanhedrin. In hen, en vooral in Kajafas, moeten we dan ook de feitelijk voor zijn veroordeling verantwoordelijke persoon zien. In Johannes 11 wordt Kajafas al genoemd. Als de Heer door de opwekking van Lazarus uit het graf op duidelijke wijze Zich als de Zoon van God geopenbaard heeft, en vele van de joden in Hem geloofden, was hij het die alle bedenkingen van de anderen versloeg, zich aan het hoofd stelde en - alleen vanuit het nuttigheidsprincipe - de dood van Jezus eiste. Wat hielp het hem dat God hem gebruikte om Zijn gedachten te openbaren? Hij was de schuldige van die dag af. Want van die dag af beraadslaagden zij om Hem te doden. Arme man! Hij nam de strijd op tegen God! Het kostte hem op aarde al veel en een leugen er overheen om de schijn van een succes voor het volk te handhaven. Ook onder de vervolgers van de eerste christenen wordt zijn naam genoemd. Hoe vreselijk zal de oogst voor hem zijn van wat hij gezaaid heeft. (Volgens de geschiedenis werd hij in 36 of 37, dus enkele jaren na de dood van de Heer, door de Romeinen van zijn ambt ontheven. Zo moest hij, zoals allen die geloven tegen God en Zijn Zoon iets te kunnen uitrichten, zijn leven eindigen als ontuchtterde).

De hogepriester vroeg Jezus over Zijn discipelen en Zijn leer. Dat was de formele vraag van de rechter aan de beklagde. Misschien wilde hij dit doen - vandaar de vraag naar de discipelen - om tegelijkertijd aanknopingspunten te vinden die het hem mogelijk maakten om op de al zo lang ingeslagen weg nu



ook met zekerheid het doel te kunnen bereiken. Maar de Goede Herder dacht er niet aan ook maar één van de zwaksten van Zijn kudde aan de wolf prijs te geven, en wat Zijn leer aangaat had Kajafas gelegenheid genoeg gehad deze te horen, want de Heer zegt zelf: 'Ik heb vrijuit gesproken tot de wereld; Ik heb altijd geleerd in de synagoge en in de tempel, waar al de joden samenkomen; en in het verborgene heb Ik niet gesproken' (Joh. 18:20). Dat Kajafas deze gelegenheden niet benut heeft is alleen voor zijn eigen verantwoording. Had hij zich maar tot de tollenaars en zondaars gewend! Die hadden 'oren gehad om te horen' en wisten wat Hij gezegd had. Met welke goddelijke wijsheid en waardigheid wist de Heer toch deze ergste van Zijn vijanden tegemoet te treden. We zien Hem hier weer, zoals altijd in dit evangelie, boven de dingen en personen staan. Israël is in verval en in geen enkel opzicht erkent de Heer de door mensen aangestelde hogepriester, noch heeft Hij - zoals later Paulus bij een gelijksoortige gelegenheid -, iets van Zijn woorden teruggenomen. Jezus heeft hier voor Kajafas het laatste woord. In Matteüs en Marcus zien we in tegenstelling hiermee de ongerechtigheid van de leiders in Israël bij dit nachtelijk verhoor schijnbaar de overwinning behalen. Stonden er tot hertoe slechts weinigen tegenover Hem, zo zien we dat het toneel verandert en wordt aangevuld, want alle hogepriesters, oudsten en schriftgeleerden kwamen samen bij Kajafas.

Hoewel de officiële raadszitting pas plaats vond bij het aanbreken van de dag, speelt in de nachtelijke samenkomst toch de feitelijke gerechtszitting af, waar, voor zover het Israël betreft, het oordeel over Christus geveld wordt. Naar de joodse verordeningen waren nachtelijke gerechtszittingen verboden. Het sanhedrin bestond uit 70 leden met de hogepriester als voorzitter en vormde de hoogste rechtbank, waartegen geen beroep mogelijk was. Het vergaderde in de tempel, niet zoals hier in het huis van de hogepriester. Zo vond dus de rechtzitting plaats op een bijzondere tijd en plaats. Geen teken van een goed geweten! (Luc. 22:54).

Wat een schijnproces! 'De overpriesters en de gehele raad zochten getuigenis tegen Jezus om Hem te doden' (Joh. 18:19). Het doel, het oordeel, stond van te voren vast. Om het te kunnen 'vellen' moesten zij eerst getuigenis zoeken. Matteüs zegt zelfs: 'Zij zochten valse getuigenis tegen Jezus'. Zij wisten dat ze hun oordeel nooit op een rechtvaardige basis konden gronden. Reeds vroeger hielden zij raad hoe ze Hem konden verstrikken in zijn rede (Matt. 22:15). Ze hadden Hem gadeslagen en spionnen uitgezonden die veinsden dat ze

oprecht waren, opdat ze Hem in zijn woorden konden vangen. Maar, wat ze niet konden doen met het oog op het volk, daarop was nu, in deze geheime nachtelijke zitting, alles gezet. Ze sloegen er geen acht op dat de wet elk vals getuigenis verbood en onverbiddelijk bestrafte. Wat voor moeite ze zich ook getroosten, alles was vergeefs, want ze vonden niets hoewel vele valse getuigen opgekomen waren.

Niet twee van hen (want dit zou voldoende geweest zijn) stemden overeen. Voor het hoogste gerechtshof van de joden vond het woord van de Heer, 'wie van u overtuigt Mij van zonde' zijn uitdrukkelijke officiële bevestiging. Ook de twee die ten laatste kwamen waren valse getuigen. De woorden die zij aanhaalden heeft Hij noch zó gezegd, noch gedacht. Hij had n.l. niet gezegd 'Ik kan, of Ik zal afbreken', ook niet de met handen gemaakte tempel bedoeld, maar van dat wat zij zouden doen, van de tempel van zijn lichaam, van zijn dood en opstanding. En ook nu, evenals voorheen was hun getuigenis niet eenparig. Aan het wettelijke voorschrift was niet voldaan, want uit de mond van twee of drie getuigen zal een zaak vaststaan (Marc 14:56). Hoe ernstig had God het volk gewaarschuwd toch niet anders dan rechtvaardig recht te spreken (Deut. 19:15). Bij deze rechters kwam het er echter niet op aan om zelfs maar de schijn van recht te handhaven. Dit hopeloze spel duurde Kajafas al veel te lang. Waartoe diende dit alles? De hogepriester stond op in het midden en vroegde Jezus: 'antwoordt Gij niets. Wat getuigen deze tegen U?' Maar Hij zweeg en antwoordde niets. De eerste die wèl schuldig was trachtte zich voor de alwetende Goddelijke rechter te verontschuldigen. De schuldeloze tweede mens die voor een onrechtvaardige rechter staat rechtvaardigt zich niet, maar zwijgt. Zevenmaal lezen we van Hem in de lijdensgeschiedenis dat Hij gezwegen heeft (Matt 26:62, 27:12, 14, Marc. 14:60, 15:5, Luc. 23:9, Joh. 19:9). Hij antwoordde hem niets. Hij antwoordde hem niet op enig woord enz. Bewonderenswaardige Heer! Die als Hij gescholden werd niet terugschold. als Hij leed niet dreigde, maar Zich overgaf aan Hem die rechtvaardig oordeelt. Ten slotte raakt het geduld van de hogepriester uitgeput. Hij neemt zijn laatste beslissende middel te baat. De toepassing moet de zwijgzame en toch zo majestueuze Man er toe brengen te spreken. De hogepriester zei tot Hem: 'ik bezweer U bij de levende God, dat Gij ons zegt of Gij de Christus zijt, de Zoon van God' (Matt. 26:63). We kunnen ons moeilijk een ogenblik voorstellen, plechtiger en ernstiger dan dat wat nu aangebroken is. God heeft Hem te midden van de mensen gebracht om de werkelijke beweeggronden van de mens voor de verwerping van Zijn Zoon aan het licht te brengen. Zijn

veroordeling vond niet plaats op grond van valse getuigenissen! Niet de een of andere beschuldiging die de mens aanvoerde was de oorzaak, maar alleen het getuigenis van de waarheid uit de mond van Hem die 'de waarheid' is. Want onder de eed gesteld zou de Heer als Hij verder gezwegen had Zich in tegenstrijdigheid met de Goddelijke wet geopenbaard hebben en dat was Hem niet mogelijk. De woorden: 'Ik bezweer U enz.' waren de eedsformule die - door de rechter en niet, zoals tegenwoordig bij ons door de getuigen of beklaagden uitgesproken worden - degene over wie de eed uitgeroepen is, verplichtte zich uit te spreken. Wanneer iemand de stem van de vervloeking hoort, zo zegt de wet, hetzij dat hij het zelf gehoord heeft, of te weten gekomen is, dan zal hij, indien hij hét niet aanbrengt zijn ongerechtigheid dragen (Lev. 5:1; Spr. 29:24). Hoe groot staat Hij daar te midden van al deze boosheden en leugens, in zijn zwijgen als de enige ootmoedige, in zijn spreken als de 'trouwe en waarachtige Getuige'. Jezus zegt: 'Ik ben het, gij hebt het gezegd'. Hij legt het verplichte getuigenis af. Hij weet wat de gevolgen hiervan zullen zijn, Hij had zijn eigen leven niet lief. Als de gehoorzame aan de wet en de volmaakte wil van God onderworpen mens, vernederde Hij zich tot de dood, ja tot de kruisdood. Maar Hij die hier stond was tevens de Mens uit de hemel en als zodanig verheft Hij zich, zoals dikwijls, uit de staat van nederigheid en afhankelijkheid tot Zijn zeer verheven positie. Met een: 'maar Ik zeg u', keert de Heer de zaak om. De beklaagde wordt Rechter, de rechter beklaagde. 'Maar Ik zeg u, van nu aan zult gij de Zoon des mensen zien zitten aan de rechterhand van de kracht en zien komen op de wolken van de hemel'.

We staan hier op het hoogtepunt van de gebeurtenissen in deze duistere nacht. De Heer kende de harten van de leiders van het volk en de weerklank die het getuigenis van de waarheid te voorschijn riep. Hij echter, die het overvloedige aanbod van genade verwierp, durfde het aan, zich te stellen tegenover een heilig en rechtvaardig God. Voor dat de onrechtvaardige rechters de uitspraak doen ontvangen ze uit de mond van Hem wiens oordeel rechtvaardig is, hun eigen vernietigend oordeel. Was tot hiertoe de Messias het voorwerp van hun verwachting geweest (en nog was het tijd om Hem als zodanig te erkennen), van nu aan zal er voor hen niets anders opzitten dan te wachten op de Zoon des mensen als hun Rechter. Was Hij tot hiertoe het land doorgedaan, goeddoende en allen genezende die door de duivel overweldigd waren, voortaan zouden ze Hem niet meer zo zien, maar zittend niet meer in nederigheid maar aan de rechterhand van de macht, En als Hij weer op aarde komen zal, dan niet meer om te zoeken en zalig te maken, maar op de wolken van de hemel, in hemelse

heerlijkheid, om zijn aards volk te oordelen. We zullen tevergeefs naar een uiting van schrik met het oog op deze plechtige woorden van de Heer zoeken. Zijn klacht over de stad: ‘maar nu is het verborgen voor uw ogen’, wordt ook hier bewaarheid. Want wat hen op de grond had moeten doen vallen wordt voor hen een welkome aanleiding hun duivelse zaak tot het gewenste einde te brengen,

Toen verscheurde de hogepriester zijn kleren zeggende: ‘Hij heeft gelasterd, wat hebben wij nog getuigen nodig? Zie nu hebt gij zijn lastering gehoord, wat dunkt u?’ Wat een blindheid! Terwijl hij de Zoon van God om het getuigenis van de waarheid, van godslastering en daarmee van overtreding van de wet beschuldigt, waarop de doodstraf stond, overtreedt hijzelf de wet en brengt de doodstraf over zich! In Leviticus 10:6 wordt gezegd tot de hogepriester en zijn zonen: ‘uw klederen zult gij niet scheuren, opdat gij niet sterft, en Hij niet toorne over de gehele vergadering’.

Zij allen veroordeelden Hem als des doods schuldig. Hoe vreselijk! Het was een gerechtelijke moord, zoals in de geschiedenis van alle tijden nooit is voorgekomen. ‘Hoe is de getrouwe veste tot een ontuchtige geworden, zij die vervuld was van recht, en waarin gerechtigheid overnachtte, en nu; enkel moordenaars!’ (Jes. 1:21). Het doel van de nachtelijke samenkomst was bereikt, het oordeel gevallen, het lot van de Heer maar ook van Israël, beslist. Israël brak de staf over zijn Koning die door God gezalfd was. De mens velt het doodsoordeel over God geopenbaard in het vlees, hoe onzinnig het klinkt, hoe vreselijk vermetel het ook was; in deze nacht, in de hal van het huis van de hogepriester is het een waarachtige gebeurtenis geworden. God liet het toe om duidelijk te maken wat in de mens leeft en ook om een verlossingsweg uit de diepte van goddeloosheid te openen.



## De verloochening

Nadat de Heer gevangen genomen was verlieten Hem alle discipelen, zoals we weten. Ook de éne die Hem nog een eind gevolgd was, is spoedig gevluht. Klaarblijkelijk zijn dan Petrus en 'de andere discipel' (er staat niet een, maar de andere discipel, dat was Johannes, zie Joh. 18:15, 20:2 en 21:20-24) weer teruggekeerd. Ook voor die tijd al toen Petrus het zwaard trok, heeft hij zich in ernstig gevaar voor de Heer begeven. Nee, het waren geen holle klanken geweest toen hij vroeg: 'Heer, waarom kan ik U nu niet volgen?' 'Ik zal mijn leven voor U stellen.' Hij meende het ernstig, en zo zien we hem hier de gevangen en gebonden Heer 'van verre volgen'. Niet maar een deel van de weg, maar tot in het voorhof van de hogepriester. Daar mengde hij zich onder degenen, voor wie hij nog pas gevluht was, en zette zich in hun midden. Ook zijn beweegredenen worden ons meegedeeld. Zorg voor zijn Heer vervulde zijn hart, want hij deed het om 'het einde te zien'. Was dat geen liefde? was dat geen moed? Een hart vol ijver voor zijn Heer, dat was steeds de in 't oog lopende trek bij deze discipel geweest. En omdat hij altijd zo was heeft hij ook veel geleerd. Eén ding ontbrak hem echter nog: hij had zichzelf nog niet leren kennen. De totale ongeschiktheid en krachteloosheid van het vlees voor God was nog vreemd voor zijn hart. Eer Petrus dit verstond moet hij nog een heel eind naar beneden.

Het uur van de verzoeking kwam, de grote proef voor de discipelen, en de ware toestand van hun hart moest openbaar worden. 'De overste der wereld komt, en heeft in Mij niets' heeft de Heer gezegd met het oog op Zichzelf (Joh. 14:30). Het goud kwam in het vuur, maar het kwam er weer als goud uit. Voor de gehele wereld werd Zijn liefde tot de Vader en Zijn gehoorzaamheid aan Hem bewezen. Maar hoe was het bij de discipelen? Ach, hier was niet alles

goud. De 'zekere' jongeling, die misschien op zijn mooie kleed vertrouwde, liet dat achter en vluchtte. Petrus vertrouwde op zichzelf en moest volkomen beschermd worden. Een zeker schrijver heeft gezegd: 'hoe verder men zich gescheiden van de macht van de Geest op de weg waagt - waar de macht van de wereld en de dood gevonden worden - des te groter is de schande die men ontloopt, als God tenminste een ontvluchten gedooft'. Op wat voor een liefdevolle en duidelijke wijze heeft toch de Heer Zijn discipelen gewaarschuwd (Luc. 22:31 vv.).

Daar stond de zwakke Simon (het aanspreken met deze naam herinnerde aan wat deze discipel van nature was). Enerzijds komt de gehele macht van Satan, de mensenmoordenaar van het begin, tegenover hem. Was dat geen reden genoeg om op zijn aangezicht te vallen en de Heer om Zijn erbarmen en hulp te smeken? Was de genade die hem in het stof bracht niet dezelfde genade die voorzorgen trof voor zijn herstel en hem voor de tijd daarna meestal een dienst aan zijn broeders opdroeg? Hij zei echter tot Hem: Heer, ik ben bereid met U in de gevangenis en in de dood te gaan. Dit was in tegendeel de taal van een open, aanmatigend zelfvertrouwen. Omdat Petrus geen acht sloeg op het waarschuwend woord van de Heer, verzuimde hij te waken en te bidden. En omdat hij dit naliet kwam hij in verzoeking. Toen kwam de verzoeker, viel de vijand hem aan, terwijl hij zijn Heer, zoals Die hem vooruit gezegd had, driemaal verloochent.

Het gerecht van het sanhedrin voltrekt zich in een blijkbaar open zaal, want in de aangrenzende de hof, voegt Petrus zich bij de dienaren van de hogepriester en zet zich in hun midden. De paleizen in die tijd omsloten in een vierkant gelegen grote hof, waarop de vertrekken van het huis in hallen uitliepen. Terwijl de Heer in de hal te midden van de koude harten die Hem verwierpen, buiten gezet werd in de koude van de nacht, warmt Petrus zich aan het kolenvuur van de vijanden van Jezus, dat zij midden in de hof hadden gemaakt, daar het koud was.

Hoe kon Petrus op zulk een plaats de kracht laten zien, waarop hij zich beroemd had. We zien dat hij zich, en wel direct, slap toont, zelfs aan een zwakke vrouw. Hij schrikt voor de blik van een dienstmaagd - vermoedelijk de deurwachtster, die hem door tussenkomst van de andere, haar bekende discipel, heeft binnengelaten, en verloochent voor allen de Heer voor de eerste maal. Zij zegt: 'Ook gij waart met Jezus, de Nazarener (Marc. 14:67). Zijn antwoord is: 'Ik weet niet wat gij zegt! Vrouw. ik ken hem niet'. Door innerlijke onrust gedreven

gaat Petrus naar buiten in de voorpoort, waar hem door een ander dezelfde vraag gesteld wordt. Hij loochent het weer, met een eed: 'ik ken de mens niet!' Wat een taal uit de mond van Petrus. Als de deurwachster geringschattend, of Pilatus uit medelijden, de Heer 'mens' noemen, dan nemen we dit voor lief, maar niet van Zijn discipel, die zich zo ver te buiten gaat, en Hem trouw tot de dood beloofd had.

Driemaal was de Heer in Getsemane, in steeds erger wordende strijd, maar in goddelijke kracht de aanvallen van Satan tegemoet getreden; driemaal herhalen zich ook hier de aanvallen op de zwakke, aan zichzelf overgelaten discipel. Maar hoe driester de vijand, des te groter wordt de angst en des te schandelijker de nederlaag. Na een pauze van ongeveer 1 uur komt de laatste onverwachte beslissende slag: 'Want ook uw spraak maakt u openbaar, gij zijt ook een Galileeër' (Luc. 22:59). Ja, één van de dienstknechten van de hogepriester, familie van hem die Petrus het oor had afgeslagen vroeg: 'Heb ik u niet gezien in de hof met Hem?' Nu was het voorbij met de rust van de arme discipel. Terwijl daarbinnen in de hal de trouwe en waarachtige Getuige een gewisse dood trotseert, begint hij, vol doodsangst zichzelf te vervloeken en te zweren, terwijl hij opnieuw roept als hij zichzelf volkomen vergeet: 'ik ken de mens niet van wie ge spreekt'.

Was het mogelijk om na zulk een val, na zulk een schandelijke nederlaag, nog te denken aan herstel? Kon de ongelukkige discipel, nadat hij de vloek van een dergelijke onwaarachtigheid over zichzelf gebracht heeft, nog weer gelukkig worden?

Terwijl Petrus nog spreekt kraait de haan. Marcus zegt het nog juister: en de haan kraaide de tweede maal. Hij die alle dingen draagt door het woord van Zijn macht bediende Zich van een redeloos dier, om zijn zó diep gevallen discipel te helpen. Wie anders in deze nacht lette op het kraaien van een haan? Voor Petrus had het echter de uitwerking van een bliksemstraal, die de diepste duisternis breekt. Voor hem was het de aanleiding van een vreselijk ontwaken en schrikken. Ach, had hij maar acht geslagen op het eerste hanengekraai! Nu pas werd hij indachtig het woord van de Heer: 'Eer de haan tweemaal kraait zult gij mij driemaal verloochenen'. Dan slaat in het ogenblik van zijn diepste zielennoed. Petrus zijn oog op de Heiland, op Hem die hij zo diep had beledigd en onteerd,

En de Heiland zich omkerende zag Petrus aan. Het oog van Petrus ziet in dat van zijn Heer; zijn schuwe blik ziet een blik van de Heiland, vol medelijden en goddelijk erbarmen. Te midden van het onrechtvaardige en het recht verkrachtende verhoor vond de Heer nog gelegenheid met Zijn gedachten bij Zijn discipel te vertoeven. Zouden wij het niet veel verstandiger en vanzelfsprekend vinden als Hij, de Alwetende, Zich vol afkeer en minachting van hem zou hebben afgewend?

Ach neen! Hij, die op medelijden gewacht heeft, maar tevergeefs. Op troosters, maar Hij vond ze niet. Hij had wel medelijden en genade voor hem die geloochend had dat hij Hem kende. Kennen wij die blik? Hij wilde hart en geweten van Zijn discipel bereiken. Alleen in Lucas lezen we - merkwaardig genoeg - daarvan, en daar is deze blik, en niet zozeer het hanengekraai de aanleiding dat Petrus dacht aan het ernstige waarschuwingswoord van zijn Heer. Wat een ontwaken! Hoe komt hij in het licht, en heeft de blik van de Heer ineens alles voor de ogen van de arme discipel veranderd.

En Petrus, naar buiten gaande, weende bitterlijk. Hier zien we een geval van berouw, zowel als ook een vrucht waaruit oprechte boete bleek. Altijd weer tracht het arglistige en verdorven hart zich tevreden te stellen met één van deze twee dingen. Men brengt gevoel op voor vertoning en volhardt toch ook verder op de verkeerde weg (plaats). Maar het één zonder het ander is niet echt en heeft geen waarde.

‘De droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot behoudenis’. Zo ook bij Petrus. Overweldigd door de blik van de Heer gaat hij naar buiten en verlaat de plaats die hem tot een valstrik geworden is, met tranen van bittere zelfbeschuldiging en berouw. Wat voor uren en dagen volgen nu! Ach, snel gaat het bergafwaarts, maar de weg die hem er weer uithaalt is moeitevol, want Hij, Die hem alleen kon helpen, bracht men naar Golgota, nagelde men aan het kruis, en legde men ten slotte in het graf. Dat alles was al schokkend genoeg voor de discipelen, die niet zoals Petrus gefaald hadden. Maar wat was het voor hem, wiens hart door schandelijke ontrouw zijn geweten aanklaagde. En toch is de Heer zijn beklagenswaardige discipel in al Zijn eigen ellende niet vergeten. Hij had voor hem gebeden vóór zijn val, en daarna waren Zijn ontfermende bemoeienissen onophoudelijk bezig met ‚het herstel van Zijn discipel. Hij was bezorgd dat Petrus als eerste Zijn opstanding gewaar werd, en we weten ook dat hij de eerste discipel was aan wie de Heer Zich vertoonde. ‘De Heer is waarlijk opgestaan en is aan Simon verschenen’ (Luc. 24:34). Zoals



de Heer van de maaltijd was opgestaan en water nam om de voeten van de discipelen te wassen, zo bewerkte ook in deze ontmoeting ná de val, Zijn goddelijk Woord de reiniging van de bevuilde voeten van de discipel. 'Als ik u niet was hebt gij geen deel met Mij', heeft de Heer op die avond tot hem gezegd. En wat Petrus toen niet verstond zal hij nu (na dezen) wel verstaan hebben. Maar wat de Heer bij deze gelegenheid tot Zijn discipel gezegd heeft, en deze tot Hem, - we zullen het in de gehele Bijbel tevergeefs zoeken. In zijn tederheid heeft de Heilige Geest over dit uur voor altijd een sluier van vergetelheid geworpen.

Hoe bezwaard was zijn hart nog bij het gaan naar het graf, dus nog vóór deze ontmoeting - geweest. Maar daarna, aan het meer van Tiberias, als hij hoorde dat het de Heer was die aan de oever stond, omgordde hij het opperkleed en wierp zich in de zee, vol ongeduld, om van Zijn tegenwoordigheid te genieten.

Hier heeft de Heer een kolenvuur voor de Zijnen bereid. De ernstige, drie maal herhaalde vraag, bracht ten volle aan het licht, hoe ernstig de diepe val Petrus ervan overtuigd had, dat hij op zijn eigen hart niet meer kon rekenen. Hier wordt de wortel van de treurige nederlaag blootgelegd, en terzelfder tijd wordt hem weer een dienst toevertrouwd. Was dit laatste niet geschied dan zou de vervulling van het woord: 'als gij eens zult bekeerd zijn, versterk uw broeders', niet mogelijk geweest zijn.

In één punt lopen we de dingen nog verder vooruit, n.l. betreffende een gebeurtenis die we vinden in Handelingen 4. Hier hebben we hetzelfde Sanhedrin (vs. 15) dezelfde mensen (vs. 6) en dezelfde discipelen (vs. 13) als in die nacht. Alleen zien we hen nu als beklaagden voor hun rechters. Maar wat een verandering nemen we hier waar! Het hart van Petrus is niet meer gevuld met dwaas zelfvertrouwen, maar met de Heilige Geest (vs. 8). Hij staat hier niet meer in eigen zwakheid, maar in de kracht van de Heer: 'en zij herkenden hen, dat zij met Jezus geweest waren' (vs. 13). Hoe bepaalt ons dit bij die nacht. Hier echter verloochent Petrus niet, maar belijdt voor het gehele volk de verachte naam van de Nazarener, de enige Naam aan wie geen andere naam gelijk is (vs. 9-12).

De hogepriesters verwonderden zich, daar zij wisten dat zij ongeleerde en onwetende mensen waren (vs. 13). Hoeveel meer zouden ze dit gedaan hebben als ze vermoed hadden hoe zwak en ellendig deze mannen in zichzelf waren, zoals Petrus door de verloochening van zijn Heer voldoende bewezen

had. Als zij verlichte ogen gehad hadden, dan zouden zij zich met ons verbaasd hebben over de uitkomst van de herstellende genade van God, die boven alle verwachting uitgaat. Zó groot waren deze gebeurtenissen, dat Petrus tot het volk zeggen kon: 'gij hebt de Heilige en Rechtvaardige verloochend.'



# Smaad en speeksel

Nieuwe verhandeling voor de Hoge raad

We willen nu nog overdenken wat de: Schrift ons meedeelt van de nacht, 'waarin Hij overgeleverd werd', Het is één van de twee drama's die aan de kruisiging voorafgingen, waarin de Heer der heerlijkheid, de Schepper van de einden van de aarde van zijn ontaarde schepsels de brutaalste en onmenselijkste behandeling ondervond, - waar Hij voor ons staat, zoals Luther het zo aangrijpend zegt: 'als de meest verachte van alle mensen'. Stellig blijft ons begrip ver achter bij de werkelijkheid, hoe dikwijls wij ook proberen ons een juiste voorstelling van de dingen te maken.

Hoe gezegend, stil en vol liefde was toch de weg van de Heer geweest te midden van Zijn volk. Niets kenmerkt zijn optreden beter dan het profetisch woord in Jesaja 42:2 en 3: '(...) Hij zal niet schreeuwen noch Zijn stem verheffen, noch die op de straat doen horen. Het geknakte riet zal Hij niet verbreken en de kwijnende vlaspit niet uitdoven: naar waarheid zal Hij het recht openbaren', Men zou kunnen veronderstellen dat alle harten naar Hem toegevlogen waren. Maar de zijnen namen Hem niet aan, hoewel Hij tot het zijne kwam. Die wereld heeft Hem niet gekend, hoewel zij door Hem is geworden, en Hij dit schouwtoneel als de eerstgeborene der ganse schepping betrad, met voorrechten zoals niemand vóór Hem, noch na Hem. Ach, deze heerlijkheid was niets voor het natuurlijk hart (Jes. 53:2). In plaats van aanbidde hilde kwamen geringschatting en haat in de harten. Hij was 'de diep verachte', de bij het volk verafschuwde. Hoe vreselijk. dit van Hem te moeten lezen: 'Talrijker dan de haren van mijn hoofd zijn zij die Mij zonder oorzaak haten' (Ps. 69:5). Tot

loon voor mijn liefde weerstaan zij mij en zij laden kwaad op Mij in plaats van goed en haat tot loon voor mijn liefde. Dit alles werd ten volle openbaar toen Hij, de Heer van de hemel, werd overgeleverd in de handen van de, zondaren. Nog in tegenwoordigheid van de hogepriester had één van de dienaren Jezus een snode kinnebakslag gegeven en daarmee een begin gemaakt. Het scheen wel of zij niets anders wisten te doen dan elke pauze gedurende zijn verhoor te gebruiken voor hun mishandelingen en krenking. 'Toen spogen zij Hem in Zijn aangezicht en sloegen Hem met vuisten, en sommigen gaven Hem kinnebakslagen'. Hierna schijnen zich zelfs leden van de raad zelf aan deze dingen schuldig gemaakt te hebben. In ieder geval moeten we in hen, en niet in de dienaren de feitelijk verantwoordelijke personen zien. Achter deze allen bespeuren we hem, die, voor zover God het hem toestond, alle draden in zijn hand hield, de 'overste van de macht der lucht', van de geest die ook nu nog werkt in de zonen der ongehoorzaamheid.

De handen die pas nog in onbegrijpelijke vriendelijkheid het oor van Malchus genas - we hoorden reeds dat ze kort daarna gebonden werden.

Het oog dat vol erbarmen de gevallen discipel zocht - we lezen direct daarna dat de mannen die Hem vasthielden Zijn aangezicht bedekten.

Echt, satan is een meester in alles wat hij doet! Hij probeert 'het Licht der wereld', de openbaring van Goddelijke liefde, uit te doven. Zij spogen Hem in Zijn aangezicht, en spaarden Zijn gelaat het speeksel niet (Job 30:10). In Numeri 12:14 zegt de Here tot Mozes van Mirjam: 'Had haar vader haar openlijk in het gezicht gespuwd, zou zij dan niet gedurende 7 dagen te schande zijn?' Hier sloegen zij Hem met vuisten, gaven Hem kinnebakslagen en bespotten Hem. Zij wierpen zoals we zagen een doek over Zijn hoofd en vraagden Hem: 'Profeteer, wie is het die U geslagen heeft?' Dit deden ze om zich te vermaken als Hij Zijn bovennatuurlijke krachten zou vertonen. Maar Hij bediende Zich hiervan nooit dan tot zegenen heil van hen die daaraan behoefte hadden. En vele andere dingen zeiden ze tegen Hem, lasterende.

Wat doen wij, lezers, als men tegen ons zulke woorden spreekt? Werden wij al eens zo grof behandeld en met vuisten geslagen? Heeft men ons wel eens in het gezicht gespogen? Zo ja, bleven wij dan zo stil en stom als Hij, die hier volkomen schuldeloos het middelpunt werd van een zo walgelijke en afzichtelijke scène? Laten wij er aandacht aan schenken; niet één woord horen we van Hem (Jes. 53:7). Hij werd mishandeld, maar Hij boog Zich en deed Zijn

mond niet open, ... als een schaap, dat stom is voor zijn scheerders. Ja, Hij bood Zijn rug aan voor hen die Hem sloegen en Zijn wangen aan wie Zijn haard uitrukten. Zijn gelaat heeft Hij niet verborgen voor smadelijk speeksel (Jes. 50:6) en wij weten ook waarom Hij het deed (Ps. 69:8). Want om uwentwil draag Ik smaad, bedekt schaamte mijn aangezicht. 'De smaadheden van die u smaden zijn op Mij gevallen' (Rom. 15:3).

We moeten aannemen dat de Heer zó de overige uren van de koude nacht doorbracht, vol van gewichtige gebeurtenissen, totdat 's morgens vroeg, zeker bij het eerste aanbreken van de dag, Zijn onrechtvaardige rechters opnieuw voor de dag komen. 'En toen het dag geworden was vergaderden de oudsten van het volk en de overpriesters en schriftgeleerden en brachten Hem in hun raad.' In de nacht hadden zij raad tegen Hem gezocht, nu hielden zij raad tegen Hem. Het gaat er nu om de formele, en, daar alles al lang beslist was, slechts korte gerechtszitting af te doen, zoals we die alleen in Lucas vermeld vinden in de laatste verzen van hoofdstuk 22. Met het getuigenis dat de Heer in de nacht had afgelegd voor ogen gaan ze nu recht op hun doel af en zeiden: 'Indien Gij de Christus zijt, zeg het ons'. Maar voor Israël als volk was alles voorbij. Het had voorgoed tegen Hem beslist. De tijd was voorbij en het had geen zin meer de vraag of Hij de Messias was te bespreken. 'Indien Ik het u zeg zult gij geenszins geloven, en indien Ik u vragen zou, zoudt gij Mij geenszins antwoorden, noch loslaten'. Maar als de Zoon des mensen, d.w.z. de drager van de beloften, die over de intieme kring van Israël uitgaan, stond Hij op het punt om in heerlijkheid de Hem toekomende plaats aan de rechterhand van God in te nemen.

Onmiddellijk trekken zij de juiste conclusie. Hun begrip gaat daarvoor ver genoeg, dan dat we ze niet voor hun daden verantwoordelijk kunnen stellen. Zij hadden van Christus, Hij van de Zoon des mensen gesproken. Zij zeiden allen: Zijt Gij dan de Zoon van God? Hij zeide: Gij zegt dat Ik het ben. Zij zeiden: Wat hebben wij nog getuigenis van node? Want wij hebben het uit Zijn mond gehoord. Of het was als Christus, of als Zoon des mensen, of als de Zoon van God; Hij werd, in welk karakter ook, door Zijn volk verworpen.





## Het einde van de verrader

Toen kreeg Judas die Hem overgeleverd had, ziende dat Hij veroordeeld was, berouw. Hij had blijkbaar met zo'n afloop voor de Heer niet gerekend, waar Hij zich steeds weer aan de vervolgingen van zijn vijanden had onttrokken. De gelegenheid scheen hem nu gunstig te zijn om zijn geldgierigheid weer eens te bevredigen. Wie eenmaal zijn voet zet op het pad der zonde, geeft zich in de handen van satan over, en als hij dan de gevolgen gewaar wordt die meestal alle verwachtingen overtreffen, zal het een vreselijk ontwaken worden. Zo kwam het berouw van Judas te laat en het ging ook niet diep. Dit is vaak het geval als een hart meer geraakt is door de *gevolgen*, dan door het verschrikkelijke van *wat* men gedaan heeft.

'Ik heb gezondigd'... hoe menigmaal spreekt een mond dit woord, zonder dat het de uitdrukking is van oprecht, waarachtig berouw voor God. Telkens vinden we deze uitdrukking in de Bijbel, maar slechts driemaal verkent God haar en beantwoordt haar met vergeving van de schuld. David in 2 Samuël 12:13 en 24:10, en de verloren zoon in Lucas 15:21. Bij Judas ontbrak het in zijn gehele leven aan ware Godsvrucht, en daarom ontbreekt het ook nu, na zijn rampspoedige daad, hoewel hij een zekere belijdenis aflegt: 'Ik heb gezondigd, overleverende onschuldig bloed'. Was dat alles? Was dat de juiste benaming van zijn daad? Had Hij, die op zo snode wijze was verraden, niet geheel andere dingen uit zijn mond kunnen verwachten? We zien hier geen droefheid naar God, zoals bij Petrus, maar een droefheid der wereld, die de dood werkt. Satan had een dubbele zegepraal. Wat hij wilde met het oog op de Heer heeft hij bereikt.

En het werktuig waarvan hij zich bediende dreef hij uit in de nacht van de vertwijfeling. Judas ging heen en verhing zich. Petrus schildert ons het afgrijselijk en vreselijk oordeel dat hem en zijn huis trof, terwijl hij wijst op het profetische woord van David (Ps. 109:6-20).

Intussen lag het loon van de ongerechtigheid, door de verrader in de tempel geworpen, voor de voeten van de hogepriester en de oudsten. Noch de spijt van de ongelukkige van wie zij zich in hun minne daad bediend hadden, noch het getuigenis van de onschuld van de Heer uit Zijn mond, raakte hun hart, dat geen ontferming meer kende. Wat gaat ons dat aan? Gij moogt toezien! Zo spraken zij, terwijl ze toch bezwaar maakten het geld (letterlijk: de prijs van het bloed) in de offerkist te werpen. Zo is de mens! Hoewel hem menigmaal de gelegenheid wordt geboden om zijn schuld in Goddelijk licht te beoordelen. blijft hij hier ver vanaf, terwijl hij toch behagen schept in het beoefenen van een uiterlijke godsdienst. Hoe vernederend was echter de handelwijze voor de Heer, als we de plaats in de wet nalezen waarop zij steunden.

Zij hielden raad en kochten voor dat geld de akker van de pottenbakker tot een begraafplaats van vreemdelingen. Daarom wordt die akker genoemd: 'bloedakker tot op de huidige dag'. Zo stichtten zij de Akeldama, voor alle bewoners van Jeruzalem een monument van hun eigen schande. Deze akker is tegen alle bedrieglijke beweringen van de mensen in, als het ware het enige wat van de dood van de Heer tot op heden is overgebleven. Heeft het volk met het uit de weg ruimen van de Heilige Israëls en het brengen van Zijn bloed over; zich hierdoor niet van het door God beloofde land een Akeldama gemaakt? En werd het niet in alle windstreken verstrooid, ja aan stukken gebroken, zoals men een pottenbakkerskruik breekt, drie vermorzeld wordt zonder verschoning en waarvan, als hij verbrijzeld is. geen scherp te vinden is? Want daarbij worden we bepaald door het woord pottenbakkers akker, een waardeloos stuk grond waarop de pottenbakker zijn gebroken spullen neerwerpt. Werd tenslotte niet het land door heidenen bewoond tot een begraafplaats voor vreemdelingen? Maar ook de grond is tot een bloedakker en een akker van de pottenbakker geworden. Het bloed van de Zoon van God roept tot God en de gelovige ziet op deze akker alles wat God gaf en wat zeer goed was in puin liggen. Wat heeft zij hem, die als vreemdeling en pelgrim op haar vertoeft nog aan te bieden? Zij is in ieder geval daartoe bestemd, als de Heer vertoeft, het sterfelijk lichaam tot begraafplaats te dienen. Ook de Heer heeft hier niets anders gevonden dan kruis en graf. En vóór alles laat dat ons het schouwtoneel waarop onze voet



zich zo kort ophoudt, in zijn ware gedaante zien. Wat door de profeet Jeremia voorspeld was werd hier vervuld. als hij zegt: 'En ik heb tot hen gezegd, indien het goed is in uw ogen geeft mijn loon, maar indien niet, laat het! Toen wogen zij mijn loon af: dertig zilverstukken. Maar de Heer zeide tot mij: werp dat de pottenbakker toe, een heerlijke prijs waarop ik door hen geschat ben! En ik heb de dertig zilverstukken genomen en die in het huis des Heren de pottenbakker toegeworpen.'

Dit woord van Jeremia is ons niet overgeleverd. Jeremia stond in de joodse lijst van profeten vooraan. Daarom waren de joden gewoon als zij de profeten aanhaalden. te zeggen: Jeremia, of één der profeten. Of kortweg Jeremia (zie Matt. 16:14). Dit schriftwoord kwam hen waarschijnlijk voor de aandacht. Alleen Matteüs vermeldt deze prijs; hij had de opdracht het volk van Israël te betuigen dat het zijn Messias gelijkstelde met een gedode slaaf. Als God het weer met Israël opneemt zal het erkennen: Hij was veracht en wij hebben Hem niet geacht: Hoe anders dacht Hij die het geen roof geacht heeft God gelijk te zijn, maar heeft Zichzelf vernietigd. Hij heeft terwille van één parel alles verkocht wat Hij had. Die Zichzelf voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons van alle ongerechtigheid verlossen zou en Zichzelf een volk zou reinigen, ijverig in goede werken.





# Pilatus

In Marcus 15:1 lezen we dat de overpriesters 's morgens vroeg raad hielden met de oudsten en schriftgeleerden en de gehele raad. Allen zijn vroeg op, waaruit we zien wat de drijfkracht, de haat tegen God is, en wat een monsterlijke opwinding er in die dagen in Jeruzalem heerste. De dingen snellen naar hun einde. Het toneel wisselt. We volgen de Heer uit het sanhedrin naar het paleis van de Romeinse landvoogd, het pretorium. Zij gingen niet in het pretorium opdat ze niet verontreinigd zouden worden, maar het Pascha mochten eten. We zien weer dat ze aandacht schenken aan de buitenkant van de beker, maar het binnenste was vol roof en boosheid. Wat zegt God daarvan? 'Ik haat, ik veracht uw feesten, en kan uw samenkomsten niet luchten' (Am. 5:21). Nu benadert de landvoogd hen op verstandige wijze. Pilatus ging naar buiten en sprak: 'welke beschuldiging brengt ge tegen deze mens in?' Zij antwoordden en zeiden tot hem: 'als deze geen kwaaddoener ware zouden we Hem u niet overgeleverd hebben'. Wat een antwoord! Maar waarom oordeelden zij Hem dan niet volgens hun wet? De haat weegt zwaarder dan hun nationale trots. Ze zeggen: 'het is ons niet geoorloofd iemand te doden'. Want niet steniging volgens hun wet, maar het vloekhout, het kruis, was de uitgang die Hij te Jeruzalem moest volbrengen, opdat het woord vervuld zou worden dat Hij gesproken had, wat voor dood Hij sterven zou. Alles dient mee te werken tot vervulling van de Schrift, zelfs het menselijk verstandige, maar onwaardige spel van de stadhouder. Als hij uitvluchten zoekt, zijn zij tot alles bereid om hun afschuwelijk doel te bereiken. Zo zijn ook de aanklachten hier anders dan voor het sanhedrin; in Lucas vinden we hiervan nauwkeurige mededeling: 'wij hebben bevonden dat deze ons volk afkerig maakt'. Hoe had de Heer Zich ooit voor zo'n doel kunnen geven (Luc. 20:22vv.), en verbieden om de keizer schatting te geven? We weten uit Zijn mond dat juist het tegendeel waar was. Hij zet het

volk op, zeggen ze later, terwijl Hij leert door geheel Judea, en begonnen is in Galilea. De vroegere getuigenissen waren vals, zo ook hier. En, zoals alles, was ook dit wél overdacht. Godsdienstige beschuldigingen voerden zij aan als het om godsdienstige zaken ging; politieke, als ze voor het staatkundige gerechtshof stonden. We zien ook hier dat niet hun valse getuigenissen en beschuldigingen Zijn veroordeling tot gevolg hebben, maar het getuigenis der waarheid uit de mond van de Heer zelf. Ze voegen er nog een derde beschuldiging aan toe, waaraan Pilatus direct vastknoopt. Hij zegt dat Hijzelf Christus is, een Koning. Hierop vraagt Pilatus Hem: Zijt Gij de Koning van de joden? Hij antwoordde hem en zei: gij zegt het. Dat één uit het onderworpen volk Zichzelf als koning opwerpt, dat mocht de stadhouder als geroepen vertegenwoordiger van de Romeinse macht niet dulden. Had de Heer Zich voor de hogepriester als Zoon van God uitgesproken, zo deinsde Hij er nu niet voor terug Zich voor de hoogste Romeinse rechter, Koning van Israël te noemen. Het zou gemakkelijk voor de Heer geweest zijn door verwijzing naar de weg die achter Hem lag, alle vrees die bij Pilatus zou kunnen opkomen, te overwinnen. Had Hij niet tot het volk gezegd: geeft de keizer wat van de keizer is (Luc. 20:25)! Was Hij niet, toen ze Hem koning wilden maken, op de berg ontweken, alleen. Neen, tussen de Heer en Rome bestond geen kwestieuze tegenstelling, maar wel tussen Hem en Israël, en tegenover het volk was er voor Hem geen toegeven, geen afstand doen van Zijn door God gewilde aanspraken. Dus Hij bleef er bij, terwijl Hij aan de waarheid getrouw bleef. Dit was 'de goede belijdenis', dat Hij in een uur, waarin alles haarscherp stond voor Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigd heeft. En de overpriesters beschuldigden Hem van vele dingen. Voor zover het de waarheid betreft komt de Heer er openlijk voor uit. Maar op de vele valse en dwaze aanklachten komt geen woord tot verdediging over Zijn lippen. Wat getuigen dezen tegen U, zegt de hogepriester; hoort gij niet hoevele dingen zij tegen U getuigen? Maar Hij antwoordde hem niet op een enig woord, zodat de stadhouder zich zeer verwonderde (Matt. 27:13, 14). In het hart van deze man komen gevoelens op, die zeker in lange tijd niet bij hem, de onrechtvaardige en wrede regent opgekomen waren. Pilatus heeft zeker al menig oproer beleefd en met ruwe hand neergeslagen. Zo heeft hij, volgens Lucas 13:1 het bloed van Galileeërs met hun offeranden gemengd, en zich niet ontzien 'de sierlijke pracht te ontwijden (Ezech. 7:20-22). Daarom zullen geweldenaars er binnendringen en het ontheiligen.

Maar wat heeft dit te betekenen, waar de joden zichzelf als aanklagers opwerpen tegen een Mens, tegen Hem van wie Pilatus openlijk voor de

hogepriesters en de volksmenigte betuigt: 'Ik vind geen schuld in deze mens' (Luc. 23:4). Wie was deze zwijgzame, deze geringe, en toch zo majestueuze Man, zoals er nog nooit een voor zijn rechterstoel had gestaan. Hij noemt Zich een Koning. Zijt Gij de Koning der Joden, was Hem gevraagd. Verwondering en verlegenheid vervulden de ziel van deze anders zo trotse Romein.

In het evangelie van Johannes wordt ons de samenspraak tussen de Zoon van God en deze man uitvoerig meegedeeld. Omdat de joden het pretorium niet willen binnengaan, gaat Pilatus - merkwaardig genoeg - tussen de aanklagers en de Beklaagde heen en weer, en staat zo in het pretorium direct tegenover de Koning der Joden. Wat een merkwaardig, beslissend ogenblik voor hem! Daarom spreekt de Heer, die steeds vol liefde is, om, zo mogelijk, ook deze heiden in het licht van Zijn waarheid te brengen. Hier antwoordt de Heer Pilatus op zijn vraag allereerst: 'Zegt gij dit van uzelf of hebben anderen het u van Mij gezegd? Pilatus antwoordde: ben ik een jood? Uw volk en de overpriesters hebben U aan mij overgeleverd'. Waarom stond Hij nu hier? Wat had Hij gedaan? Pilatus zoekt licht in deze duisternis te brengen en stelt zelf de vraag. Jezus antwoordde: Mijn rijk is niet van deze wereld; indien Mijn koninkrijk van deze wereld was zouden mijn dienaren gestreden hebben, opdat Ik de joden niet ware overgeleverd, maar nu is Mijn koninkrijk niet van hier (Joh. 18:36).

Mijn rijk is niet van deze wereld! Dit was als het ware alles wat Hij gedaan had, het was de diepste grond van de haat tegen die Ene. Want, nu zoals toen, de mens wilde wel God tot zich neerhalen, maar zich niet tot God laten optrekken. Hij wil wel zegeningen van God ontvangen, maar is niet bereid zich als onwaardig te erkennen en zich te stellen op de plaats van de verloren zondaar. Hij verlangt van God dat Hij Zijn beloften vervult, maar hij zelf wil het oordeel van God over de mens niet aannemen, laat staan, dan ook met de zonde breken. Waar er echter geen sprake kan zijn van gemeenschap tussen God en de door en door zondige mens, moest het beloofde rijk een vorm aannemen die 'niet van deze wereld' was; anders zou de wereld het hare liefgehad hebben, en de Koning van dit rijk niet verwerpen. Maar waar de Heer telkens het oordeel uitspreekt over hen die Hem uit haat tegen de waarheid en liefde tot de wereld verworpen hadden, toch opent Hij tegelijk voor deze beiden de weg tot het inzicht van de genade die van Hem uitstraalt. 'Mijn rijk is niet van deze wereld' - dat was het geheim van Zijn Persoon. En de omstandigheid dat Zijn dienaren niet voor Hem streden, dat Hij Zich zelfs tegen dit strijden verzet heeft, met andere woorden, dat Hij vrijwillig en berustend hier voor

de landvoogd stond, dat was een betekenisvol bewijs van Zijn buitengewone, bovenaardse zending. Als Pilatus een behoefte gehad zou hebben, die maar een klein beetje boven deze wereld en boven haar streven uitging, dan zou hier een gelegenheid geweest zijn, - God gaf hem die - deze behoefte aan de Bron zelf te bevredigen. Voor een ogenblik scheen het of Pilatus dit erkend heeft, want hij wijst de dingen niet luchtig af. Nog meer van verwondering getuigend dan zijn éérste vraag klinkt de tweede: Zijt Gij dan een Koning? Jezus antwoordde: 'gij zegt het dat Ik een Koning ben' (Joh. 18:37). En gelijk gaat de Heer in Zijn wonderbare genade voort, de verbaasde man daar vóór Hem nog duidelijker het geheim van zijn persoon te ontsluiëren. Hij spreekt tot hem van Zijn geboorte, Zijn komen in de wereld en over het doel van Zijn komst. 'Hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik der waarheid getuigenis geven zou. Een iegelijk die uit de waarheid is hoort mijn stem' (Joh. 18:37).

Een plechtig en verheven woord! Waarlijk, hier zien we Hem door Wie de genade en de waarheid geworden is, de volkomen openbaring van de Vader (Joh. 1:17, 18). Deze genade is voor iedereen beschikbaar. De Samaritaanse vrouw die door haar zonde een eenzame was geworden, heeft dezelfde rechten als de rechtschape overste van de joden; de eenvoudige visser als de hoogste Romeinse beambte. Zij is voor een ieder beschikbaar, maar, laten we er op letten, nooit ten koste van de waarheid. Een ieder die uit de waarheid is hoort Zijn stem. Slechts enkelen hadden hem gehoord, zoals Natanaël, de Israëliet in wie geen bedrog was (Joh. 1:48). Maar daar de massa van het volk niet uit de waarheid was, maar uit 'de vader der leugen', de duivel, vond Zijn woord in hen geen plaats, en verstonden zij niet wat Hij zei (Joh. 8:37-47). Verstond Pilatus Hem? Betoonde hij zich als iemand die uit de waarheid was? Greep hij die met beide handen aan? Neen. Hij wendde zich af met de uitwijkende vraag: wat is waarheid (Joh. 18:38)? Hierdoor werd de toestand van zijn hart openbaar en zijn houding was hiermee in overeenstemming. Toen hij dit gezegd had ging hij weer tot de joden. De enige gelegenheid die nooit weer voor hem terugkeerde, werd door hem niet benut. Hij heeft zijn ogen en hart gesloten voor de genade die in de Persoon van de Reine en Schuldeloze voor hem stond.

U die dit leest, hebt u zich geopenbaard als iemand die 'uit de waarheid' is, en 'Zijn stem gehoord'? Zijn uitnodiging verstaan? Want het uur komt en is nu, dat de doden zullen horen de stem van de Zoon van God, en die ze gehoord

hebben zullen leven. Voorwaar, voorwaar Ik zeg u; wie Mijn Woord hoort, en gelooft Hem die mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven en komt niet in het oordeel, maar is uit de dood overgegaan in het leven (Joh. 5:25, 24).

Hebt u deze buitengewone verandering al beleefd? Zo niet, laat dan het voorbeeld van het in zijn zonde volhardende volk zowel als dat van Pilatus, die niet wilde: breken met de wereld, u tot ernstige waarschuwing dienen. Er zijn mensen genoeg die leven hebben, bekeerd zijn en die toch met het oog op hun verdere weg altijd weer de 'Pilatus-vraag' tot de hunne maken, en twijfelend vragen: wat is waarheid? Maar ook voor hen geldt het woord: een iegelijk die uit de waarheid is hoort Mijn stem... Mijn schapen horen Mijn stem en zij volgen Mij. Zij kennen de stem van de Herder, terwijl zij de stem van de vreemde niet kennen (Joh. 10:3-5, 27). Indien gij in Mijn woord blijft zijt gij waarlijk Mijne discipelen en gij zult de waarheid verstaan en de waarheid zal u vrijmaken (Joh. 8:31-32). Daarom is ook de Geest der waarheid gekomen om ons - door het door Hem voleindigde woord - in al de waarheid te leiden. Alleen op deze wijze zullen wij in een tijd van grenzeloze verwarring op christelijk gebied, in staat zijn met gelukkige harten en tot Zijn verheerlijking onze weg te gaan (Joh. 16:13).







# Herodes

Pilatus was niet genegen zijn hart te openen voor de Waarheid, die persoonlijk voor hem stond. Hij was wel overtuigd van de onschuld van de Heer en de ongegrondheid van de tegen Hem opgeworpen aanklachten. Daarom zocht hij van nu af aan een uitweg te vinden en beijverde zich openlijk om persoonlijk tot een beslissing te komen. Het spreken over de voortdurend in onrust verkerende provincie Galilea, waarvan de joden een bijzondere uitwerking op de landvoogd verwachtten, miste het doel. Juist dit scheen hem een uitweg aan te wijzen. Toen nu Pilatus hoorde van Galilea vroeg hij of die Mens een Galileeër was, en toen hij vernam dat Hij uit het gebied van Herodes was, zond hij Hem tot Herodes, die ook zelf in die dagen in Jeruzalem was (Luc. 23:6, 7). Pilatus was landvoogd van Judea, Herodes regeerde als viervorst over Galilea. Hij was het die Johannes de dooper ter dood liet brengen, en van wie we menigmaal lezen in de Evangeliën dat hij ook koning wordt genoemd. In Lucas 13 noemt de Heer hem een vos, zeker omdat hij, om Hem van Jeruzalem weg te houden, in geveinsde list het gerucht verbreid had, dat hij Hem wilde doden. Dat hij dit ernstig meende vinden we op geen andere plaats, ook hier niet, bevestigd.

Uit hetgeen de Schrift zegt zien we dat deze Herodes een oppervlakkige man is die in de zonde leeft, lichtvaardig en ongehoord, en die zich ook bij zijn eerste en laatste ontmoeting met de Heer daardoor laat leiden (Luc. 23:8). Hij verheugde zich zeer. Deze woorden tonen tot wat een koudhartigheid een mens komen kan, want de gedaante van de 'Man van smarten' kon voor een hart waarin nog maar iets menselijk gevoel aanwezig was, onmogelijk een voorwerp van vreugde vormen. Hoe heeft God Zich moeite met deze man gegeven. Hij heeft, zoals we weten, Johannes de dooper tot hem gezonden,

die hem dikwijls 'de waarheid' heeft gezegd, en hem wegens het kwaad dat hij deed, bestrafte, Wel gaf hij Herodias haar zin dat hij hem in de gevangenis zette, maar persoonlijk wist hij dat hij een rechtvaardig en heilig man was. We lezen zelfs van hem: 'toen hij hem gehoord had deed hij vele dingen en hoorde hem gaarne'. Ook werd hij zeer bedroefd, als hij op de eenmaal Ingeslagen weg verderging (Marc. 6:19, 20, 25). In zijn zwakheid zag hij geen uitweg meer om de trouwe man, die hem waarschuwde en die getuigde, te redden. Hoe heeft zijn geweten hem vermaand en raakte hij in verlegenheid, hij geloofde niet anders dan dat Johannes de dooper uit de doden was opgestaan, als het gerucht van Jezus tot hem kwam, en hij alles hoorde wat door Hem geschied was. Veel hiervan speelde zich af in zijn onmiddellijke nabijheid. We lezen van Johanna, de vrouw van Chusas, zijn rentmeester, dat zij door de Heer genezen was en Hem navolgde en diende. We horen van Manahem, die met de viervorst was opgevoed, die later de Heer dient en vast, en die genoemd wordt onder de profeten en leraars (Luc. 8:1; Hand. 13:1). Maar wat ook als zaad in dit hart viel werd door de doornen verstikt. De begerlijkheden omtrent de overige dingen verstikten het zaad en het werd onvruchtbaar (Marc. 4:19). Al eerder zagen we dat Herodes Jezus wilde zien (Luc. 9:9) en nu lezen we: 'hij was sedert lang begerig geweest Hem te zien omdat hij veel van Hem gehoord had, en hij hoopte enig teken door Hem te zien geschieden' (Luc. 23:8) .

Zo goddeloos en dwalend was deze man, dat hij geloofde in de Persoon van de vlees geworden Zoon van God een geschikt iemand gevonden te hebben tot bevrediging van zijn begeerte naar vermaak en verstrooiing. Om aan zulke onzuivere beweeggronden ook maar een weinig tegemoet te komen antwoordde de Heer niet. Die ook in Zijn diepste vernedering altijd Dezelfde bleef. 'Hij vraagde Hem met vele woorden, maar Hij antwoordde. hem niet' (vs. 9). De hogepriesters en schriftgeleerden maakten zich woedend over dit zwijgen. Nu werd Hij ook een voorwerp van hoon van alle omstanders, met inbegrip van Herodes, die Hem met verachting behandelde en bespote en Hem weer naar Pilatus zond. Allen waren het eens: Herodes met zijn soldaten. Herodes en Pilatus, die elkaar daarvoor vijandig gezind waren. Is het niet vaak zó, dat tegenstand en haat tegen God de mensen meer verenigt dan de liefde die Hij de Zijnen in het hart heeft gegeven? Maar wat betekent het 'blinkend kleed' dat Herodes, zoals het schijnt, persoonlijk de Heer aandoet? Men zegt dat zulk een blinkend kleed iemand kenmerkte die in die tijd dong naar een hoge staatsbetrekking, waarlijk een bittere spot en een belachelijk makende hulp in de voornaamste aanklacht van de joden tegen de Persoon van de Heer.

Hij zegt dat Hijzelf, Christus, een Koning is, maar een kandidaat was de Heer niet, wel de rechtvaardige bekleder van goddelijke aanspraken, die Hij niet verloochenen kon. Hij bezat de macht om ze te doen gelden, maar We weten dat Hij ze in genade terughield, en Hij zal dat ook verder doen, totdat de volheid der volken zal ingegaan zijn (Rom. 11 :25). Dan zal Hij voor de tweede maal op deze aarde komen, met macht en grote heerlijkheid, en niet meer de 'diepverachte, de Knecht van heersers' zijn. Dan zullen koningen en vorsten het zien en zij zullen zich neerwerpen (Jes. 49:7). Zie, Mijn Knecht zal voorspoedig zijn, Hij zal verhoogd, ja ten hoogste verheven zijn (Jes. 52:13vv.). Zoals velen zich over Hem ontzet hebben, zó zal Hij vele volken doen opspringen: liet Hij *hier* de bespottung van deze koning zwijgend en verdraagzaam over Zich heengaan, *dán* zullen koningen voor Hem hun mond sluiten. Hoe meer ons geloof Hem in de diepte van Zijn vernedering tracht te volgen, des te meer verheugen we ons in de tijd die nimmer meer is, wanneer wij met alle verlostn getuigen zullen van Zijn volle triomf.





## Barabbas of Jezus

In de grote strijd tussen duisternis en licht, het onderwerp van onze beschouwing, komt ons op bijzondere wijze de waarheid voor ogen van het woord dat we lezen in Johannes 1 vers 9: 'dit was het waarachtige Licht dat komende in de wereld ieder mens verlicht'. Dit betekent: in het licht stelt. Of het nu Judas was of ook de andere discipelen, de hogepriester met de oudsten en schriftgeleerden, het gehele Sanhedrin, Pilatus of Herodes, of zoals we nu zullen zien, het gehele volk. Bij allen zal, hoe dichter zij de stralen van het waarachtige Licht naderbij komen, de ware toestand van hun hart openbaar worden. Een wild alarm klinkt in de oren van de landvoogd als hij naar buiten komt. De schare riep uit en begon te begeren, dat hij deed zoals hij hun altijd gedaan had, want op het feest liet hij hun één gevangene los, wie zij ook begeerden (Marc. 15:6-8). Nu was er één, genaamd Barabbas, gebonden met de oproermakers die in het oproer een moord begaan hadden. Wie het volk zou verkiezen was lang niet zeker. Voor de landvoogd opent zich hier een nieuwe weg in het tot een vaste gewoonte geworden gebruik, om de beslissing van zich af te schuiven. *'Pilatus nu riep de overpriesters, de oversten en het volk bijeen en zei tot hen: U hebt deze mens bij mij gebracht als iemand die het volk afvallig maakt; en zie, ik heb Hem in uw bijzijn verhoord en heb in deze mens geen schuld gevonden aan datgene waarvan u Hem beschuldigt. Ja, ook Herodes niet; want hij heeft Hem naar ons teruggezonden, en zie, er is niets door Hem gedaan dat de dood waard is'* (Luc. 23:13-15). Hijzelf is zoals hij het reeds uitsprak, van de onschuld van de Heer overtuigd, en ook Herodes had op deze wijze toen hij Hem terugzond, een welbespraakt getuigenis afgelegd van de onbeduidendheid en ongevaarlijkheid van deze vermeende mededinger. Zou het hem en zijn Romeins ambt van rechter niet belachelijk maken: de veroordeling van zo iemand? *'Ik zal Hem dus kastijden en loslaten'* (Luc. 23:16).

Zou ook nu, zoals anders steeds, het volk in partijen ‘voor’ en ‘tegen’ verdeeld zijn? Zou de invloed van de landvoogd, in verstandelijk overwicht en zijn politieke schranderheid hem niet doen gelukken het gematigde deel van het volk de overhand te doen krijgen? Hij hoopt op het grote deel aanhangers van Hem die daar voor hem staat, op wie de hogepriesters jaloers waren. *‘Want hij wist dat zij Hem uit afgunst hadden overgeleverd’* (Matt. 27:18). Hij werpt de twistappel als ‘t ware onder hen op: Wilt gij dat ik u de Koning der Joden loslate? Wie wilt gij dat ik u loslaten zal, Barabbas of Jezus, Die genoemd wordt Christus? Hier gaat het om een volksbesluit zoals nog nooit is voorgekomen en nooit weer komen zal, en een keerpunt in de gehele geschiedenis der mensheid. Veronderstellen we dat iemand voor het eerst in z’n leven deze: aangrijpende geschiedenis leest en hij zou nog nooit iets gehoord hebben van de afloop, van de uitgang die de Heer der heerlijkheid, de Mens in de hemel, in Jeruzalem volbracht had. Met wat een ademloze spanning zou hij wel de nu volgende verzen doorvliegen! Als de beslissing kwam voor de hogepriesters en de oudsten van het volk, zou het voor hem nauwelijks twijfelachtig zijn, dat zij het reeds lang gekoesterde plan tot het einde zouden doorvoeren, ook de korte ogenblikken waarop Pilatus en Herodes op de proef worden gesteld, maar die falen op een beter en de meest eenvoudige geboden van de mensheid. Het wekte in hem slechts voorbijgaande belangstelling. Maar nu, het volk, *Zijn* volk, hoe zou dit volk beslissen, hoe de grote keus doen waarvoor het gesteld werd, de keus: Barabbas of Jezus?

Kan het eigenlijk, menselijk beschouwd, nog twijfelachtig zijn; moest zich nu niet alles ten gunste van deze verachte Nazireeër keren? Van het begin van Zijn dienst af had Hem een grote menigte gevolgd, ja volksmenigten uit alle delen van het land. Zij drongen op Hem aan, zodat zij elkander omverliepen, ze overvielen Hem, zodat Hij en Zijn discipelen zelfs geen tijd vonden om te eten. Dikwijls kon Hij zich niet in de stilte terugtrekken, omdat zij Hem steeds zochten. Hoe verlangden allen naar Hem en hoe kwam Hij hen steeds met liefde tegemoet! Hoe dikwijls lezen we van Hem dat Hij met innerlijke ontferming bewogen was omdat zij waren als schapen die geen herder hadden. Hij onderwees hen, gaf hen te eten, genas al hun zieken en zwakken. Bleef dat alles zonder weerklank in hun harten? O neen! We lezen ‘de grote menigte hoorde Hem gaarne’ en ‘allen gaven Hem getuigenis’. Zij verwonderden zich over zijn leer; zij verheerlijkten God over de wonderen die Hij deed, terwijl ze zeiden: nooit is zo iets gezien in Israël. Ja, men erkende: Deze is waarlijk de Profet, die in de wereld komen zou, en zij wilden Hem Koning maken.

Wat een geweldige stoet daar in Jericho, op naar het feest, op naar Jeruzalem. Wat een intocht in de stad. De scharen die Hem voorgingen en die volgden riepen zeggende: Hosanna de Zoon van David. Gezegend Hij die komt in de naam des Heren. Hosanna in de hoge! De gehele stad kwam in beroering en ging Hem tegemoet. Het is begrijpelijk dat de hogepriesters en de farizeeërs onder zulke omstandigheden bevreesd waren voor het volk. Zij bekenden dit en spraken tot elkaar: gij ziet dat gij niets vordert, de gehele wereld loopt Hem na. Toen Pilatus zijn vraag aan de menigte stelde, scheen het een ogenblik of hun stemming zou veranderen. Hij had het niet verkeerd gezien door te denken dat hij kon rekenen op een wending van deze opgewonden mensen. Hij hoopte daarop zijn plannen te kunnen bouwen. Toen hij op de rechterstoel zat, gereed om een beslissing te nemen, liet God echter toe dat hem, vóóordat er door het volk was geantwoord, de boodschap werd gebracht van zijn vrouw: *'Heb niets te doen met die Rechtvaardige; want ik heb heden in een droom veel om Hem geleden'*. Dit ogenblik benutten de hogepriesters en de oudsten om de scharen op te zetten, dat hij hun liever Barabbas zou loslaren en Jezus ombrengen (Marc. 15:11). Liever Barabbas! Maar het volk betoonde zich zulk een leider waardig. Ach, we weten wel hoe weinig er nodig is om de massa in de een of andere richting te sturen. Ook nu lukte het prima! En als Pilatus ook door de droom van zijn vrouw door bijgelovige vrees bewogen en in zijn voornemen gestaafd zich met een nieuwe vraag tot de menigte wendt, dan klinkt hem tot zijn verwondering en verlegenheid geschreeuw tegen: *'Weg met Hem, en laat ons Barabbas los!'* Barabbas was een rover (Luc. 23:18). Met onverbiddelijke juistheid stelt hier de eenstemmigheid van het gehele volk betreffende de verwerping vast van Jezus, de Messias, de Zoon van God.

Niet deze maar Barabbas! Het is het enige wat Johannes over deze gunsteling van het volk zegt, maar het is genoeg. In de andere evangeliën lezen we ten overvloede dat Barabbas een oproermaker was, de aanvoerder van een bende die een moord begaan had; waarlijk een man die een slechte naam had, een beruchte gevangene. Zijn naam: 'zoon des vaders' klinkt als een duivelse ironie, alsof Satan tegenover de Eniggeborene van de Vader een karikatuur stellen wilde, en daar zij uit de vader, de duivel waren deden zij de wil van hun vader. Ook hier had de wereld het hare lief; zij eiste een man die een moordenaar was, en verwees de Man, die de Vorst des levens is ter dood. Eenmaal in deze richting gestuurd slaan de golven van de volkshartstochten over de stille Man, hun onschuldig offer, heen. Pilatus zegt tot hen: 'Wat zal ik dan doen met Jezus die Christus wordt genoemd?' (Matt. 27:22). Ongelukkig Pilatus! Zo zal ieder

die niet de kracht opbrengt de vermanende stem van zijn geweten te volgen, spoedig niet meer weten wat hij moet beginnen met de openbaring van liefde en genade van God. Maar zij riepen er tegenin: 'Laat Hem gekruisigd worden'. Nog doet Pilatus een poging, zwak genoeg voor iemand in zijn machtige en verantwoordelijke plaats. *'Wat heeft Deze dan voor kwaad gedaan? Ik heb geen doodschuld in Hem gevonden. Ik zal Hem dus kastijden en loslaten'*. Maar wat bij deze man nog aan eerlijkheid op te merken viel - het was zeker niet veel - wordt door de stem van de ontketende hartstocht voor hem beslissend weggerukt. Zij riepen echter te meer, zeggende: *'Laat Hij gekruisigd worden!'* (Luc. 23:22; Matt. 27:26). *'En hun stemmen en die van de overpriesters kregen de overhand'*.

Weer is in de loop van de gebeurtenissen waarmee we ons bezighouden een hoogtepunt bereikt, waar we onwillekeurig met gevoelens van diepe schaamte bij stil staan. Deze blinde woede, deze ontketende storm, deze wilde ongeremde hartstochten - ze golden Hem, Die God tot redding van verloren mensen op aarde gezonden had. Had Hij geen aanspraken op Zijn wijngaard, op dit volk? Hoe had Hij zich om hen bekommerd! Alles tevergeefs. 'Daar Hij nu nog een geliefde Zoon had, zond Hij ook Deze, de laatste tot hen, en zeide: zij zullen mijn Zoon ontzien.' (Marc. 12:6) Hoe bitter werd Hij teleurgesteld! Zij ontzagen zich niet voor Hem, die de volkomen openbaring was van de liefde van God, en zij hebben zich ook niet ontzien zich op de smadelijkste en ellendigste manier te openbaren. Ach, wat is toch de mens! Want het was zó, zoals het tot een dikwijls gebruikte zegswijze geworden is: dezelfde die gisteren nog 'Hosanna' geroepen hebben, roepen nu: kruisig, kruisig Hem. Uit helder opruisende geestdrift was, als het ware in de nacht, de bitterste haat en vijandschap ontstaan die de dood ten gevolge hadden. Maar indien ooit, dan ontbrak hier aan deze plotselinge omkeer alle grond. Wat heeft Hij dan voor kwaad gedaan? Pilatus zelf stelt deze vraag, zoals we gezien hebben, en heus niet voor de vorm. Zevenmaal betuigt de anders zo onrechtvaardige en gewelddadige machthebber voor al het volk, - de heiden voor het volk van God op aarde! - dat Hij die zij aanklaagden als een misdadiger die de dood verdiende, in zijn ogen schuldeloos was, en hij behoefde zich daarvoor niet alleen op Herodes, maar ook op zijn vrouw en op de verrader te beroepen. God, die het telkens van de hemel met een getuigenis voor Zijn geliefde Zoon had opgenomen, hield Zich - wij weten waarom - in deze uren en dagen terug, maar Hij heeft er wel voor gezorgd dat die zondeloosheid van de Heer



gedurende Zijn lijden en sterven, telkens weer door mensen werd verklaard, wel 11 maal.

Zo geeft Pilatus dan toe (Matt. 27:24). Hij zag dat hij niets bereikte, Zijn woorden doen ons de zedelijke zwakheid van de landvoogd kennen. Hij ziet dat er veeleer opschudding zal komen, dat bewijst weer zijn liefde voor eer en wereld, de angst om zijn hoge positie te verliezen. Hij wilde de schare genoeg doen dit toont zijn afhankelijkheid en mensenvrees. Pilatus echter oordeelde dat hun eis geschieden zou. (Luc. 23:24). Het onschuld-gebaar van de landvoogd doet die vreselijke uitspraak van het volk komen, die ons toont waarheen satan het gebracht heeft. Al het volk antwoordde: 'Zijn bloed over ons en onze kinderen!' (vs. 25). Die al onze woorden kent en Die ze alle hoort en ons eraan houdt, heeft in Zijn lankmoedigheid dit volk nog 40 jaar uitstel gegeven, om dan aan hen die tot nog toe het evangelie niet geloofd hebben de zelf-gekozen vloek in letterlijke wijze te voltrekken. Een miljoen Joden is bij de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen in het jaar 70 na Chr. door de overwinnaar gedood. Nu nog draagt het ongelukkige verblinde volk de gevolgen van deze vloek, totdat die grote ellende zijn verdriet zal voleindigen op een vreselijke wijze, die spot met alle voorstellingen. Toen liet hij hun Barabbas los (Matt. 27:26), maar Jezus gaf hij over tot hun wil. (Luc. 23:25).





## Zie, de Mens!

Terwijl men de handen van de moordenaar en oproermaker bevrijdde van de boeien, werd Hij Die de overste van het land zo juist nog in een plechtige verklaring 'de Rechtvaardige' genoemd had, overgegeven aan de ruwe handen van de beulsknechten, opdat zij verder op de gebruikelijke schandelijke manier met Hem zouden doorgaan. 'Toen nam Pilatus dan Jezus en geselde Hem' (Joh. 19:1). De pen van de evangelist, die door de Heilige Geest bestuurd wordt, verzet zich om van het onmenselijke en onwaardige proces meer dan de nuchtere feiten mee te delen. 'Ploegers hebben op Mijn rug geploegd; zij hebben lange voren getrokken' (Ps. 129:3). Het feit dat de Heer bij Zijn lijden de aanzegging van de geseling uitdrukkelijk vermeldt (zie Luc. 18:33), is een bewijs te meer voor ons – als we dit nog nodig hadden – dat het hier gaat om een bijzondere mate van Zijn vernedering en Zijn lijden.

Maar hiermee eindigt het nog niet. Nadat de Heer buiten op de gerechtsplaats voor Zijn volk tot een schouwspel geworden was, wachtten Hem binnen in de hof nieuwe smaad en nieuwe mishandelingen van de kant van de soldaten. 'Toen namen de soldaten van de stadhouder Jezus met zich in het pretorium en verzamelden tegen Hem de hele legerafdeling' (Matt. 27:27).

Wat is toch de mens! Hij is in een voortdurende strijd, de één tegen de ander, en vaak schijnt het of hij er zijn hoogste vermaak in vindt de ander te kwetsen; of hij er steeds op uit is zichzelf te bevredigen en er behagen in scheidt anderen te benadelen. 'Hun werken der ongerechtigheid, en een maaksel van geweld is in hun handen. Hun voeten lopen tot het kwade, en zij haasten om onschuldig bloed te vergieten; hun gedachten zijn gedachten der ongerechtigheid,

verwoesting en verbreking is op hun banen. De weg van de vrede kennen zij niet' (Jes. 59:6b-8a).

'De weg van de vrede kennen zij niet': ook de Zoon van God heeft dit ervaren, toen Hij de menselijke paden betrad, want men kon geen onderscheid maken tussen Hem en alle anderen. 'En na Hem ontkleed te hebben, deden zij Hem een scharlaken mantel om; en zij vlochten een kroon van doornen en zetten die op Zijn hoofd en gaven Hem een rietstok in Zijn rechterhand; en zij vielen op de knieën voor Hem en bespotten Hem en zeiden: Wees gegroet, Koning der Joden!' (Matt. 27:28-29). De ruwe mishandelingen van de nacht werden herhaald. De overpriesters en hun dienaren blijven niet achter bij de heidense soldaten, zonder zich bewust te zijn hoe laag en lafhartig hun daden waren tegenover zo'n schijnbaar Weerloze Die vrijwillig van iedere tegenstand afzag, want Hij hief niet afwerend de hand op en sprak niet één enkel machtwoord.

Was het nu niet de tijd om de meer dan twaalf legioen engelen tegen deze hele menigte te laten opkomen? Hij Die aan het begin van deze weg het bewijs geleverd had dat één enkel woord uit Zijn mond voldoende was om de overmacht van vijanden op de grond te werpen, Hij deed van alles afstand. Hij verdroeg liever alles zonder verlichting van het lijden, dan dat Hij tekort zou schieten wat de gehoorzaamheid aan Zijn Vader betrof (Fil. 2:8). Hij vernederde Zich, terwijl Hij gehoorzaam was tot de dood van het kruis. Zijn volharding moest volkomen doorwerken (Jak. 1:4). Zoals Hij Degene was Die ons op de geloofsweg is voorgegaan, zo werd Hij ook de Voleinder, 'Die om de vreugde die vóór Hem lag, het kruis heeft verdragen en de schande heeft veracht' (Hebr. 12:2).

Niets minder dan het vloekhout was het doel, maar al op weg daarheen ging de Heer van de ene vernedering naar de andere, of we nu denken aan het lichamelijke of aan het geestelijke lijden. Wij weten nu voor wie Hij het deed, en we voelen diep onze onbekwaamheid om in deze dingen, zoals Hij ze heeft doorgemaakt, door te dringen. Pilatus was overtuigd van de onschuld van zijn Gevangene, maar zoals we zagen had hij geen kracht om deze erkenning met de daad te volgen. Hij kan bij het zien van de Heer in Zijn lichamelijke pijn, in Zijn vernedering, maar tegelijk in Zijn verheven houding, niet aan Zijn indrukwekkendheid ontkomen. Hij heeft bij alles toegekeken en het laten gaan; maar nu wendt hij zich af en komt weer naar buiten. Was hier niet een nieuwe uitweg te zien, of zou hij het volk nu niet kunnen bevredigen? Hij zei tot hen: 'Zie ik breng Hem tot u naar buiten, opdat gij weet dat ik geen schuld in Hem

vindt. Jezus dan kwam naar buiten, dragend de doornenkroon en het purperen kleed' (Joh. 19:4-5). Pilatus zegt: 'Zie, ik breng Hem tot u naar buiten' – 'Jezus dan kwam naar buiten'. Begrijpen we de verheven taal van het geïnspireerde Woord van God?

Zou in deze omstandigheden iemand van ons dat hebben kunnen doen? De Heer ging Zelf naar buiten; Hij hoefde niet door Pilatus te worden geleid. Hij deed het vrijwillig. Zou de bitterheid van de zojuist doorstane geseling ons niet tegen de grond hebben geslagen? Hadden wij niet met al onze krachten tegengestribbeld? Zouden wij de moed gehad hebben om deze plaats voor de mensen in te nemen, zodat ze ons konden bespotten? De Heer doet dat wel. Hij ging naar buiten met de doornenkroon op het hoofd en de purperen mantel aan.

Zo stelt Pilatus Hem aan het volk voor, terwijl hij uitroept: 'Zie, de Mens!' We zijn bij één van de meest aangrijpende tonelen aangekomen. 'Zie, de Mens!' Hebben we wel eens een ogenblik voor Hem stilgestaan, zoals Hij voor ons beschreven is? Hij Die daar stond, was een Mens, maar niet zoals u en ik. Stromen van offerbloed hadden de aarde bevochtigd, sinds de zonde deze aarde onder de vloek had gebracht. Maar zulke schaduwen en afbeeldingen konden de vloek niet opheffen; ze konden de toestand van de van God afgefallen mens niet in het minst veranderen, en niet één zonde wegnemen (Hebr. 10:1-4). De vrome Israëliet voelde het: de offers brachten hem steeds weer in herinnering wat hij gedaan had en wat hij voor God was. Geen enkele weg bracht hem in dat paradijs terug dat door het vlammeende zwaard werd bewaakt. Geen enkele brug overspande de kloof die er tussen God en de mens was ontstaan. Er was geen mogelijkheid om deze verbroken verbinding weer te herstellen. Met andere woorden: de toestand van de mens was hopeloos, en alleen van buitenaf kon hulp komen.

In deze samenhang vinden we in Hebr. 10 de woorden: 'Zie, Ik kom (in de boekrol is van Mij geschreven) om Uw wil te doen, o God!' (vs. 7). Dit wil zeggen: om het werk van de volkomen, eeuwige verlossing te volbrengen. Zo werd Hij in alles de broeders gelijk en heeft bloed en vlees aangenomen. 'Hij heeft Zichzelf ontledigd en heeft de gestalte van een slaaf aangenomen en is de mensen gelijk geworden', ja, 'in een (gedaante) gelijk aan het vlees van de zonde' (Fil. 2:7; Rom. 8:3).

Maar er was nog een tweede vernedering waarin Hij afdaalde, nadat Hij op deze aarde gekomen was. Ik bedoel Zijn vernedering tot de dood. Wat voor ontvangst heeft Hij gekregen door hen voor wie Hij kwam als Redder? Wij weten het, want we hebben Zijn weg tot hiertoe in detail gevolgd. Nu zien we Hem voor ons als Degene Die Zijn binnenste voor God uitstortte met de aangrijpende woorden: 'Gij weet Mijn versmaadheid, en Mijn schaamte, en Mijn schande; al Mijn benauwers zijn voor U. De versmaadheid heeft Mijn hart gebroken, en Ik ben zeer zwak; en Ik heb gewacht op medelijden, maar er is geen; en op vertroosters, maar heb ze niet gevonden' (Ps. 69:20-21).

'Zie, de Mens!' Van deze Mens wordt met het oog op de volken van de aarde gezegd: 'Gij zult hen verpletteren met een ijzeren scepter; Gij zult hen in stukken slaan als een pottenbakkersvat' (Ps. 2:9). Maar wat had Hij hier in Zijn hand? Een buigzaam riet, dat nog niet eens geschikt was om erop te steunen; nu echter werd het door Zijn vijanden gebruikt om Hem op het hoofd te slaan (Matt. 27:29-31). Als Hij voor de tweede keer op aarde zal komen, is Hij bekleed met majesteit en kracht en op Zijn kleding zal staan: 'Koning der koningen en Heer de heren' (Ps. 93; Openb. 19:16). Maar wat was nú Zijn kleed? De vuile mantel van een soldaat moet als spot het purper voorstellen; de heerlijkheid van de Koning van Israël bleef achter onnoemelijk lijden verborgen.

Eenmaal, als de wereld Hem opnieuw zal zien, zal op Zijn hoofd een kroon zijn, een kroon van goud (Openb. 14:14). Hier echter bestond Zijn kroon, zoals we weten, uit een zichtbaar bewijs van de vloek die over de aarde gekomen is, en wij worden herinnerd aan de woorden uit Galaten 3: 'Hij is een vloek voor ons geworden' (vs. 13). Eenmaal komt uit Zijn mond 'een scherp, tweesnijdend zwaard' (Openb. 19:15), hier echter blijft Hij stom. Eens zal Zijn aangezicht zijn 'zoals de zon schijnt in haar kracht' (Openb. 1:16). Bij Zijn aanblik op Zijn lijdensweg echter zou iedereen die nog niet helemaal gevoelloos geworden is, schaamte en ontzetting moeten voelen. 'Zoals velen zich over U ontzet hebben (...) zo verdorven was Zijn gelaat, meer dan van iemand, en Zijn gedaante, meer dan van andere mensenkinderen' (Jes. 52:14). Ja ... 'Zie, de Mens!' – 'een Man van smarten' (Jes. 53:3).

O hoofd, bedekt met wonden,  
 belaân met smart en hoon!  
 O hoofd, ten spot ombonden,  
 met ene doornenkroon!  
 Eertijds gekroond met stralen  
 van meer dan aardse gloed,  
 Waarlangs nu dropp'len dalen;  
 'k breng zeeg'nend U mijn groet.

Wat voor antwoord krijgt Pilatus van de overpriesters en de dienaars, toen hij de Heer Jezus naar buiten bracht met de woorden: 'Zie de Mens!'? Toen dan de overpriesters en de dienaars Hem zagen, riepen zij en zeiden: 'Kruisig, kruisig Hem!' (Joh. 19:6). Weer zijn het de leiders van Israël en hun handlangers die alle mogelijk opkomende positieve gevoelens bij voorbaat onderdrukken. De Heer onderging dit alles met een volkomen gevoel. Hier ging in het bijzonder het Psalmwoord in vervulling: 'Ik heb gewacht op medelijden, maar er is er geen, en op vertroosters, maar heb ze niet gevonden' (Ps. 69:21).

De toestand is nu voor de Romeinse Pilatus helemaal raadselachtig geworden. Tot nu toe waren de Joden steeds pleitbezorgers geweest voor hun volksgenoten die hij moest veroordelen. Nu lagen de zaken andersom. Hij komt op voor de onschuld van de Gevangene, maar zij verlangen met hun herhaald 'Kruisig, kruisig Hem!', dat de vreemde machthebber iemand van hun eigen volk veroordeelt. Kwade spot voor dit dwaze verblinde volk spreekt uit de woorden van Pilatus: 'Neemt gij Hem en kruisigt Hem; want ik vind geen schuld in Hem' (Joh. 19:6b). Maar het was hun niet geoorloofd iemand te doden (Joh. 18:31). Hier laten de Joden het huichelachtige masker van hun listige aanklachten vallen. 'Wij hebben een wet en naar onze wet moet Hij sterven, want Hij heeft Zichzelf Gods Zoon gemaakt' (Joh. 19:7).

Gods Zoon? Voor het eerst komt Pilatus in moeilijkheden over dit woord. 'Toen Pilatus dan dit woord hoorde, werd hij nog meer bevreesd, en hij ging opnieuw in het pretorium en zei tot Jezus: Waar zijt Gij vandaan?' (Joh. 19:8-9a). De droom van zijn vrouw komt hem opnieuw voor de aandacht. De verheven gestalte van de voor hem staande Lijder maakt indruk op hem, zoals we later ook zien bij de hoofdman die bij het kruis staat. Zou één van de goden de mensen gelijk zijn geworden en tot hen neergekomen zijn? Op zijn initiatief was al veel wreedheid gebeurd en door hem geduld. Nu is hij

lafhartig bang om nog verder te gaan. In het binnenste van de Romein heerst een voortdurende strijd tussen bijgelovige vrees en de waarheid. Zou er echte liefde voor de waarheid in zijn hart gewoond hebben, dan zou hem hier een laatste gelegenheid zijn aangeboden om voor de Zoon van God neer te vallen en Hem om een uitweg uit zijn verlegenheid te bidden. Helaas, hij was een dubbelhartige man, 'onbestendig in al zijn wegen' (Jak. 1:8).

De Heer zwijgt en geeft hem geen antwoord (Joh. 19:9b). Is het dit zwijgen dat zijn trots krenkt, of is het dat hij door nadrukkelijk aan te dringen op een laatste resultaat, hoopt op een oplossing van het raadsel daar voor hem? 'Pilatus dan zei tot Hem: Spreekt Gij niet tot mij? Weet Gij niet, dat ik macht heb U los te laten en macht heb U te kruisigen?' Wat een grote dwaling! De ergste dreiging en de grootste overredingskracht konden Hem niet bang maken of van de voor Hem liggende weg afbrengen – Hem Die op Zijn hele weg niet de geringste mensenvrees of doodsangst had gekend. Hij Die hier voor Pilatus stond, was de Vorst van het leven. Die gezegd had: 'Niemand neemt het (Mijn leven) van Mij, maar Ik leg het uit Mijzelf af; Ik heb macht het af te leggen en heb macht het weer te nemen. Dit gebod heb Ik van Mijn Vader ontvangen' (Joh. 10:18). Verheven en tegelijkertijd mild klinkt het antwoord van de Heer: 'Gij zoudt geen macht tegen Mij hebben, als het u niet van boven gegeven was; daarom heeft hij die Mij aan u heeft overgeleverd, groter zonde' (Joh. 19:11).

Arme Pilatus! Al had God Zelf hem het zwaard tegen Zijn Herder, het mes tegen Zijn Zoon in de hand gegeven, zijn verantwoordelijkheid bleef. Zeker, de Rechter van de hele aarde zou recht doen; genade schemert door het oordeel heen; en toch: zowel de hogepriester die Hem aan Pilatus overleverde als Pilatus zelf, ontvangen beiden hun rechtvaardige oordeel. Dit alles brengt de landvoogd volkomen in de war; hij wil zich niet buigen voor de wil van dit volk. De woorden 'Van toen af trachtte Pilatus Hem los te laten' (Joh. 19:12) tonen ons wel een laatste poging om zich in deze richting te begeven.

Dit wordt het volk te veel. Zij kennen hun Romeinse onderdrukker te goed om hun spel als verloren te beschouwen. Ze keren terug naar hun oorspronkelijke beschuldiging en spelen de laatste beslissende kaart uit die ze nog in handen hebben. Zij zeggen: 'Als gij Deze loslaat, zijt gij geen vriend van de keizer; een ieder die zich koning maakt, weerspreekt de keizer' (Joh. 19:12). Hiermee trekken zij het net dicht, terwijl ze de landvoogd in listige berekening, hartstochtelijk hun doel najagend, meer en meer gevangen hadden. Ze doen dit door te laten zien dat hij de gunst van de keizer op het spel zette.



Dat wilde Pilatus niet, en daarmee is de afsluiting van deze onwaardige en onrechtvaardige onderhandeling aangebroken.

‘Toen Pilatus dan deze woorden hoorde, leidde hij Jezus naar buiten en ging zitten op de rechterstoel, op de plaats, Lithostrotos geheten, en in het Hebreeuws Gabbata’ (Joh. 19:13). Plechtig neemt hij de plaats van de hoogste rechter in om het oordeel te vellen, plechtig tekent ook de Heilige Geest plaats, dag en uur op. En zoals de mens zijn zwakheid graag achter hatelijke woorden probeert te verbergen, zo behandelt Pilatus ook het volk, waarvoor hij gebogen heeft met verachtelijke minachting.

‘Zie, uw Koning! (...) Zal ik uw Koning kruisigen?’ (Joh. 19:15). De Joden, blind voor deze spot, blind ook voor wat ze zelf zeggen en doen, antwoordden: ‘Wij hebben geen koning dan de keizer’. ‘En toen zij Hem bespot hadden, deden zij Hem de purperen mantel af en deden Hem Zijn eigen kleren aan’ (Marc. 15:20). ‘Toen leverde hij Hem aan hen over om gekruisigd te worden’ (Joh. 19:16).

Laten we nu een korte blik terugwerpen. Pilatus, het volk, de Heer – dat zijn degenen die handelen of verdragen in het duivelse spel van deze uren. Pilatus, de Romeinse landvoogd, een man uit de volken, was zich enigszins bewust van de ernst van het ogenblik. Hij had nog niet vaak zoveel drukte gemaakt met zijn gevangenen. Hij werd door deze Goddelijke Persoon aangesproken. Hij stelde eer en gunst van de mensen op prijs en kwam zo tot een verkeerde beslissing. Op hem is het woord van de Heer van toepassing: ‘Wat baat het een mens, als hij de hele wereld wint en zijn ziel verliest? Of wat zal een mens geven in ruil voor zijn ziel?’ (Matt. 16:26). De gunst van de keizer had hoogstens waarde voor deze aarde, maar dat kon maar een paar jaren duren. Zoals de geschiedenis meldt, is Pilatus in het jaar 36 na Chr., dus een paar jaar na de kruisiging van de Heer Jezus, bij de keizer in ongenade gevallen. Zijn leven vond een einde door zelfmoord.

Groter dan de schuld van deze ongelukkige man is, zoals we gezien hebben, die van het Joodse volk. ‘Zie, uw Koning!’, had Pilatus gezegd, en we weten dat het zo was. Hun antwoord luidt echter in blinde haat: ‘Wij hebben geen koning dan de keizer’. Nooit anders waren zij bereid geweest dit te erkennen. In hun haat tegen God en Zijn Gezalfde waren ze daar echter maar al te graag toe bereid. ‘Wij willen niet, dat Deze over ons Koning is’ (Luc. 19:14). Al in de woestijn had God over dit volk geklaagd (Num. 14:11) en in Jeremia 7 lezen wij: ‘Dit is

het volk, dat naar de stem van de HEERE, zijn God, niet hoort, en de tucht niet aanneemt; de waarheid is ondergegaan, en uitgeroeid uit hun mond' (vs. 28).

Helder rijst daarom tussen Pilatus en het volk, als op een eenzame hoogte, de Persoon van de Heer omhoog, de enige Schuldeloze in deze rechtszitting! Geen ogenblik heeft Hij voor de mensen gebogen. En des te meer steeg van de weg van Hem Die Zich volkomen aan God overgaf, steeds weer een welriekende reuk tot Hem op, zelfs al voerde deze weg Hem in de dood, ja, in de kruisdood. Hoe aangrijpend zijn in dit verband de woorden van de Heer: 'Jeruzalem, Jeruzalem, die de profeten doodt, en stenigt wie tot u gezonden zijn! Hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen bijeenverzamelen, zoals een hen haar kuikens bijeenverzamelt onder haar vleugels; en gij hebt niet gewild' (Matt. 23:37). Hij heeft willen bijeenvergaderen, maar helaas, zij niet!



## Uit de legerplaats

Voor hetgeen we reeds gezegd hebben krijgen we aanstonds een nieuw bewijs als we allereerst het Evangelie van Johannes volgen. *'Zij dan namen Jezus en terwijl Hijzelf zijn kruis droeg, ging Hij uit naar de plaats die Schedelplaats heet'*. Hoe velen zijn onder de indruk gekomen bij het lezen van deze verzen. Reeds in vers 4 en 5 lezen we hetzelfde: *'Zie, ik breng Hem tot u naar buiten (...)* *Jezus dan ging naar buiten'*. Daar waren het de doornenkroon en de purperen mantel die Hij droeg: hier het kruis, het vloekhout. Het is ook het Evangelie van Johannes dat ons de dingen op bijzondere wijze meedeelt. Al lijkt het ook dat mensen hier de leiding hadden, Gods woord zegt: Hij droeg en Hij ging naar buiten. Voor Hem was geen dwang nodig. Geen ogenblik zien we een inzinking van Zijn kracht of wordt zijn zedelijke energie ook maar in het geringste aan het wankelen gebracht. Zijn kruis dragende ging Hij naar de z.g. schedelplaats, boven alles verheven en in de kracht van Zijn geheel overgegeven wil aan God. Dit alles is ook zo als we ons richten tot de andere drie Evangeliën (Matt. 27:31, 32; Marc. 15:20 en 21; Luc. 23:26-32).

Zij leidden Hem weg om Hem te kruisigen. En zij dwongen een zekere Simon van Cyrene die van het veld kwam, de vader van Alexander en Rufus, dat hij Zijn kruis droeg. Velen geloven uit deze mededeling te moeten opmaken, dat tekenen van vermoeidheid bij de Heer de soldaten hiertoe aanleiding gaven, of zelfs dat Hij onder de last van het kruis zou bezwijken, maar het Woord van God zegt ons niets wat ons recht geeft zulke onderstellingen te maken. Maar zal men zeggen, leed Hij dan niet als een mens? Als volkomen mens leed Hij in volle mate, maar wat en hoe Hij leed kwam niet tot uitdrukking voor mensen, maar alleen voor God, zoals ons het profetische Woord op veelvuldige wijze meedeelt; vooral in de Psalmen.

Hij, Christus, was God geopenbaard in het vlees. Het geheim van deze wonderbare verbinding kunnen wij niet omvatten of doorgronden (Matt. 11:27) Het past ons niet in de ark te kijken. De mensen van Bet-Semes mogen ons als waarschuwing dienen (1 Sam. 10:19). De simpele vermelding van het feit dat men het kruis aan Simon gaf, laat het ons meer als gebruikelijk toeschijnen dat men naar de gerechtsplaats brachten voor het laatste gedeelte van de weg de last afnam. Als regel was zeker niemand in staat deze, na voorafgegene geseling te dragen. Aan de riemen van de gesel bevonden zich stukjes lood of zelfs weerhaken. Dikwijls was het gevolg van geseling onmacht of dood. Men zegt dat zij, in verbinding met de kruisiging, alleen plaats vond bij zware misdadigers.

Het blijft dus volledig zoals het er staat: 'Hij droeg zijn kruis;', en Hij zou het tot het eind gedragen hebben als het niet bij de soldaten opgekomen was het te leggen op iemand die toevallig voorbij kwam. En laten we bedenken: Hij droeg daarna, hangende aan het kruis, een veel zwaardere last, de centenaarslast van uw en mijn schuld, en er was niemand op wie deze last gelegd zou kunnen worden! En nauwelijks was Hij van deze last bevrijd, of daar ging Hij weer heen, om andere Hem zo kostbare lasten te zoeken. Het gaat om al de verloren schapen die Hij zoekt totdat Hij ze vindt, die Hij dan met vreugde op Zijn schouders legt totdat Hij thuis komt (Luc. 15:4vv.). Ja, Hij zal zoals geschreven staat, de lammeren vergaderen en in Zijn schoot dragen (Jes. 40:11). En ook als u die dit leest in bijzondere beproeving bent; een grote smart hebt te dragen, denk er dan aan dat Hij ook deze lasten draagt volgens het Psalmwoord: 'Geprezen zij de Here; dag aan dag draagt Hij ons' (Ps. 68:20). Ook de Mens Christus Jezus droeg hier de zware last niet alleen, maar Hij heeft zeker in volkomen afhankelijkheid en naar het Woord gehandeld: 'Werp uw bekommernis op de Here, Hij zal voor u zorgen: Hij zal nimmermeer toelaten dat de rechtvaardige wankelt' (Ps. 55:23).

Waar de boosheid van de mens onder de leiding van Satan tegen de Zoon van God z'n vrije loop nam, moet een ieder, ook de vreemdeling zich naar de dingen schikken, zoals Simon van Cyrene. Hij kwam van het veld, hij ging voorbij, bleef nog niet eens staan, het beeld van de onverschillige, die zich toch naar de boosheid van de vorst dezer wereld en zijn knechten schikt. Zij vonden, zij namen, en zij dwongen hem en legden Zijn kruis op hem, om het achter Jezus te dragen. Hierin zien wij een eer voor hem, en misschien werd er door dit alles uit zijn onverschilligheid jegens Christus, zo mogen wij

het tenminste wel aannemen, een gezindheid, dat zijn beide hier genoemde zonen later als christenen bekend waren. Wellicht ook zijn vrouw. Paulus schrijft in Romeinen 16:15: 'Groet Rufus, de uitverkorene in de Heer, en zijn moeder'. En een grote menigte van vrouwen volgde Hem, die weenden en Hem beklaagden (Luc. 23:27). Verheugde dit Zijn hart niet? Was dit niet het medelijden waarop Hij had gewacht? Ach neen! Bij een ander Paasfeest, toen Hij in Jeruzalem was, waren er zelfs velen die in Zijn Naam geloofden, opdat zij Zijn tekenen zagen (Joh. 2:23vv.). We lezen daar echter ook dat Jezus Zich hun niet toevertrouwde, omdat Hij allen kende. Zo wist Hij ook hier dat het slechts menselijke, natuurlijke gevoelens waren die de tranen van deze vrouwen deden opwellen. Voor Israël was nu alles voorbij en zij moesten niet over Hem wenen, maar over zichzelf en hun kinderen. 'Want zie er komen dagen, zegt de Heer, waarin men zal zeggen: Welgelukzalig de onvruchtbaren, en de schoot die niet gebaard hebben, en de borsten die niet gezoogd hebben' en waarin men tevergeefs bescherming zal zoeken voor hen en hun volk tegen komende oordelen.

Wat een tegenstelling tussen de vrouwen, die Hem van Galiléa gevolgd waren en deze 'dochteren van Jeruzalem', die weeklagen en medelijden met Hem hebben. Hadden ze maar een weinig nagedacht, dan zouden ze er toe gebracht zijn evenals hun zusters, het dreigende verderf te ontvlieden. 'Want', zegt de Heer, 'als ze dit aan het groene hout doen (dus aan Hem), wat zal dan aan het dorre geschieden?' Uit de tronk van Israël, 'uit dorre aarde' was Hij als een groene scheut, als een wortelspruit opgeschoten, om vrucht te geven. Het ging er om Hem te waarderen, in plaats van Hem te bewenen.

'Er werden ook twee anderen, boosdoeners geleid, om met Hem gedood te worden' (Luc. 23:32). Met deze begeleiding ging de Heer Zijn laatste gang naar de plaats genaamd 'schedelplaats' in het Hebreeuws genaamd Golgota. Deze plaats lag buiten de stad, zoals bij Zijn geboorte voor Hem geen plaats was in de herberg. Zoals Hij op Zijn rondwandeling niets had waarop Hij het hoofd kon neerleggen, zo duldde men Hem in Zijn dood ook niet in de heilige stad. Zoals op de grote verzoendag de bok het zondoffer voor het volk was, wiens bloed binnen het voorhangsel verzoening moest doen, uit het leger werd wegzonden om daar verbrand te worden, zo stootte men Hem ook uit de legerplaats, en wij zien Hem nu daar buiten de legerplaats lijden (Hebr. 13:11-13).





# De kruisiging

‘En zij brachten Hem op de plaats Golgota, dat is vertaald: Schedelplaats’. Waar deze plaats gelegen was en waarom zij deze afgrijselijke naam droeg is voor ons niet belangrijk. Het enige wat de Schrift ons ervan zegt is, dat zij buiten de stad lag, maar wel nabij de stad, waar een druk verkeer was (Joh. 19:20). Wat echter ons hart beroert is; wat daar geschiedde, en daarom heeft het Woord van God voor altijd zo’n bijzondere betekenis gekregen. Daar werd de Zoon van God ‘van de aarde verhoogd’, daar heeft Hij het kruis verdragen en de schande veracht, om de vreugde die voor Hem lag (Hebr. 12:2). Daar werd Christus in zwakheid gekruisigd (2 Kor. 13:4). Daar werd het grote wonderbare werk volbracht, dat de grondslag van een volkomen redding van de zondaar, en ook voor een nieuwe schepping is. Daar werden Gods eeuwige raadsbesluiten vervuld, en Gods liefde en heiligheid op deze wijze bevredigd. Wie zou met enkele woorden de draagwijdte van dit gebeuren kunnen uitdrukken?

Nu wordt de Zoon des mensen verheerlijkt en God verheerlijkt in Hem. Als God verheerlijkt is in Hem, dan zal God Hem ook verheerlijken in Zichzelf, en weldra zal Hij Hem verheerlijken. Dat is het wat nu op Golgota als gevolg daarvan geschieden zou.

*‘En toen zij bij een plaats waren gekomen, Golgota geheten, dat betekent: Schedelplaats, gaven zij Hem wijn met gal gemengd te drinken; en toen Hij die had geproefd, wilde Hij niet drinken’ (Matt. 27: 33, 34).*

Hoewel Marcus hier noemt: wijn met mirre gemengd, zo ging het toch wel om dezelfde drank, die men aanbood aan de kruiselingen om hun lijden iets te verlichten. Zo heeft de Heer reeds door de mond van de psalmist gezegd: ‘Zij gaven mij gal tot spijze’ (Ps. 69:22). Het feit dat de Heer deze drank eerst

proefde voordat Hij hem weigerde (hoewel Hij toch wel wist wat het was) stelt ons opnieuw op treffende wijze Zijn mensheid en nederigheid voor ogen, maar hoewel Hij mens was en de smarten voelde zoals ieder ander, heeft Hij toch geweigerd iedere verlichting van mensen te aanvaarden. 'Maar Hij nam die niet'. Hij versmaadde de drank die de mens Hem aanbood, om de bittere kelk die Hij uit de hand van de Vader aanvaard had, met zijn volle bewustzijn te ledigen. 'En als zij Hem gekruisigd hadden' hoe terloops vermeldt het Woord van God de handeling van de kruisiging zelf, zonder hier nader op deze verschrikkelijke daad van de mensen in te gaan. 'Want honden hebben Mij omringd, een bende boosdoeners heeft Mij omsingeld, die Mijn handen en voeten doorboren. Al Mijn beenderen kan Ik tellen; zij kijken toe, zij zien met leedvermaak naar Mij', klaagt de Heer in Psalm 22:17-18. Herinneren de schriftgeleerden zich deze woorden niet, die 1000 jaar geleden van datgene spraken wat zij hier deden? 'Jezus, de Nazarener hebt gij door de hand der ongerechten aan het kruis gehecht en ter dood gebracht' (Hand. 2:23). 'Gij hebt Hem omgebracht, Hem hangende aan een hout' (Hand. 5:30).

Ach, wij weten wat voor een hout dat was, want er staat geschreven: Vervloekt is een ieder die aan het hout hangt (Gal. 3:13). Het was een vloekhout. Maar wat heeft de mens van dat vloekhout gemaakt? Hoe volkomen heeft hij vergeten dat dit kruis en de Gekruisigde Zelf tegen de mensen getuigt. In plaats hiervan heeft men het tot een voorwerp gemaakt van afgodsverering. Zoals Israël honderden jaren lang het grote voorbeeld gaf. Aan de koperen slang die Mozes maakte, hebben zij geofferd. De 'Nehustan' die Hiskia vernietigde en uit de tempel verwijderde. Met afschuw zou de gelovige zich van deze dingen moeten afkeren, die alleen het vlees en zijn vroom gevoel dienen? Maar hij wendt zich met diezelfde afschuw af van de gevoelloosheid, van wie we met het oog op wat hier geschiedde, een vreselijk voorbeeld vinden.

'En Hem gekruisigd hebbende verdeelden zij Zijne klederen, het lot werpende'. De goedkope aanwinst van enige klederen, het plezier van een goedkope verrijking is voldoende om alle diepere indrukken uit deze koude harten verwijderd te houden. Later zien we hoe de Heilige Geest zich bezig hield zulke indrukken in hen, die hier tegenwoordig waren, in eeuwig heil om te zetten (Luc. 23:40-43). Met hoeveel zorgvuldigheid hebben zij gehandeld. Zij maakten vier delen, voor iedere soldaat één, en wierpen zelfs het lot - in een slecht op deze plaats van ongerechtigheid passend gerechtigheidsgevoel - over Zijn rok, en bepaalden wat ieder krijgen zou. In dezelfde gevoelloosheid



verhard openbaart zich het volk, want wij lezen: het volk stond en zag toe. Het marchanderen van de soldaten en de aan het vloekhout hangende Zoon van de levende God was voor hen niets anders dan slechts een schouwspel. Wat was dit alles voor de Heer die daar in zo'n smartelijke toestand tussen hemel en aarde hing! 'Zij kijken toe en zien met leedvermaak naar Mij. Zij verdelen Mijn klederen onder elkander en werpen het lot over Mijn gewaad' (Ps. 22:18, 19). Verlaten van de mensen hing Hij daar, eenzaam en niet begrepen, ook nu nog, zoals het op Zijn gehele weg geweest was. 'Gelijk aan de pelikaan in de woestijn, als een steenuil te midden van de puinhopen' (Ps. 102:7-8). Ik gelijk op een eenzame vogel op het dak. En wat een vernedering terzelfder tijd. Nog voordat de dood was ingetreden werd reeds Zijn nalatenschap verdeeld, een erfenis bovendien die ons duidelijk het bewijs geeft van Zijn volledige armoede. De kostbare rok, zonder naad uit één stuk geweven kon hij slechts gekregen hebben van liefhebbende handen. Wat bezat Hij in deze wereld? Hij die kon zeggen dat het zilver en het goud, en het vee op duizend bergen Hem behoorde, gaf dit alles prijs. Zelfs geen stater bezat Hij toen destijds de ontvangers van de didrachmen kwamen.

De apostel schreef met recht aan de Korintiërs: *'Want u kent de genade van onze Heer Jezus Christus, dat Hij, terwijl Hij rijk was, terwille van u arm is geworden, opdat u door zijn armoede rijk zou worden'* (2 Kor. 8:9). Dit alles geschiedde opdat de Schrift zou vervuld worden, zoals we het vóór de laatste lijdensuren van de Heer in het evangelie van Johannes op bijzondere wijze altijd weer opgetekend vinden. Daar is het steeds de wil van God, de Vader, die uiteengezet wordt, de enige wil waaronder de Zoon zich gebogen heeft, en bij deze gelegenheid wordt hierbij gezegd: 'Dit hebben de soldaten gedaan'. Ook zij (de heidenen) wier boosheid en ruw geweld over een ieder, ook over de Heer, scheen te triomferen waren toch slechts werktuigen van de God, Die in genade Zijn Woord aan het vervullen was. Hoe onnodig was het feitelijk dat zij daar neerzaten en Hem bewaakten.

'En zij stelden boven Zijn hoofd Zijn beschuldiging', Hoe luidde die? Ieder evangelie vermeldt ons iets daarvan. Als we de delen tezamen voegen, dan krijgen we de tekst:

'Deze is Jezus, de Nazarener;  
de Koning der Joden'.

Jezus de Nazarener - dat is de in nederigheid op deze aarde gekomen Verlosser; de Koning der Joden - dit herinnert ons aan Zijn grootheid, maar ook aan Zijn verwerping door Zijn volk, alsook aan Zijn nu nog toekomstige heerlijkheid op deze zelfde aarde, waarop Hij niets anders vond dan de smadelijke marteling van de kruisdood.

Dit was het opschrift boven Hem, geschreven met Griekse, Romeinse en Hebreeuwse letters. In de taal van de wetenschap, het ambtelijke verkeer en van de godsdienst, in de drie toen meest bekende talen van de wereld liet God, vanaf het kruis, boven Zijn hoofd, voor iedereen die voorbijkwam zichtbaar en begrijpelijk, de rechtmatige aanspraak van Zijn hier zo diep vernederde Zoon - en daarmee de dwaasheid en vermetelheid van de tegen Hem geuite beschuldiging - verkondigen. Vernedering en heerlijkheid tegelijk, dat is wat het geloof in de Gekruisigde gewaar wordt en ook Pilatus zelf, zich van de waarheid afwendend, wordt het werktuig in Gods hand om getuigenis te geven van de waarheid.

‘Dit opschrift dan lazen velen der „Joden, want de plaats waar Jezus gekruisigd werd was nabij de stad’. De overpriesters zeiden tot Pilatus: ‘schrijf niet, de Koning der Joden, maar dat Hij gezegd heeft: Ik ben de Koning der Joden’. De hogepriesters, hoewel zij de waarheid vreesden en vol ergernis over de spot die in dit opschrift lag, moeten wel aannemen en zich huigen onder het zo-even aanvaarde juk. Pilatus antwoordde: ‘Wat ik geschreven heb, heb ik geschreven’ (Joh. 19:22).

‘Toen werden met Hem twee rovers gekruisigd, één ter rechter en één ter linkerhand’. Met deze begeleiding ging Hij de stad uit en zien we Hem aan het kruis, opdat ook de meest verblinde zou kunnen zien wat voor plaats de mens Hem gaf, die God was geprezen tot in eeuwigheid. Ook Zijn graf had men bij de goddelozen gesteld, maar Hij is bij de rijken in Zijn dood geweest. Zolang God het goed vond, zolang het nodig was voor de vervulling van God’s raadsbesluiten, heeft de mens vrij spel. Hij, de Schuldeloze is bij de overtreders gerekend. ‘En de Schrift werd vervuld, die zegt: en Hij is bij de misdadigers gerekend’ (Marc. 15:28).

Dat is het, voor zover het de mens betreft en hetgeen hij doet en op Golgota laat zien, waar zij Hem kruisigden en twee anderen met Hem, aan elke zijde één, en Jezus in het midden (Joh. 19:18). Hoe anders *na* het kruis en *na* het graf, waar Hij als de eerstgeborene uit de doden in het midden van de Zijnen

verscheen, een voorrecht dat dezen nu nog door het geloof bezitten. En als de Zijnen in de hemel opgenomen zijn, zullen ze Hem zien als het Lam, staande als geslacht, in het midden van de troon en van de vier dieren en in het midden van de oudsten (Openb. 5:6) en Hem in eeuwige aanbidding bezingen. En weer anders zal het zijn als Hij voor de tweede maal op aarde komt. Dan komt Hij te midden van Zijn heilige duizenden, niet in nederigheid maar in heerlijkheid, niet als het Lam, maar als de leeuw uit Juda die overwonnen heeft. Niet om te redden, maar om gericht te oefenen tegen allen, en volkomen schuldig te stellen alle goddelozen voor al hun werken van goddeloosheid die zij bedreven hebben, en harde woorden die goddelozen tegen Hem gesproken hebben. Hoe zal het dan deze rechters en lasteraars vergaan? Dan zullen niet boosdoeners maar wij, Zijn verlost, onze geliefde en trouwe Heer omringen.





## Vader, vergeef hun

Wij lezen dat de Heer zeven maal iets gezegd heeft toen Hij aan het kruis hing. We kunnen niet alles chronologisch in de samenhang van de gebeurtenissen plaatsen, noch ook in alles de juiste volgorde vaststellen waarin de Heer gesproken heeft, maar van de woorden die hier boven staan moeten we aannemen dat deze de eerste waren die de Heer sprak, en wel onmiddellijk nadat men Hem aan het kruis geslagen heeft.

Zij kruisigden Hem daar, en Jezus nu zei: ‘Vader! vergeef hun, want zij weten niet wat zij doen’ (Luc. 23:33, 34). Wat een gebed, wat een woord! Werkelijk enig in de wereld. Laat ons toch bedenken: geen verwijt of andere aanklacht horen we van Hem aan het kruis, en tot het roepen met grote stem op het negende uur, ook geen enkele klacht. Opende Hij Zijn mond, zo was het alleen in nieuwe, onbegrijpelijke genade. Geen opbruisen in heilige en rechtvaardige toorn, geen roep om wraak of om Goddelijk oordeel. ‘Vader, vergeef hun!’ Dat was Zijn antwoord op de laatste, vreselijke ontplooiing van menselijke boosheid! Het zou al groot geweest zijn in onze ogen, als dit gebed de heidense krijgsknechten, de onwetende beulsknechten, gegolden had. Maar voor Zijn volk! Voor dezelfden die het Hosanna zo snel verwisselden in het *kruisig Hem*, en die Zijn vele weldaden beloonden met de grootste ondank. Zeker, wat de tegenwoordige bedeling betreft was alles voorbij en Israël als volk had niet aan zijn verantwoordelijkheid beantwoord (Luc. 19:42). Zij hadden op deze dag niet erkend wat tot hun vrede diende. Bleef het zo, dan was het met Israël voor altijd gedaan, en voor het volk stond geen weg meer open tot het hart van God. De hamerslagen aan het kruis maakten de maat van de zonden van het volk vol. Maar al hebben zij ook deze maat tot overstromen gebracht in het hart van God was het in Christus zó, dat de maat van Zijn genade nog

meer dan overvloedig is geworden (Rom. 5:10). Hij is onder de overtreders gesteld, dat was wat het volk met de 'heilige Israëls' deed. Hij echter heeft voor de overtreders gebeden. Dat was het wonderbare antwoord van Hem Die in genade van de hemd kwam; en dit volgde, zoals we al zeiden, onmiddellijk op de hamerslagen, waarmee zij het doel van hun wensen hadden bereikt.

'Hebt uw vijanden lief en bidt voor degenen die u kwaad doen en u vervolgen', heeft de Heer eens op de berg gezegd (Matt. 5:44). Er is geen woord dat zo tegen de menselijke natuur ingaat als dit. Hij heeft echter met recht van zichzelf gezegd: 'Ik ben geheel wat Ik u ook zeg' (Joh. 8:25). Wandel en leer waren bij Hem in volkomen, onvergelykelijke overeenstemming. De grote apostel heeft gezegd: 'Wij worden gelasterd en wij bidden'. Hij volgde daarin Hem, die ons een voorbeeld nagelaten heeft, opdat wij Zijn voetstappen zouden navolgen (1 Petr. 2:21, 23). Terwijl Hij leed en niet dreigde, bad Hij op zo wonderbaar roerende wijze voor Zijn doodsvijanden. Op dergelijke wijze als de Heer heeft ook Mozes voor hetzelfde volk voorbidding gedaan, dat toch ook hem met zijn jaloersheid lang en veel heeft vervolgd. De heiligheid van Jahweh zou het verdeld hebben, als niet Mozes, Zijn uitverkorene, voor Hem in de bres gestaan had. Later echter vond God onder de leiders van Israël niet zijns gelijke. Klagend roept Hij uit: Ik zocht een man onder hen die voor Mij in de bres mocht staan, opdat Ik het niet zou verderven, maar Ik vond niemand. Nu had Hij Hem gevonden in Zijn eniggeboren Zoon.

Vader, vergeef hun door dit tussenbeide treden voor de heilige God werden de betrekkingen van het afkerige volk jegens Hem, met het oog op latere tijden, in stand gehouden en het rechtvaardige, dreigende oordeel nog voor zekere tijd uitgesteld. Wat een wonderbare verhooring kwam er op dit gebed, toen de Heilige Geest neerdaalde. De eerste hoofdstukken van de Handelingen spreken daarvan, totdat de hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren uit dit volk, de in een vergelegene land getrokken welgeboren Man, (dit is de verheerlijkte Heer) in de gestenigde Stefanus als het ware de boodschap nazonden: wij willen niet dat deze Koning over ons zij! Maar wij weten dat ook nu God Zijn volk niet heeft verstoten. Ook nu is er nog een overblijfsel naar de verkiezing der genade, en éénmaal, na de oordelen zal, zoals we reeds in herinnering brachten, geheel Israël behouden worden.

Maar zo heerlijk als de voorbede zelf, evenzo wonderbaar is ook haar fundering. Vader, vergeef hun, want zij weten niet wat zij doen - waarlijk wij zouden anders geoordeeld hebben. Handelden zij niet tegen beter weten in? Hadden

zij niet erkend wie Hij was? Gaven zij niet openhartig toe, zoals in de gelijkenis: 'Deze is de erfgenaam: komt laat ons Hem doden opdat de erfenis onze worde' . Maar de Heer oordeelt: zij weten niet wat zij doen. De genade was daar en omvatte allen die tot dit volk behoorden met eeuwige liefde, en daarom ook met voortdurende goedheid. Allen? Ja! 'Broeders. Ik weet dat gij het door uw onwetendheid gedaan hebt, gelijk ook uw oversten' (Hand. 3:17), laat de Heer hen door Zijn apostel toeroepen. Geen van de oversten van deze wereld heeft de wijsheid van God erkend zegt de Schrift van hetzelfde gezichtspunt uit, want hadden zij haar gekend, zij zouden de Heer der heerlijkheid niet gekruisigd hebben. Natuurlijk, toen ook de machtige werkzaamheid van de Heilige Geest na de Pinksterdag niet het hart van dit volk kon bereiken; toen Stefanus, hoewel men zijn aangezicht zag blinken als het aangezicht van een engel, hoewel zijn woorden hun harten doorboorden, onder hun steniging in elkaar zakten, toen kon niet meer van onwetendheid gesproken worden. Daar was sprake van zonde. Hij riep met luide stem: Heer, reken hun deze zonde niet toe. Wat een overeenstemming is er met het gebed van de Heer, en toch, wat een ernstig onderscheid met het oog op het volk der Joden, dat steeds meer zijn verderf tegemoet ging.

'Tot loon voor Mijn liefde weerstaan zij Mij, maar Ik ben gebed' (Ps. 109:4). Zeven maal vinden we in Lucas de als afhankelijke mens op de aarde wandelende Heer in gebed, vóórdat Hij Zijn weg naar het kruis ging. Vele nachten heeft Hij in het gebed tot God volhard, en eenmaal lezen we dat Hij 's morgens vroeg, toen het nog diep in de nacht was, naar een woeste plaats ging en aldaar bad (Marc. 1:35). 'Ik echter, Jahweh, roep tot U o Here, des morgens komt mijn gebed voor U!' Wij weten dat Hij ook op deze laatste, verschrikkelijke morgen in gebed is, daar in de hof van Getsemane, als Hij worstelt in de strijd en de beker aanneemt uit de hand van de Vader. 'Dagelijks roep Ik u aan, o Here, Ik breid mijn handen naar U uit' (Ps. 88:10). En zo dagelijks, zo ook de laatste dag van Zijn leven van zelfverloochening op aarde. Zoals het eerste kruiswoord, zo is ook het middelste en het laatste (als wij de volgorde juist aanhouden) een roep uit de diepte van zijn hart tot God geweest.







## Smaad tot in de dood

In de hitte van de dag hing de Heer aan het kruis onder de blikken van Zijn vijanden met hun vernederingen, op een pijnlijke manier die al onze voorstellingen te boven gaat. Bij de lichaamspijnen komen nog veel groter de pijnen van Zijn heilige ziel. In de drie uren van duisternis kwam de vuurgloed van het Goddelijke oordeel in de plaats van het venijn uit de monden van de mensen. *‘Vele stieren hebben mij omringd, buffels van Basan hebben mij omsingeld; zij sperren hun muil tegen mij open; een verscheurende, brullende leeuw. Als water ben ik uitgestort en al mijn beenderen zijn ontwricht; mijn hart is geworden als was, het is gesmolten in mijn binnenste; verdroogd als een scherf is mijn kracht, mijn tong kleeft aan mijn gehemelte; in het stof des doods legt Gij mij neer’* (Ps. 22:13-16).

Hoe aangrijpend is deze schildering van lichamelijk leed en van zielenlijden van de Heer aan het kruis, uit Zijn eigen, heilige mond! De vernedering die Hem in deze ogenblikken trof, is in onze ogen zo bijzonder verwerpelijk, omdat zij zich daarvoor al over de gebonden Heer uitstortte, maar nu ook voor de gekruisigde Christus niet ophield. Daarbij schijnen, met uitzondering van een klein aantal getrouwen die bij het kruis van de Heer Jezus stonden, allen die tegenwoordig waren aan de spottelij te hebben meegedaan – het volk, de oversten, de soldaten en de misdadigers die met Hem gekruisigd waren. Later zullen we zien dat zelfs de schrik van de drie uren van duisternis niet voldoende is om hen de mond te laten houden.

Grote menigten van mensen die vanwege het feest uit alle delen van het land naar Jeruzalem samengestroomd waren, kwamen voorbij Golgota en zagen dit schouwspel. Maar of ze daar nu stonden en toekeken, of voorbijgingen – de

Man van smarten Die daar aan het kruis hing, was voor hen alleen maar een Voorwerp van lastering, hoon, spot en smaad.

Veel mensen die vanwege het feest uit alle delen van het land naar Jeruzalem gekomen waren, zagen op Golgota de kruisiging van de Heer Jezus. 'Allen die Mij zien, bespotten Mij; zij steken de lip uit, zij schudden het hoofd', lezen wij in Psalm 22:8. Hoe volkomen is het Woord van God! Wat we daar lezen, vindt hier plaats: 'En zij die voorbijgingen, lasterden Hem, zij schudden hun hoofden en zeiden: Gij, Die de tempel afbreekt en in drie dagen opbouwt, verlos Uzelf!' (Matt. 27:39-40a). Dit was ook al in het nachtelijk proces het onderwerp geweest van hun vals en niet overeenstemmend getuigenis. Wat een overmoed om deze woorden opnieuw naar voren te brengen! Hier wordt vervuld wat we lezen in Psalm 56: 'De ganse dag verdraaien zij Mijn woorden; al hun gedachten zijn tegen Mij ten kwade' (vs. 6).

'Als Gij Gods Zoon zijt, kom af van het kruis'. Dit was al in het begin van het leven van de Heer de taal geweest die nawerkte in satans dienaren, in de zonen van de ongehoorzaamheid. 'Ook de oversten met hen beschimpten Hem' (Luc. 23:35). 'Die in de poort zitten, praten van Mij' (Ps. 69:13). 'Deze schare, die de wet niet kent, is vervloekt' (Joh. 7:49), hadden ze bij een vroegere gelegenheid gezegd, maar hier maakten zij zich één met het door hen zo verachte volk. De geringschatting van de Heer had Pilatus en Herodes tot vrienden gemaakt, en zo was het ook met het volk en zijn oversten.

We lezen zelfs: 'En evenzo ook de overpriesters met de schriftgeleerden en oudsten zeiden spottend: Anderen heeft Hij verlost, Zichzelf kan Hij niet verlossen' (Matt. 27:41-42a). Wat had het te betekenen dat ze zich niet luidkeels in lasteringen te buiten gingen – zij spotten onder elkaar – of niet in het openbaar het hoofd schudden, maar alleen maar de neus optrokken, zoals er letterlijk staat? De gemeenheid werkt des te afstotelijker als ze zich meer in het doorschijnende gewaad van sluwe berekening hult.

'Anderen heeft Hij verlost, Zichzelf kan Hij niet verlossen', zeiden ze. Korte tijd geleden hadden ze nog de uit de doden opgewekte Lazarus (het volledig bewijs dat Hij 'anderen gered' had) uit de weg willen ruimen, omdat veel van de Joden om hem heengingen en in de Heer geloofden. Nu echter, nu ze meenden het doel van hun wensen te hebben bereikt, geven ze het in cynische openhartigheid toe dat Hij anderen gered heeft. Zou Hij Zichzelf niet hebben

kunnen redden? Wij weten wel beter. En we bewonderen Hem, onze Heiland, Die Zijn macht daarvoor niet gebruikte.

‘Anderen heeft Hij verlost, Zichzelf kan Hij niet verlossen’ – wat een woorden! Om anderen te kunnen redden kon Hij Zichzelf niet redden. Hij wist dat er geen andere weg was om de arme, zo diep gevallen mens uit de ellende van de zonde te kunnen terugbrengen aan het Vaderhart. Net zoals de knecht in Exodus 21, zei Hij: ‘Ik heb Mijn Heer, Mijn vrouw (de Gemeente) en Mijn kinderen (individuele gelovigen) lief, Ik wil niet vrij uitgaan’ (vs. 5). Hij wilde niet Zichzelf verlossen, en Hij kon dat niet als Hij u en mij moest redden. Hij was gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was, niet om iets voor Zichzelf te zoeken, ‘maar om te dienen, en Zijn leven te geven tot een losprijs voor velen’ (Marc. 10:45).

‘Anderen heeft Hij verlost, Zichzelf kan Hij niet verlossen. Als Hij Israëls Koning is, laat Hij nu afkomen van het kruis en wij zullen Hem geloven’. Zo hadden de leiders van het volk van het begin af gesproken. ‘Een boos en overspelig geslacht verlangt een teken, en het zal geen teken gegeven worden dan het teken van Jona, de profeet’, heeft de Heer meer dan eens tot hen gesproken (Matt. 12:39; 16:4). Maar wij weten dat zij met dit teken geen genoegen namen, want toen de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten in het hart van de aarde (d.w.z. in het graf) geweest was, zoals eenmaal Jona in de buik van de grote vis, toen zagen ze, maar ze geloofden niet. Ze namen liever hun toevlucht tot omkoping en leugen, terwijl ze de Joden tot op de huidige dag bedrogen over de door henzelf erkende waarheid van Zijn opstanding.

De Heer zegt tegen Tomas: ‘Zalig zij die niet gezien hebben, en (toch) geloofd hebben’ (Joh. 20:29b). Voor deze schriftgeleerden ging nu het woord in vervulling: ‘Ziende zult gij zien en geenszins bemerken’ (Matt. 13:14b). Hun totale schrikbarende blindheid wordt openbaar als zij nu een woord uit de Schriften aanhalen, zonder zich bewust te zijn dat de Psalmist het de vijanden van Israël in de mond legt: ‘Hij heeft op God vertrouwd; laat Hij Hem nu verlossen, als Hij lust aan Hem heeft!’ (Matt. 27:43; vgl. Ps. 22:9). ‘Met een doodsteek in Mijn beenderen honen Mij Mijn tegenpartijders, als zij de ganse dag tot Mij zeggen: Waar is Uw God?’ (Ps. 42:11). Niets kan ons beter de gevoelens weergeven van Hem Die zó bespot is.

De maat van de vernedering wordt nog groter als nu ook soldaten en de met Hem gekruisigde boosdoeners het goddeloze voorbeeld van het volk en zijn

oversten volgen. Hij echter, onze geliefde Heer, roept in de Geest uit: 'O, Heere, hoe zijn Mijn tegenpartijders vermenigvuldigd; velen staan tegen Mij op. Velen zeggen van Mijn ziel: Hij heeft geen heil bij God (...) Maar Gij, Heere, zijt een Schild voor Mij, Mijn Eer, en Die Mijn hoofd opheft' (Ps. 3:2-4) en: 'Laat af, en weet, dat Ik God ben; Ik zal verhoogd worden onder de heidenen, Ik zal verhoogd worden op de aarde' (Ps. 46:11).



## De boosdoener aan het kruis

‘En hetzelfde verweten Hem ook de rovers die met Hem gekruisigd waren’. Iets wat zeker niet voor de, tweede maal op aarde gebeurd is, dat iemand die ter dood veroordeeld is een ander nog belasterd heeft op de plaats waar hij terecht werd, gebeurde hier. De eigen smartelijke toestand, het lichamelijke lijden zowel als het aanklagende geweten, het smadelijke van de plaats waar zij door grote schuld waren beland; niets van dit alles kon deze boosdoeners de mond tot zwijgen brengen, jegens Hem die onschuldig tussen hen hing. Hem die nooit enig kwaad had gedaan.

Eén van de boosdoeners lasterde Hem: Zijt Gij niet de Christus? Verlos U zelf en ons! Maar de andere antwoordde en bestrafte Hem... Hoe wonderlijk. Terwijl één van de twee zijn boosheid steeds meer tentoonspreidt en met lastering en krenking voortgaat, is bij de ander een volledige onverwachte omkeer gekomen. Hij bestrafte zijn lasterende collega, staakte zijn gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis en handelde als een kind van het licht. Waaraan dankte deze rover die grote verandering? Hiervoor is maar één verklaring. God heeft in zijn ziel een stil verborgen werk gedaan om een schuldige ziel nog in het laatste ogenblik van zijn leven te ontrukken aan het eeuwig verderf. Alleen Lucas deelt ons dit mee. Hij toont ons de mens in zijn diepste boosheid, maar ook de genade in haar gehele aanbiddingwaardige ontvouwing. Hier komt niets van wat de mens doet of werkt aan te pas. Zo zeker als wij verantwoordelijk zijn om de mensen rondom ons te wijzen op hun verloren toestand en op het heil in Christus Jezus, wanneer God niet werkt is al ons werken tevergeefs. Zoals het werk vóór de zondaar is, zo is ook het werk aan de zondaar geheel alleen Gods werk, en in innige verbinding met het werk op Golgota. Hier toont ons Gods Woord om zo te zeggen een sprekend

voorbeeld van het andere werk aan de ziel in de bekering van de boosdoener aan het kruis.

De andere bestrafte hem en zei: 'Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt?' Hier zien we eenvoudig en duidelijk de eerste kostbare vrucht van dit verborgen Goddelijk werk, de vreze des Heren. Hij die nog maar pas zelf heeft gehoord vond het nu onbegrijpelijk dat iemand met de dood voor ogen de heilige God en eeuwige Rechter niet zou vrezen, voor Wie beiden binnenkort moesten verschijnen. De vreze Gods was in zijn hart gekomen, en zij is zoals Gods Woord zegt: het beginsel der wijsheid (Spr. 1:7). Deze vreze van God brengt hem die aan het kruis hangt in het goddelijke licht en zegt twee dingen, die altijd te voorschijn zullen komen als de vreze Gods diep is en echt: hij veroordeelt zichzelf en rechtvaardigt God. Bij de andere boosdoener vinden we precies het tegenovergestelde. Hij meent aanspraak te kunnen maken op redding en is vol van verwijten tegen de Heer: 'Zijt Gij niet de Christus? Verlos Uzelf en ons! Maar deze zegt: 'Wij ontvangen wat onze daden waard zijn, maar Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan'.

De mens maakt zo gemakkelijk twee fouten: hij zoekt de schuld in plaats van bij zichzelf, bij anderen en zelfs bij God! Hoe groot is het aantal van hen die anderen aansprakelijk stellen voor datgene wat men zelf nog niet beleden heeft. Maar de schuldvraag is een kwestie tussen God en de zondaar alleen! Voor de grote witte troon, in de oordeelsdag zullen de doden geoordeeld worden naar hun werken (Openb. 20:13). Wel bestrafte de boosdoener zijn metgezel en waarschuwde hem daardoor: 'Daar gij' zegt hij. Maar dan sluit hij er zichzelf bij in: 'en wij toch rechtvaardig, want wij ontvangen hetgeen onze daden waard zijn'. Hier zien we een door niets geremd geweten en een geheel eenvoudig hart.

Hij veroordeelt zijn leven, gevoelt dat hij de dood verdiend heeft en openbaart zo alle kentekenen van een oprecht en waar berouw. 'Ik ken mijn overtredingen', roept David uit, en mijn zonde staat bestendig voor mij. Tegen U, U alleen heb ik gezondigd (Ps. 51:5, 6). Opdat Gij rechtvaardig blijkt in Uw uitspraak en zuiver in Uw gericht'. Een door God gewerkt gevoel over de ergen schuld sluit alle dwaasheid uit waarin men God zou aanklagen, alsof Hij in iets te kort gekomen zou zijn. De bekeerde boosdoener echter rechtvaardigt God: 'Wij ontvangen wat onze daden waard zijn, maar deze heeft niets onbehoorlijks gedaan'. Hij heeft zichzelf in het licht van God gezien, maar hetzelfde licht ziet

ook met al zijn heiligheid op Hem die als de enige Middelaar tussen God en mensen daar naast hem aan het kruis hing.

‘Deze echter’, hoe ontroerend! In het geloof erkende de kruiseling de afstand tussen de Heer en zichzelf, hoewel het natuurlijk oog op dit ogenblik dit verschil niet kon opmerken. Hoewel de Heer als een veroordeelde aan het kruis hing, zag hij Hem toch als de Schuldeloze. En dit niet alleen. Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan! Dit ging verder als de getuigenissen van Judas, Pilatus en alle anderen, - het was de kruiseling vergund om van de gehele zedelijke volkomenheid van de Heer te getuigen.

Hoe heeft de genade het licht in de ziel van de rover vermeerderd. Hoewel de heerlijkheid van de Gekruisigde achter de diepste vernedering verborgen lag, erkende hij Hem als de Heer. Hoewel het slechts een kroon van doornen was die men Hem spottend op Zijn hoofd had gedrukt, sprak hij Hem toch aan als de rechtmatige Koning van het rijk. Hoewel er aan het kruis geen ontvluchten voor de dood mogelijk was getuigde hij toch dat de Heer in Zijn rijk zou komen. In korte tijd werkte de Geest van God dit alles in zijn ziel. Tot deze Heer, die niets onbehoorlijks heeft gedaan, richt zich nu de arme man, die aan een smadelijke dood is prijs gegeven, als aan de Enige tot Wie hij zich in zijn nood kan wenden. Hij zei tot Jezus: ‘Heer, gedenk mijner wanneer Gij in uw koninkrijk zult komen’. Hij zag uit naar redding, maar niet voor dit leven. En door God onderwezen verstond hij dat hij deze redding alleen kon vinden bij de Heiland. Geen verlichting van zijn doodsangst, geen verandering van zijn toestand vraagt hij (hoewel hij wist dat alleen de Heer deze kon geven) - hij wenst maar één ding, n.l. dáár te zijn waar de Heer heengaat: ‘Gedenk mijner’ - ach, wanneer deze eenvoudige vraag van gelovend ventrouwen toch maar over vele lippen zou komen zolang het nog tijd is! Zoals bij de boosdoener aan het kruis, zo zou ook bij allen het goddelijk antwoord alle verwachtingen in de schaduw stellen.

Voorwaar, Ik zeg u - met een plechtige gelofte leidt de Gekruisigde Zijn boodschap aan de rover in: Voorwaar, Ik zeg u: heden zult gij met Mij in het paradijs zijn. ‘Met Mij’, dat was juist waarnaar de arme man in zijn zonde en doodsangst verlangde. En *heden*, op deze zelfde dag, niet eerst in de toekomst lag dat waarom hij vroeg voor hem gereed. Anders zou, zoals we weten, zijn wens op die dag nog met in vervulling gegaan zijn. Niet het rijk, maar het paradijs, de plaats en het deel van de gezaligden was dat waarin hij zou delen - het door mensen verbeurde paradijs, het paradijs van God, waar de Here Jezus

op het punt stond door Zijn dood hem de toegang te ontsluiten. Want het werk op Golgota leidde iets nieuws in. Niet de heerlijkheid van het rijk, maar het veel heerlijker deel met Jezus is eeuwige gelukzaligheid en blijdschap. Ach, als het anders geweest zou zijn, had de Heer van de aan het kruis hangende de een of andere daad verlangd, al was het maar één goed werk, ook maar één geringe vrucht. dan zou voor deze ongelukkige niets anders overgebleven zijn dan alle hoop op te geven. Hier zien we wat rechtvaardiging uit geloof is, uit vrije goddelijke volkomen genade, zonder voorwaarde. Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn. Dat was inderdaad een antwoord dat boven alles uitging, veel meer dan wat wij bidden en denken, een antwoord van de liefde van Christus, die alle verstand te boven gaat. Zo vond de arme kruiseling, ter elfder ure gered eeuwige troost in Hem die zich gereed maakte om voor zijn schuld en zonde met Zijn eigen bloed voor God te verschijnen. En ook de Heer ontving kostelijke troost in deze eerstelingsvrucht van Zijn bitter lijden en sterven. Al aan het kruis heeft Hij zo om Zijn moeitevol lijden vrucht gezien tot verzadiging toe. Hij kwam niet alleen in het paradijs; wij zullen, voor zover wij verlost zijn, onder de ontelbare schare daarboven ook de boosdoener van het kruis ontmoeten. Maar laten we erop letten dat er op Golgota nog een derde kruis stond. Wat een andere weg ging de tweede misdadiger! Alleen omdat hij geen plaats vond voor berouw. Nu is hij in de pijn, en straks zal zijn eeuwige deel de vuur en zwavelpoel zijn. Hij heeft zich vergist wat de prijs van zijn ziel aangaat en hoe zullen we ontvliesen als we zo'n groot heil veronachtzamen?





## Zie, Uw moeder

‘En bij het kruis van Jezus stonden Zijn moeder en de zuster van Zijn moeder, Maria, de vrouw van Klopas en Maria Magdalena’. Wat een lieflijke plaats namen hier de vrouwen in. Zij waren de Heer al in Galiléa nagevolgd en hadden Hem gediend van hun goederen (Luc. 8:2, 3). Vele anderen hadden zich bij hen aangesloten op zijn weg naar Jeruzalem. Later zien we ze ook telkens weer: ze zaten tegenover het graf, zagen waar Hij gelegd was, en kochten in hun liefde welriekende specerijen en balsem. Hun dienst aan Hem werd alleen door de sabbat onderbroken. Ze kwamen aan de avond van de sabbat en op de eerste dag der week tegen het aanbreken van de dag aan het graf. Hierdoor werden ze de eerste getuigen van het lege graf en degenen die de opstandingsboodschap het eerst doorgaven aan hen wie de Heer het eerste verscheen. Ook hier zien we hen nu als getuigen van wat op het kruis geschiedde, terwijl ze daar van verre stonden, maar enkelen van hen, ten minste voor enige tijd, in de onmiddellijke nabijheid. Als vrouwen hadden ze hier minder te vrezen dan de discipelen; toch is het zó, dat ware genegenheid en echte overgave aan hun Heer hen aan deze plaats hadden gebracht. Hoe lieflijk en schoon voor het hart is hun gezindheid.

Maar het is de moeder van Jezus om wie het hier in deze verzen gaat. Wat een volheid van gedachten komen er in ons hart als we over dit toneel nadenken. Deze zwakke vrouw, die in nederige omstandigheden leefde als timmermansvrouw in Nazaret, de verachte stad in Galiléa, is ‘Zijn moeder’ en Hij ‘haar Zoon’. Hoe had Hij toch Zichzelf vernietigd. Hoe worden we hier weer aan Zijn mensheid herinnerd, aan zijn afdaling tot ons. ‘Toen de volheid des tijds gekomen was zond God Zijn Zoon, geworden uit een vrouw’ (Gal. 4:4).

Dit bijzonder geheimzinnige feit was echter niet voldoende voor het godsdienstige vlees. De blik van duizenden christenen van alle tijden heeft zich, zoals we weten, van de Zoon afgewend tot de moeder, die men tot een voorwerp van goddelijke verering maakt, zich er niets van aantrekkend dat we in het Woord van God niet de minste aanleiding hiervoor vinden. Wel wordt zij door de engel Gabriël een 'begenadigde' genoemd en een 'gezegende onder de vrouwen' en wij verstaan ook dat Elizabeth haar gelukkig prees, ja, dat alle geslachten dit zouden doen. Maar de wijzen uit het oosten huldigden het kindje en niet de moeder. Simeon daarentegen zegende alleen de ouders, terwijl hij dit bij het kind niet durfde te doen. En wat een eerbied vervulde het hart van Maria zelf wat betreft het voorrecht dat haar deel geworden was, de moeder van de Heer te zijn geworden. Dat bemerken we uit haar lofzang en uit haar antwoord dat ze de engel geeft. Wel was haar verstand niet zo ontwikkeld (Luc. 2:33, 50), maar telkens lezen we van haar: 'Zijn moeder bewaarde al deze dingen in haar hart' (vs. 51).

Zo was het ook toen de Heer met Zijn dienst begon. Hoe weinig ze Zijn weg mocht begrijpen, toch getuigden haar woorden op de bruiloft te Kana ervan dat ze zich bewust was met wie zij te doen had. Afgezien van twee gevallen wordt niets meer gezegd van de moeder van de Heer (Matt. 12:47; 13:55). Zij treedt op de achtergrond zoals noodzakelijkerwijs de overgave van de Heer en Zijn dienst Zijn natuurlijke betrekkingen zowel jegens Zijn moeder als jegens Zijn volk moesten terugdringen. 'Wist gij niet dat Ik zijn moet in de dingen van Mijn Vader', (Luc. 2:49) heeft Hij al als knaap tot z'n ouders gezegd. En als Hij op het punt staat 'uit het huis' te gaan d.w.z. zich van Israël af te wenden, horen we Hem zeggen: 'Wie is mijn moederen wie zijn mijn broeders?'. Bijna vreemd doet het ons aan als Hij in Kana tot Zijn moeder zegt: 'Wat heb Ik met u te doen, vrouw?' Het uur om aan Israël Zijn heerlijkheid te openbaren en het water van de reiniging te veranderen in vreugdewijn was nog niet gekomen. En nu? Ach, zoals het op Zijn gehele weg was, zoals Zijn moeder Hem eens als de 12-jarige dagenlang met smart gezocht heeft, zo zou nu het woord van Simeon voor haar in vervulling gaan (Luc. 2:35): 'Ook een zwaard zal door uw eigen ziel gaan.' Want nu aan het kruis, ging het er om de natuurlijke betrekkingen van Hem Die in het vlees was gekomen en die tot op dit ogenblik Hem met de aarde hadden verbonden, voor altijd los te maken.

'Toen Jezus Zijn moeder zag en de discipel die Hij liefhad daarbij staande zeide Hij tot Zijn moeder: 'Vrouw, zie uw zoon'; daarna zei Hij tot de discipel: 'Zie uw

moeder.' En op dit ogenblik waarop Zijn moeder Hem, wat het vlees aangaat, verliezen zou, geeft Hij haar in de discipel met wie Hij door de meest Innige banden verbonden was, een andere zoon, een nieuw voorwerp voor haar liefde en zorg, alsook iemand die voor haar zou zorgen.

Want de Heiland had steeds een hart - en Hij heeft het nu nog - voor eenzamen en ellendigen. 'Ween niet' zei Hij aan de poorten van Naïn tot de moeder, met innerlijke ontferming over haar bewogen Omdat haar enige zoon begraven werd. Hij raakte de baar aan en de dragers stonden stil en Hij gaf hem aan zijn moeder. Wat was dit voor deze weduwe! Wat moet het dan voor deze moeder hier bij het kruis geweest zijn, zulke liefde en zulk begrip te ervaren van Hem die in eigen bitter leed aan het kruis hing, de Zoon van God.

Wat een blik in het steeds liefhebbend hart van de Heer vergunnen ons deze mededelingen van het geïnspireerde Woord! 'Zij weten niet wat zij doen', zó oordeelde, zoals we zagen. Zijn goedheid en lankmoedigheid over Zijn vijanden. 'Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn' met dit woord opende Hij in genade voor een boetvaardige zondaar de poort van het eeuwige leven. En terwijl Hij nu, boven alles staande wat aan het kruis met Hem gebeurde, denkt aan Zijn achterblijvende moeder, openbaart Hij ons Zijn hart vol liefde en voorzorg. We moeten niet denken dat menselijke gevoelens en genegenheden Hem vreemd waren, al heeft ook Zijn Overgave aan God aan deze gevoelens steeds de daaraan toekomende plaats gegeven. Zou het ook anders kunnen? Hij was waarachtig God en waarachtig mens, en beide in volkomen enige verbinding. Dit blijft Voor ons zó geheimzinnig en ondoorgrondelijk, en toch verhoogt het aan de andere kant onze eerbied en bewondering voor Hem, hoe meier we het op ons laten inwerken.

Zie, uw moeder! Wat moet het ook voor de discipel geweest zijn om met zulk een opdracht en zulk vertrouwen te worden vereerd. We weten dat hij de schrijver van het evangelie zelf is, die nooit zijn naam noemt, maar des te meer er op zinspeelde dat hij was: 'de discipel die Jezus liefhad'. Hij spreekt niet van zijn liefde tot de Heer. Niet wat hij was en deed, maar de ondoorgrondelijke en onbegrijpelijke liefde van zijn Heer staat bij hem, bij alles wat hij van zichzelf zou kunnen noemen, op de voorgrond. Geheel overeenkomstig met wat hij in zijn eerste brief zegt van de liefde van God (1 Joh. 4:10, 19vv.).

Kan het ons verwonderen dat een liefde, die in zulke mate het voorwerp van het hart was, ook een bijzondere invloed uitoefende op het leven van deze

discipel? Heel dicht bij de Heer neemt hij bij het laatste avondeten zijn plaats in, ja we zien hem leunen aan de borst van Jezus. Als enige is hij hier de geliefde Heer tot aan het kruis gevolgd, terwijl de anderen te schande werden. Ook zien we hem als eerste aan het lege graf. Aan de zee van Tiberias erkent hij als eerste de Heer, en vanaf dat ogenblik tot aan het einde van het evangelie zien we hem niet meer wijken van Zijn zijde.

Voor een hart dat zó in het genot van Zijn liefde staat, zal de Heer steeds weer nieuwe gelegenheden zoeken om Zijn liefde te tonen. Het is de discipel die Jezus liefhad, die bij (het avondeten als eerste de mededeling uit de mond van de Heer ontving, waarnaar alle harten verlangden. Hij ontving ook - daar rondom het meer - een bijzondere dienst, En in het gedeelte dat we nu met elkaar beschouwen, zien we dat hij vereerd wordt met een bijzonder vertrouwen van de Heer. Vrouw, zie uw zoon! - zie uw moeder! In de natuurlijke betrekkingen die de Heer gedurende Zijn verblijf op aarde heeft gehad, moet deze discipel zich in Zijn plaats stellen. Wat een kostbare, persoonlijke nalatenschap van zijn geliefde Heer! En van die ure aan nam haar de discipel tot zich. Zou het ook anders kunnen? Zou er in het hart van de zo geliefde discipel ook maar een ogenblik van twijfel zijn opgekomen We kunnen rustig aannemen dat we hieruit voor onze eigen weg lering kunnen trekken.



## Zie het lam van God

Zie de mens! - zo heeft Pilatus de Heer aan het volk voorgesteld, toen zelfs het hart van deze heiden getroffen werd door het zien en omgaan met deze onschuldig lijdende 'Man van smarten'. Onze harten worden nog veel meer bewogen als wij letten op het tot hertoe meegedeelde, Zijn weg tot op het kruis volgen en Hem in Zijn lijden door de mensen aangedaan, overdenken. En van de zesde ure af werd er duisternis - Zo en op dergelijke wijze leiden de belde eerste evangelisten op duidelijke wijze een mededeling in, waarin, zoals we nu zullen zien, het lijden door mensenhanden geheel terug treedt achter dat wat Hij moest lijden van Gods zijde, als het zoenoffer voor onze zonden en niet alleen voor de onze, maar ook voor de gehete: wereld (1 Joh. 2:1).

Hier, met het oog op deze laatste uren roept het geloof met Johannes de Doper een ander 'zie' uit: *'Zie, het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt'* (Joh. 1:29). 'En het was ongeveer het zesde uur, en er kwam duisternis over het hele land tot het negende uur toe; en de zon werd verduisterd' (Luc. 23:44). Dit was – let goed op! – het gevolg en niet de oorzaak van de duisternis die een volstrekt bovennatuurlijk karakter droeg.

Waarom bedekte de hemel zijn aangezicht? Waarom verloor op klaarlichte dag de zon haar schijn? Het was een uiterlijk teken van het feit dat nu alles wat de Heer omringde, waarmee Hij tot nu toe te maken had gehad, terugtrad. Dat waar het in de laatste uren om ging, was een zaak tussen Hem en God alleen. Hoe zou ook de schepping de diepte van het lijden kunnen aanzien, waarin de Schepper nu afdaalde?! Paste hier niet donkerheid bij het zien van de duisternis die Hem omhulde Die de schepping in het aanzijn had geroepen?

Ook ons past het om terug te treden in heilige terughoudendheid en ontzag. We zullen in eeuwigheid het geheim van dat wat hier in de ziel van de Heer gebeurde, niet kunnen doorgronden. Daarom past het ook dat de Heilige Geest ons over de drie uren zelf maar weinig of niets bericht. Hoe zou het ook mogelijk zijn ons iets over de moeite van Zijn heilige ziel te schilderen, toen Hij Zich tot een schuldoffer stelde? Hoe zou Hij ons kunnen meedelen wat het betekent, dat Hij 'Zijn ziel uitgestort heeft in de dood', dat Hij 'is afgesneden uit het land der levenden' (Jes. 53:12,8), dat Hij 'in het stof des doods' gelegd werd (Ps. 22:16)?

Op 't kruis werd U verlaten  
door God, Die heilig is;  
hoe leed U bovenmate  
in deze duisternis!

Het was, zoals de dichter zegt: 'Ook hier deed Hij Zijn mond niet open' (vgl. Jes. 53:7b). Geen woord, geen klacht horen wij van Hem Die zó lijdt. Zijn lippen bleven gesloten, totdat zij tenslotte door dat wat Hij leed, zich omstreeks het negende uur openden met een luide stem. Tot daartoe horen we 'geen luide woorden' van Hem. Niet aan het kruis, en ook niet daarvoor op Zijn lijdenswegen; rustig en stil ging Hij Zijn weg tot aan het kruishout. Hij sprak woorden van liefde en genade tot de discipelen, tot Zijn moeder en tot de rover. Hier echter spreekt Hij met luide stem – een bewijs van de diepe afgrond van lijden waarin Hij in deze laatste uren afdaalde.

'Gaat het u niet aan, gij allen die voorbij gaat? Aanschouwt het en ziet, of er een smart is als Mijn smart, die Mij aangedaan is' (Klaagl. 1:12). Deze woorden mogen in hun diepste betekenis op Hem toegepast worden, hier in de uren van Gods brandende toorn. Ook het wezen en de inhoud van dit naar we menen vierde kruiswoord, onderscheiden zich volkomen van de andere woorden. 'Eloï, Eloï, (...) Mijn God, Mijn God (...)' (Marc. 15:34). Wanneer vernamen wij van Hem ooit zo'n spreken tot Zijn God?

'Ik prijs U, Vader', zei Hij, toen de verwerping door Zijn volk de aanleiding voor een nieuwe ontwikkeling van de Goddelijke genade werd (Matt. 11:15). 'Vader', 'Heilige Vader', 'Rechtvaardige Vader', noemt de Heer Jezus Hem in

Zijn gebed (Joh. 17). ‘Mijn Vader’, ‘Abba, Vader’, kwam zelfs in Getsemane nog over Zijn lippen, toen Hij de lijdensbeker uit de hand van God aannam. Wat een innige gemeenschap, die zelfs niet door de minste ademtocht werd verstoord! En ‘Vader, vergeef hun’ bad Hij, zoals wij zagen, ook nog aan het kruis – een volkomen bewijs voor ons dat Hij niet, zoals velen wel denken, al vóór de drie uren van de duisternis de Zondendrager geweest is. Wie zó denkt, heeft nooit erkend wat de zonde is in het oog van God en maakt, misschien onbewust, het verzoenend lijden van de Heiland kleiner. Wat een verandering vond plaats en moest plaatsvinden, toen het ging om dit lijden in die drie uren van duisternis, verlaten door God.

‘En op het negende uur riep Jezus met luider stem: (...) Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?’ (Marc. 15:34). Dat Hij door de mensen verlaten was, en dat Hij in toenemende eenzaamheid Zijn weg hier op aarde ging, tot dat tenslotte allen zich aan Hem ergerden en zich van Hem afwenden, verwondert ons niet. Het lag aan Zijn trouw en overgave aan God te midden van een onrein en God-vijandig geslacht. Hier echter was het God Die Hem verliet – Hem Die geen onrecht gedaan had, ja Die geen zonde kende (1 Petr. 2:22; 2 Kor. 5:21).

Alleen op grote afstand kunnen wij vermoeden wat het voor God geweest moet zijn om Zijn aangezicht te moeten verbergen voor Hem Die het waarachtige Brandoffer was, Die gekomen was om Zijn wil te doen en Die het volkomen gedaan heeft (Hebr. 10:9; Ps. 40:9). Was het in de voorbijgegangene tijd ook niet zó met het oog op de Vader en de Zoon, zoals we in de geschiedenis van Abraham en Izak lezen: ‘Zij beiden gingen samen’ (Gen. 22:6,8)? We moeten hier altijd alleen denken aan Hem als in het vlees gekomen. Als Zoon van God van eeuwigheid was de Heer nooit door God verlaten. (Dan zouden we moeten zeggen ‘door Zijn Vader verlaten’; maar dat zegt de Schrift nergens; daarom vinden we in het Evangelie van Johannes deze uitspraak ‘Waarom hebt Gij Mij verlaten?’ ook niet).

Toen Abraham zijn zoon, zijn enige die hij liefhad, nam om hem op Moria te offeren, liet God het niet toe. ‘Abraham, Abraham! (...) Strek uw hand niet uit aan de jongen, en doe hem niets!’ (Gen. 22:11-12). Bij de Heer greep God echter niet in en er verscheen geen engel om een halt toe te roepen, om Hem zoals in de nachtelijke worsteling te sterken (Luc. 22:43). Hier heeft God Zich afgewend. En Hij moest het doen.

We lezen een ondoorgroendelijk geheim: 'Maar het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen; Hij heeft Hem krank gemaakt' (Jes. 53:10). Dit was echter juist wat voor de Heer de moeite van Zijn ziel zo oneindig groot maakte, wat Zijn oog van ellende deed treuren (Ps. 88:10): dat het Zijn God was Die Hem verlaten had. 'Gij hebt Mij in de onderste kuil gelegd, in duisternissen, in diepten. Uw grimmigheid ligt op Mij; Gij hebt Mij neergedrukt met al Uw baren' (Ps. 88:7-8).

In Psalm 22:13-19 lezen we de klachten die de Heer uitspreekt. Alles wat daar genoemd wordt, voelde Hij in het diepst van Zijn hart. En toch: wat was dat vergeleken bij de onuitsprekelijke pijn van deze uren! 'Maar Gij, Heere! Wees niet verre; Mijn Sterkte! Haast U tot Mijn hulp' (Ps. 22:20). 'Op U hebben onze vaders vertrouwd; zij hebben vertrouwd, en Gij hebt hen uitgeholpen' (Ps. 22:5). David zag van de hoogte van zijn leven naar beneden en kon zeggen: 'Ik heb de rechtvaardige niet verlaten gezien' (Ps. 37:25). De Heer riep echter: 'Wees niet verre van Mij, want benauwdheid is nabij; want er is geen helper' (Ps. 22:12). God bleef ver van Zijn verlossing, van de 'woorden van Zijn brullen' (Ps. 22:2). Hoe aangrijpend!

Ja, het is zoals men wel zegt 'een toneel dat alle begrip te boven gaat' – de enige Rechtvaardige Die ooit in de wereld was, heeft het aan het einde van Zijn leven moeten uitroepen dat Hij door God verlaten was! Vragen wij dan niet waarom? Kunnen we Zijn klachten niet begrijpen? 'Waarom hebt Gij Mij verlaten, verre zijnde van Mijn verlossing, van de woorden van Mijn brullen? (...) Ik zal zeggen tot God: Mijn Steenrots, waarom vergeet Gij Mij? (...) Gij zijt de God van Mijn sterkte, waarom verstoot Gij Mij (...)?' (Ps. 22:2; Ps. 42:10; Ps. 43:2). Was Hem de vreselijke oorzaak van Zijn verlatenheid dan niet bekend? Ach, we weten dat we Zijn vraag niet zó op moeten vatten, want van tevoren wist Hij alles wat Hem zou overkomen (Joh. 18:4).

Ook wij weten de oorzaak, omdat Zijn Woord het ons zegt. En ook Zijn aardse volk, dat zelfs hier nog vreselijk genoeg het waagt om Hem te bespotten, zal het eens erkennen door de mond van het trouwe overblijfsel: 'Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen (...) Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden' (Jes. 53:4-5).



Hoe velen hebben in alle tijden in deze Goddelijke woorden rust en vrede gevonden, want hoe anders zouden ze aan Gods rechtvaardige eisen hebben kunnen voldoen? Wat de wet onmogelijk was daar zij door het vlees krachteloos was (Rom. 8:3) deed God in Zijn eigen Zoon, toen Hij de zonde in het vlees veroordeelde. Hij zij geprezen! Christus heeft ons vrijgekocht van de vloek der wet, een vloek voor ons geworden zijnde (Gal. 3:13). Dit was het wat in dit laatste uur gebeurde, waar God, de Heiland-God, met Hem onze Borg en Plaatsvervanger in het gericht ging.

Heeft de Heer eerst onder mensenhand geleden, zo leed Hij nu onder de hand van een heilig en rechtvaardig God. Leed Hij eerst vanwege Zijn gerechtigheid, nu vanwege onze schuld en zonde. Want hier in de drie uren van duisternis werd Hij het volkomen zond- en schuldoffer. Verheven - heilig voor God - een offer voor de zonde, wiens bloed werd gedragen in het binnenste heiligdom, en daar altijd voor Gods aangezicht is.

Nu heeft God onze zonden op Hem gelegd, op Hem die geen zonden gedaan heeft, en in Wiens mond geen bedrog werd gevonden. Hier is Hij die geen zonde kende voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij werden gerechtigheid van God in Hem.

Hoe groot is deze liefde die het volbrengt, terwijl Hijzelf zonder zonde is, en in onze plaats als zondaar behandeld wordt; in de tegenwoordigheid van God, als God, zoals iemand gezegd heeft; zonder sluier, die de zonde zou moeten verbergen, zonder enige genade om ze te verdragen of ze daarmee te kunnen toedekken. Waarlijk, deze liefde was sterk als de dood; haar vlammen zijn vuurvlammen, vele wateren kunnen die liefde niet uitblussen, al bood iemand alles wat hij bezit voor die liefde, smadelijk zou men hem afwijzen (Hoogl. 8:6, 7.) Wel mogen we zingen: Hem die ons liefheeft en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed. en ons gemaakt heeft tot koningen en priesters voor Zijn God en Vader. Hem zij de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheid, amen! (Openb. 1:5, 6). In de afgrond waarin de zonde de mens gebracht heeft, in het oordeel dat ons in eeuwigheid had moeten treffen, is Hij afgedaald om het loon der zonde, de dood, voor ons te ontvangen. Hier zien we er iets van wat de zonde is in het oog van God, Maar Hij, de Heer, zelf volkomen rein, voelde dit volkomen. 'Al uw baren en golven slaan over Mij heen' (Ps. 42:8). Wij begrijpen dat, zoals Hij in het begin van Zijn lijdensweg teruggeschrokken was om deze kelk te aanvaarden, Zijn ziel nu, waar Hij hem tot de bodem toe gedronken heeft, zegt: 'Mijn ziel is verzadigd van rampen'

(Ps. 88:4). Wat een verlossingswerk! Wat een volmaakte verheerlijking van God! Zie, het Lam van God!



# Het is volbracht

In het werk dat de Heer op het kruis volbracht, is nog een andere kant, die altijd allen die er zich mee bezig hielden, met diepe bewondering heeft vervuld, nl. dat wat de dichter uitspreekt:

Door duist're machten steeds omgeven.  
waart Gij geheel aan God gewijd.  
Vrijwillig gaaft G' uw dierbaar leven,  
tot Godes eer en heerlijkheid.

'In slachtoffer en spijsoffer hebt Gij geen behagen. Gij hebt Mij oren gegraven. Toen zei Ik: zie, Ik kom (...) Ik heb lust om uw wil te doen, mijn God, uw wet is in mijn binnenste' (Ps. 40:7-9). Zo spreekt de Heer door de mond van de psalmist. In deze gezindheid betrad die tweede Mens van de hemel het toneel, waarop zich de eerste mens van de aarde, als stof, als onbekwaam had getoond om ook maar een enkel gebod van God te volbrengen. In deze gezindheid heeft Hij, 'hoewel Hij Zoon was, gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij geleden heeft' (Hebr. 5:8) en, toen de dagen van Zijn opneming vervuld werden, dat Hij zijn aangezicht richtte om naar Jeruzalem te reizen (Luc. 9:51), om daar, o aanbiddelijk woord 'door de eeuwige Geest Zichzelf onberispelijk God op te offeren' (Hebr. 9:14). Zoals Hij in Zijn leven het waarachtige spijsoffer was en in de drie uren van duisternis het volkomen zonden schuldoffer werd, zo gaf Hij zich aan de andere kant als een offerande en een slachtoffer, God tot een lieflijke reuk (Hebr. 5:2).

Geliefde lezer, Zie nog eens naar Golgota. Daar gaf Hij zich geheel, daar Het Hij alles over zich komen wat nodig was, daar stelde Hij Zijn aangezicht als een keisteen, in het diepe bewustzijn dat Hij niet beschaamd zou worden. Een lieflijke reuk voor God, en een volkomen brandoffer. In het evangelie van Johannes wordt ons de Heer voornamelijk als brandoffer voorgesteld. We begrijpen wel dat, voor zover deze kant van het werk op Golgota in aanmerking komt, het oog van de Vader met een onverminderde, door niets onderbroken welgevallen op Zijn eengeboren Zoon rustte. Hier vinden we de drie uren van duisternis en het verlaten zijn van God *niet*. Hier is het: Ik ben niet alleen, de Vader is bij Mij (Joh. 16:32). En: Hij heeft mij niet alleen gelaten, want Ik doe altijd wat Hem welbehaaglijk is (Joh. 8:29). Hierna, wetende dat nu alles volbracht was, zei Jezus, opdat de Schrift zou vervuld worden: Mij dorst! Van ieder gevoel ontbloot, bejegenen zij die 'daarbij stonden' het lijden van de Gekruisigde, zoals we zagen, ook nu met honende spot, en zij boden Hem die men zo smartelijk terechtstelde de drank aan die men gewoon was aan de gekruisigden te geven. Ik twijfel niet of we moeten Zijn kreet: 'Mij dorst' in de eerste plaats letterlijk nemen. Maar hoe wonderbaar, deze kreet komt pas over Zijn lippen toen Hij wist, dat alles volbracht was. Maar toen Hij dorst leed in zijn lichamelijk lijden, hoeveel erger was de dorst van Zijn heilige ziel. Vervolgd door de haat en vijandschap van die mensen verdroeg Hij het kruis. - Hoe zal Hij nu, waar deze spot zich nog eenmaal over: Hem uitgoot, en waar het werk volbracht was, vol verlangen de voor Hem liggende vreugde aanschouwd hebben. Zijn ziel had Hij tot een schuldoffer gesteld - hoe verlangde Hij nu de vrucht van deze moeite te zien en zich eraan te verzadigen. Hoe groot is deze liefde die zich, terwijl Hij stervende was, naar U en mij uitstreckte. Het is te hopen dat Hij zich naar u, die dit leest, niet tevergeefs heeft uitgestrekt.

Maar het is zoals we bij het lijden van de Heer telkens weer opmerkten ook hier weer, af te zien van datgene wat er voor ons uit te voorschijn komt. Dat, wat Hij daar leed, was in de eerste plaats een zaak tussen Hem en God, en hoe zal Hij, als de diepte van Zijn lijden bereikt is, er naar gedorst hebben om uit deze wereld tot de Vader te gaan (Joh. 13:1; 17:4, 5). Ik heb U verheerlijkt op de aarde, (...) en nu, verheerlijk Mij, Gij Vader, bij Uzelf met die heerlijkheid die Ik bij U had eer de wereld was. Zo heeft de Heer, die in de Geest al achter het kruis stond, al van te voren gesproken, en Zich kerend tot de Zijnen verwachtte Hij dat zij zouden verstaan wat Hij gevoelde. 'Als gij Mij liefhad, zo zoudt gij u verblijden dat Ik tot de Vader ga'. Ach, wie van ons zou zich niet een weinig in het dorsten van onze Heiland kunnen verplaatsen. 'O God, Gij zijt mijn God, U

zoek Ik, Mijn ziel dorst naar U, Mijn vlees smacht naar U in een dor en dorstig land, zonder water. Zo heb Ik U in het heiligdom aanschouwd, ziende Uw sterkte en Uw heerlijkheid' (Ps. 63:2, 3).

'Gelijk een hinde naar de waterbeken smacht, zo smacht Mijn Ziel naar U, o God. Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God; wanneer zal ik komen en voor Gods aangezicht verschijnen?' Deze dorst kan de met hysop omlegde of de op een rietstok gelegde, met zure wijn gedrenkte spons, wat zo vernederend voor Hem was, eer verergeren dan stillen. Maar we zouden ons vergissen als we menen dat wij de diepten van dit vijfde kruiswoord, het kortste van alle, hiermee hadden omvat. We vinden dit weer alleen in het evangelie van Johannes. Hier zien we, zoals al is opgemerkt de Heer verheven boven lijden en dood. Hier is het, zoals we in het begin van dit gedeelte opmerkten, de heerlijkheid van de Eniggeboren van de Vader. Die, zoals de zon uit de wolken in het duister van de vijandschap en het verderf van de gevallen mens opdaagt en de heerlijkheid van Hem uitstraalt Die gezegd heeft: 'Ik heb een spijs om te eten die gij niet weet (...) Mijn spijs is dat Ik de wil doe Desgene Die Mij gezonden heeft en Zijn werk volbrengt'. Daarom roept de Heer, als Hij weet dat alles volbracht is het woord waarover wij het nu hebben, uit, opdat de Schrift zou vervuld worden. Aan het eind van het werk dat Hem is opgedragen werpt Hij als het ware een onderzoekende blik terug, en vindt dat met het oog op het kruis, het profetische woord slechts in een klein deel nog op vervulling wachtte, het woord waarvan geen tittel of jota kan voorbijgaan. Zij gaven Hem zure wijn met gal gemengd te drinken, - dat was, zoals we zagen direct na de kruisiging reeds gebeurd; maar dit moest nog vervuld worden: 'en zij lieten Mij in mijn dorst azijn drinken' (Psalm 69:22b).

'Toen Jezus dan de zure wijn had genomen, zei Hij: Het is volbracht! En Hij boog zijn hoofd en gaf zijn geest over' (Joh. 19:30). Nu was alles vervuld, het werk was volbracht wat de Vader Hem gegeven had om te doen; wat kan Hem nu nog op deze aarde houden? Maar vóór Hij Zijn Geest overgeeft, verkondigt Hij in een boodschap die niet effectiever gebracht had kunnen worden, aan allen die het willen horen, dat Zijn werk *volbracht* was, of, zoals We juister kunnen vertalen, *voleindigd*. Het is volbracht, - de wil van God, Zijn raadsbesluit in liefde van eeuwigheid, was vervuld. Het grote werk van de verheerlijking van God en de verlossing van de zondaar was tot zijn gezegende afsluiting gekomen. Dit is de eerste maal, sedert God van het scheppingswerk gezegd heeft, dat 'alles zeer goed was', dat we lezen van een voltooid, volkomen

werk. Want vanaf het uur dat Jahweh de mens heeft geplaatst in de hof van Eden, werkte de mens, maar zijn werken bracht hem noodzakelijkerwijze in de afgrond. Maar kwam de wet dan niet van God, en was zij niet rechtvaardig en heilig en goed? (Rom. 7:12). Zeker! Maar ook onder de wet was de mens werkzaam, moet hij ook werkzaam zijn, want zij zou hem op de proef stellen. De wet heeft niets volmaakt, ja zelfs haar gaven en slachtoffers konden het geweten niet volmaken (Hebr. 9:9).

Op deze bodem staalt ook nu nog de godsdienstige mens in de wereld; al zijn streven is daarop gericht om zelf iets te doen voor zijn verlossing. Het is echter een nutteloze inspanning van het vlees, omdat het niets oplevert dat volkomen is. Bovendien is het ook misdadig, omdat het meent dat de mens de juiste en heilige God kan naderen met onvolkomenheid, ja, in zijn zonden. Waarlijk een treurige dienst, deze dienst onder de wet, 'waar iedere priester dagelijks dezelfde slachtoffers dikwijls offerde, die nooit zonden kunnen wegnemen' (Hebr. 10:11, 12).

Wat een tegenstelling, als de Heilige Geest nu vervolgt: 'maar Deze, één slachtoffer voor de zonden geofferd hebbende, heeft Zich voor altijd gezet aan de rechterhand van God'. Hebt u, lezer, te midden van zoveel onvolkomenheden niet reeds verlangd naar volmaaktheid? We zoeken dit tevergeefs in onszelf of in de wereld. Volmaaktheid is alleen te vinden op het kruis van Golgota. Het is een werk dat volmaakt is en volmaakt maakt. Een werk dat ééns voor altijd is gebeurd, en daarom nooit herhaald hoeft te worden; het is een werk waaraan niets kan worden toegevoegd, een werk waarboven het persoonlijk getuigenis van de Heer staat dat het voleindigd en volbracht is.

We weten dat ook God, Die tot hiertoe zwijgend heeft toegezien, getuigenis gaf van de volkomenheid van dit werk: in het gescheurde voorhangsel, de vrije toegang tot Hem, in de geopende graven en in het getuigenis van bloed en water uit de doorstoken zijde van de Heiland (Matt. 27:51-53; Joh. 19:34).

‘Het is volbracht!’ – het werk van eeuw’ge waarde;  
en God is nu verheerlijkt op de aarde  
door Zijn geliefde Zoon, Die riep met kracht:  
‘Het is volbracht – het is volbracht!’

‘Het is volbracht!’ – God wilde aan zondaars denken  
om hun Zijn liefde en eeuwig heil te schenken.  
Het werk dat hun dit heil heeft aangebracht,  
Dat is volbracht – dat is volbracht.

Geestelijke Liederen 190:1,2

‘En Jezus riep met luider stem en zei: Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest. En toen Hij dit gezegd had, stierf Hij’ (Luc. 23:46). Op het getuigenis ‘Het is volbracht’ – Zijn laatste getuigenis in het kleed van nederigheid – volgen onmiddellijk Zijn laatste woorden. We zouden het ons ook niet anders kunnen voorstellen. Met luider stem stierf Hij, zo lezen we als we de Mens Christus Jezus vóór ons hebben (zie ook Matt. 27:50 en Marc. 15:37). Het is niet meer een schreeuw van diepe zielenneed in het gescheiden-zijn van God, niet meer de uitdrukking van het verlangen naar bevrijding uit deze nood, zoals hiervoor. In volkomen vertrouwen en diep vrede zet Hij de laatste stap, die Hem niet, zoals de zondaar, voor eeuwig van God scheidt, maar (vooral wat de geest betreft) Hem tot Zijn God en Vader zou terugbrengen. Zou God dan Hem Die Hem volkomen verheerlijkt heeft, Die voor alles de dood gesmaakt heeft (Hebr. 2:9), hebben kunnen afwijzen? Hij kon dit net zo min als dat Hij kon toegeven dat Zijn Heilige het verderf zou zien (Ps. 16:10).

De Heer is niet gestorven aan de gevolgen van de kruisiging – dat wil zeggen niet aan een natuurlijke, lichamelijke doodsoorzaak. Nee, Hij stierf met ‘luider stem’, zoals vóór Hem en na Hem geen enkele gekruisigde is gestorven. Pilatus verwonderde zich dat Hij al gestorven was (Marc. 15:44). Wij hebben voor deze bijzondere dood een onweerlegbare getuige, namelijk de hoofdman die bij het kruis stond. Aan zijn oog en oor is niets ontgaan van dit merkwaardige gebeuren daar vóór hem. Toen deze man, die daar zijn werk verrichtte, zag dat Hij zó riep en toen stierf, zei hij: ‘Waarlijk, deze Mens was Gods Zoon!’

Wat een gebeurtenis is dit toch, waarop onze blik aan het eind van deze overdenking gericht wordt. Wat een laatste, overweldigende openbaring van de verborgenheid van de godsvrucht: God en Mens tegelijk, God geopenbaard in het vlees (1 Tim. 3:16). We zien naast de diepste vernedering hier de meest verheven hoogheid van Hem Die daar aan het kruis hing. Hij zette Zijn leven Zelf in voor de schapen; niemand nam het van Hem. 'Ik leg het uit Mijzelf af; Ik heb macht het af te leggen en heb macht het weer te nemen. Dit gebod heb Ik van Mijn Vader ontvangen' (Joh. 10:18). Met opgeheven hoofd heeft Hij het werk volbracht; daarna boog Hij het en gaf Zijn geest over, dat wil zeggen: in een kracht die voortkwam uit een handeling van Zijn eigen persoonlijke wil.

Het Griekse woord voor 'overgeven' is niet hetzelfde als in Lucas 23:46, maar wel als in Efeze 5:2. Verder wordt het nergens voor het sterven van een mens gebruikt. Hij 'is gehoorzaam geworden tot de dood, ja, tot de dood van het kruis' (Fil. 2:8). De hoofdman bij het kruis is niet de enige gebleven die met grote bewondering vervuld was door zo'n dood.

Zo werd de Heer 'uit de angst en uit het gericht weggenomen' (Jes. 53:8). Zo verliet Hij, de Eersteling van de ontslapenen, deze aarde weer, om in een andere wereld een leven in te gaan dat niets meer te maken heeft met de grote vraag van de zonde. Hij heeft 'de uitgang volbracht die Hij zou vervullen in Jeruzalem'!

Uit het Duits: Die erfüllte Ausgang